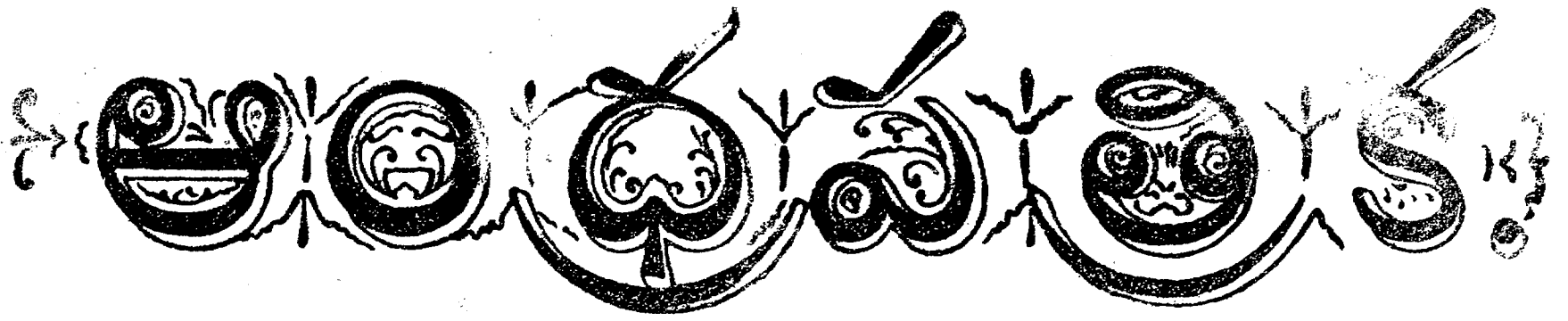


కాంగ్రెసు సంచిక

Register No M. 1118 చందా నం॥ 1-కి 24-0-0. పి డి వ త్రి క 1-కి 0-1-6



ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Post Box No. 212.

Telephone No. 2544.

Vol. 14 } చెన్న పట్టణము 1926-వ నం॥ డిసెంబరు నెల 27-వ తేది స్వామవారము } No. 226  
నంపుటము ౧౪ } శ్రీ అక్షయనామనందతర మార్గశిరమాన బహుళ అష్టమి. } సంచిక ౨౨౬

## అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారితే వేలకువేలు యోగ్యతావత్తములు వాందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము న క ల విధ నొప్పులకు నంజీవివంటిది



తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,  
పార్శ్వపునొప్పులు బారదోలును, పొట్లబోగొట్టును  
బెగుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.  
దగ్గును తగ్గించును దురదను తొలగించును.



ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటచే శరీర  
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి సేహమున  
కాశోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తగ్గించును  
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

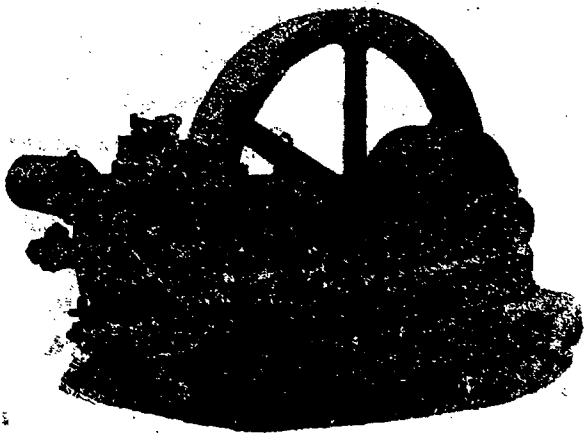


చక్కనిడబ్బీతో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండును.

అమృతాంజనండ్రిపో, 6, 7 తంబుళెట్టివీధి, మ ద్రాసు లేక, 249 వేరి రోడ్డు, ఫోర్టు బొంబాయి.

## యింపీరియల్ కోల్డు స్టార్లింగు క్రాడు ఆయిలు యింజను

ఇతర ఆయిలు  
యింజనుల కంటె  
బలమైనవి. చాలత  
క్కువ ఆయిలు  
ఖర్చును.  
యింజియాలో  
అన్ని స్థలములలో  
పనిచేయుచున్నది.



12 మొదలు 75  
గుట్టముల వరకు  
స్టాకులో వున్నవి.  
ధరలు చాల  
సరసము.

మావద్ద వైటుపేరు బెల్లింగు, బెలుబేరింగులు మిల్లులకు కావలసిన అన్ని సామానులు  
చాలసరసమైన ధరలకు దొరుకును.

వలయువారు మాకు వ్రాసి అన్ని విషయములు తెలుసుకొనవచ్చును.  
స్టాల్ యేజింటు

ఆంధ్రా యింజనీరింగు కంపెనీ, బెజివాడ  
ప్రావయిటరు, చుండూరు పెంకటరెడ్డి. డి.వి

### WANTED.

Candidates for Telegraph and Station  
Master's Classes. Full particulars and Railway  
Fare Certificate on 2 annas Stamp. 3106  
Apply to:—

Imperial Telegraph Collage, Delhi

ఆయుర్వేదావధ రత్నా కరము  
చరక చికిత్సాస్థానము రు. 6

ఆంధ్రభైషజ్యరత్నావళి రు. 2, భస్మప్రకాశిక రు. 1  
0284 దాక్షిణ శ్రీ సాధ కృష్ణమూర్తి శాస్త్రి, శివమొగ

### చిరూధము

526

భర్తవ్యాయంబు ప్రశ్నలును, తేలు ప్రాముఖ్యము  
లో సహా, పంపించిన, బదులంపడును. 1 చుక్క 5. ప్రశ్న  
లకు రూ. 1-0-0 నై ప్రతి ప్రశ్నకు రు. 0-4-0. వి.  
భిక్షులు ప్రత్యేకము. బాలకృతిహరియము,  
Vengapet, Sholinghur (P. O.)

### గాంధీ దైవజ్ఞము

భారతదేశమునందు గాంధీజీయవారి జీవితమును  
ప్రాసేపించిన ఏడవ సరియైన బహుళ ప్రాసేపంపెదము ప్రశ్న  
ప్రాయశాలము లేక జాతీక సఖియైన తెలుపవలెను, 5 ప్రశ్న  
లకు రు. 1-0-0 నై ప్రతి ప్రశ్నకు రు. 0-4-0. వి.

భారతదేశమునందు గాంధీజీయవారి జీవితమును  
ప్రాసేపించిన ఏడవ సరియైన బహుళ ప్రాసేపంపెదము ప్రశ్న  
ప్రాయశాలము లేక జాతీక సఖియైన తెలుపవలెను, 5 ప్రశ్న  
లకు రు. 1-0-0 నై ప్రతి ప్రశ్నకు రు. 0-4-0. వి.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యులు ఏ. వి. యస్. ఏ. యం. బి. గారి

# జీవామృతము

జీవామృతము:—నరముల యొక్క బలహీనుల కలిగెడు రోగముల కిది యమోఘమైన యావధి రాజము. మరియు బలహీనము ధాతుక్షయము, రక్తక్షయము, వీర్యనష్టము, మెదడు యొక్క బలహీనము మున్నగు రోగములకు ఇది 30 సంవత్సరములకు ప్రసిద్ధిచెందిన రసాయనరాజము. వెల బుడ్డి 1-కి రూ. 8-4-0

క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

151 గోవిందపునాయునిపేర్, మదరాసు. ఆయుర్వేదాశ్రమం పోస్టు బాక్సు, 297. మదరాసు.

నేటితో 6 దినములు వరకు మాత్రమే

## సి. కన్నయ్య కంపెనీ వారి వలన

చెన్నపురి ఎస్సెనేడు థియేటర్ లో

### దశావతారము ప్రదర్శించబడును

రాత్రి నాటకములు:—ప్రతి మంగళవారము, శుభవారము, శనివారములలోనున్న రాత్రి 9 గంటలకు

ఉగటి నాటకములు:—ప్రతి సోమవారము, బుధవారము, శుక్రవారము, ఆదివారములలోనున్న సాయంత్రము 5 గంటలకు

నాలుగు యుగములలోనున్న శ్రీమన్నారాయణుడు ఆనతిచెందిన పది అవతారములను నాలుగు సంవత్సరములగా అక్ష యుగవైఖరి రూపాయలు ఖర్చుచేసి తయారు చేయబడి నాలుగు గంటలలో జరుపబడును.

టిక్కెట్ల ధరలు వివరము:—రూ. 3, 2, 1, అణాలు 8.

ముద్రసిద్ధిచెందిన లాహోరు చిత్రరూపక బుక్స్ బస్సుగారిచే వ్రాయబడిన కర్తవ్యము, సీమలు మొదలగునవి విక్రయించుచును. మహాభారతము, శ్రీకృష్ణలీల మొదలగునవిలోని ప్రత్యేక సీమలు కూడ విక్రయించుచును. వీటిని కొనుటకు యిష్టము గలవారు మద్రాసు, ఎస్సెనేడు నాటకశాలకు 2-1-1927 తేదీనుండి 13-1-1927 తేదీవరకు వచ్చి చూడవచ్చును. 2-1-1927 తేదీన తులసీదాసి యాజమాన్యముక్రింద ఎస్సెనేడు నాటకశాలయందు శ్రీమతి సరస్వతి బాయిగారిచే “నాటకము చరిత్ర” కాలక్షేపము చేయబడును.

C. CUNNIAH, Proprietor.

1927 ఆమృతాంజనము డిపోవారి 1927

## దమైన రంగుల క్యాలెండరు

ప్రసిద్ధిచెందిన చిత్రకారులచే వ్రాయబడిన మోహిని, మహాత్మాగాంధీ, త్రివర్ణచిత్రములు గలవి.

క్యాలెండరు 1-కి 0-2-0; 12-కి రూ 1-4-0; 100-కి రూ 9-12-0.

చిన్నపైజు లక్ష్మీ, మహాత్మాగాంధీ

క్యాలెండరు 1-కి 0-1-0; 12-కి రూ 0-8-0, 100-కి రూ 3-8-0.


వ్యాకింగు పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

బొంబాయి - ఆమృతాంజనము డిపో - మదరాసు

## కుదుర్బుటకంటే ఆటంకపరచుట మేలు

### ఈ ప్రకారము చేయుటకు లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలను

Regd TradeMark



జప్తియందుంచుకొనుడు

ప్రతిదినము తాంబూలముతోగాని, విడిగాగాని లోకామయహర కస్తూరిమాత్రలను 1-2 ను నేవించుచుండిన తీర్థక్షేత్రిని క్రమపరచి గాలి, నీళ్ల చెడుపును అంటినియక కాపాడును. అనుపానపత్రము మేరకు ఇచ్చుట వలన పిల్లలపడికము, దస్తప్రక్కలకాళ్ళు, అశీర్షము, అశీర్షభేది, జ్వరము, చలిజ్వరము, ప్లేగు, ఇన్ ఫ్లుఎంజా, కడుపుబ్బరము, బలహీనత, పెద్ద గారివగ్గు, జలుబు, అగ్నిగుండ్యము, మలబద్ధము, అశీర్షిచే గలుగుకడుపునొప్పి, శీత గాతమువల్ల గలుగుసంక్లివాతము మొదలగువ్యాధులకు సిద్ధామృతము. బాలింతలకు కస్తూరికిబదులు దీనిని వాడవచ్చును. సంజీవనమానమైనది. వ్యాధులను లేనట్టి ఘోషాస్త్రీలకును అరోగ్యవృద్ధకారి. 250-300 మాత్రలుగల సీసా 1 కి పోస్టుఖర్చుతో 0-8-0, 6 కి రూ 1-8-0, 12 కి రూ 2-13-0, 25 కి రూ 5-8-0. 8 శబ్దరూపయబడిన మావర్తకగురుకును గమనించితిమి మోసముండదు. అన్ని దుకాణములందును దొరకును.

పాళ్ళపు వెంకటాచలపండితులు ప్రొవైటరు.

శ్రీ సీతారాఘవవెద్యశాల, మైసూరు.

మద్రాసులో నెం 6, బండరుపేర్లోనున్న స్వాంశంపెనీవారివద్ద దొరకును.

## తెలుగుసమాచార-బొంబాయి

ఒకవిన్నపము

పశ్చిమ భారతఖండమున తెలుగుసమాచార అను బొంబాయిలో ప్రకటింపబడు ప్రతిక శ్రీయుత శంకరాచార్యగారిచే ఇదివరకు చాలకాలమునుండి మరాఠీభాషలో నడుపబడుచు ఆంగ్లోద్యమమునకు పాటుబడుచున్నది. క్రిందటిసంవత్సరము ప్రకటింపబడిన సంచికయందు మరాఠీవ్యాసములేగాక ఇంగ్లీషు ఆంగ్లవ్యాసములును చేర్చబడినవి. ఈసంవత్సరముగూడ అట్లే సంవత్సరాదిపండుగకు మూడుభాషలలోను వెలువడబోవు సంచికకు ఆంగ్లములనుగూర్చిన వీనియముపైనే నమన శ్వాసములు గాని చిత్రపటముల భావలనుగాని ఆంగ్లమునోకయులు పంక్తి నచో వందన పూర్వకముగా నంగీకరించి ఉపయోగించెదము. పంపదలచుకొన్నవి జనవరి 1927 మొదటివారం లోపుగా పంప ప్రార్థితులు. ముందుగా దేనినిగూర్చి వ్రాయదలచుకొన్నదియు త్వరగా వ్యాసకర్తలు మాకు తెలియపరచుట యుక్తము.

యక.సి. నరసింహ ఆచార్య బి.ఎ.యల్.యల్.బి. 20 భోమాజి శివాజీభవనములు మిలిటరీకోడ్లు, సాంఘికరాజు బొంబాయి

బిటిషు లెగేషను తగులపెట్టుట

ఎవరును మరణింపలేదు

ఢిల్లీ, డిసెంబరు 28:—25 వ తేదీ రాత్రి కాబూలు లోని బిటిషు లెగేషను తగులపెట్టబడినదియు, మంత్రి, పరివార సహితముగ క్రొత్త భవనమునకు మార్చబడినదియు తెలియుచున్నది. కాబూలుగవర్నరును విదేశమంత్రాంగ పరివార సైన్యములు చాల సహాయపడెను. ఎవరును హతలు గాలేదు. అని తెలియుచున్నది. (అ. ప్రె.)

పూనా, డిసెంబరు 25:— మహారాష్ట్రముందలి కర్ర స్వీటీగు తరపున ప్రాధెసరు కాలు దివాకరుగార్లు అహమదునగరు వచ్చి రావుబహదరు చిట్టిగారిఅభ్యుత్తర క్రింద ఉపన్యసించిరి. సప్తర్షి ఫీరోడియాగా ద్భవన్యసించిరి. 16 పెన్సిల్ మారకమును స్థాపింపవలెననియు బంగారు నాణెములుండవలెననియు తీర్మానించిరి. (అ. ప్రె.)

ప్రాతమంత్రులనే తిరిగి నియమించుట

లక్నో, డిసెంబరు 28:—రాయ రాజేంద్రబలిన్ వాబు, యూఫర్, కున్యాగు రాజేంద్ర సింగుగార్లు, గవర్నరు, మంత్రులుగ తిరిగి నియమించెను. ఒక దాకము క్రిందట పీఠ మంత్రి పదవులకు రాజీనామాలు నిచ్చిరి. వారిరాజీనామాలు సేచే యంగీకరింపబడెను. తిరిగివారినే సేతు గవర్నరు మంత్రులుగ నియమించెను. (అ. ప్రె.)

గుంటూరు జిల్లా ఖడ్గరు దీక్షా సంఘము

ఈ జిల్లాలోని కాంగ్రెస్ నాయకుల పాటు ఇతర ప్రముఖులలో కొంతమందికూడా 1927 సం॥ జనవరి 1 నుంచి 15 తేదీవరకు గ్రామాదులలో తిరిగి ఖడ్గరు విక్రయించుటకు వాగ్దానము చేసినందుకు వందనీయులు. ఈ సంవత్సరము వర్షములు బొత్తుగా లేనందువల్ల మెట్ట తాలూకా గ్రామాదులలో పంటలులేక పశువులకు మేతలేకను కొన్ని తావులను త్రాగుటకు నీళ్లులేకను ఇనుములు ప్రారంభమయినవి. ఇట్టి సమయములో ఖడ్గరు ప్రచారము విరివిగా చేసినందువల్ల కరవు బాధల నొందు జనులకు కొంతభుక్తినిగూడ కలుగజేసినవారయ్యెదరు. మన జిల్లా రరపున కానవసరమైన కాంగ్రెస్ అభ్యర్థి యగు శ్రీయుత పిల్లలమూర్తి ఆంజనేయులుగారున్నా తెనాలి తాలూకాలో ధృ అభ్యుత్థులగు శ్రీయుత కొసరాజు రామయ్యచౌదరిగారున్నా శ్రీయుత గోగిసేని రంగనాయకులుచౌదరి (ఆకృష్ణధర్మ) గారున్నా ప్రచారము సలుపుటకు వాగ్దానమిచ్చియున్నారు. మద్రాసు కానవ సభ్యులగు మన జిల్లా ప్రతినిధులగు శ్రీయుత జాగర్లమాడి కుప్పుస్వామి చౌదరిగారున్నా శ్రీయుత పి. సి. యస్. ఎతిరాజులునాయకుగారున్నా ఖడ్గరుప్రచారములో పాల్గొని జిల్లాలోని కరవుబాధలనివారణకు పూనుకొందురని తలచుచున్నాను. 1926 సం॥ డిసెంబరు 31 తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు ఖడ్గరు ప్రచారమునకు కార్యము ముగైరాలు నిర్ణయించుటకై మహాసభ ఏర్పాటుచేయు కాబట్టి ఖడ్గరు ప్రచారమునకు సహాయము చేయదలచినవారెల్లరు సభకు విచ్చేసి పాల్గొనగలందులకు ప్రార్థించుచున్నాను.

25-12-1926, గుంటూరు. } మద్ది వెంకటరంగయ్య, గుంటూరు ఖడ్గరుప్రచారయవేత్తలు

# స్వామి శ్రద్ధానందుని ఆంధ్రకీర్తనలు

స్వామివై వేయబడిన పువ్వులచే రోడ్లన్నియు పుష్పమయమై పోవుట. ఒక లక్ష జనము ఊరేగింపుతో వెడలుట

## మంచి గండపుచెక్కలతో దహనసంస్కారము జరుపుట

స్వల్పమైన అల్లరులు - అరెస్టులు

ఇతరపట్టణములలో ప్రజల సంతాపము

ధీర్ఘి, డిసెం 25: స్వామికి ఆంధ్రకీర్తనలు జరుపుటకై బరన్ జేస్టియన్. రోడ్డుమీద నున్న వారిగృహమునుండి ఊరేగింపు సరిగా 11 గంటలకు ప్రారంభమయ్యెను. అచ్చటనున్న వారందఱును వాద్యములను వాయించుటయందో వేవవనము గావించుటయందో, దీగగగా ప్రార్థించుటయందో నిమగ్నులై స్వామియొడల తమకుగల భక్తిని జూపుట కాతురత పడిరి. సుమారొక లక్షజనము ఊరేగింపువెంట నడచెను. రోడ్లెక్కడ బాట కిరుచక్కలనున్న మిడైలుమేడలును ఇంటికప్పులును జనులతో నిండియుండెను. వలంటీరులు ఆశ్చర్యార్థులై వెంటనడిచిరి. వీరువారనక అస్పృశ్యులతోసహా ఊరేగింపులో హిందువులందరును. పాల్గొనిరి. స్వామికిరకు మిక్కిలి దుఖించును వెంట బోయిన వారిలో స్వామిజేమారుడు ప్రాసెనరు ఇంద్రా గారును బక్ష్మి లేకప్పుడు (అహోరు) లాలాహంసరాజ్ (జలందరు) దేశబంధు గుప్త (లేకపత్రికా సంపాదకులు) గారును ముఖ్యులు.

పైన నొక కాశ్మీరకాలువ చాందినీగా నుండ స్వామి శవము చేతులుగల కుర్చీలో ముఖముపై కప్పబడకుండ గొంపోబడెను. స్వామిపై విసరి వేయబడిన పువ్వులతో రోడ్లన్నియు గప్పివేయబడెను.

### అల్లరులు

ఊరేగింపు నాయకానామక శాంతముగానే జెల్లెను. కాని లాల్గువాన్ పోలీసు ప్రేమనువద్దకు వచ్చునప్పటికి కొందరు మహమ్మదీయ తుంటరులు రాళ్లు విసరుటచే ఒకనికి మొగముమీదను మరియొకనికి చేతులమీదను గుండెమీదను డెబ్బలు తగిలెను. కాని పోలీసు డిప్యూటీ నూపరింపెండెంటు మాలిక్ శ్రీవయాళుగారి నాయకత్వముక్రింద పోలీసువారు సమయమువకు జాగ్రత్తపడి పెద్దదొమ్మి గావలసిన అల్లరిని 5 నిమిషములలో నడచివేసిరి. డిప్యూటీ నూపర్మెంటు 5 మహమ్మదీయుల నరెస్టుచేసెను గాని ఊరేగింపు నేర్పరచినవారు వేమకొనుటచే నడచివేసెను. లాల్గువాన్ శవము మహమ్మదీయులు నివసించుచుంటు. అచ్చట నిదివరకెన్నియో హత్యలు జరిగెను. ఊరేగింపు మధ్యాహ్నము 2 గంటలకుసరికి శ్మశానవాటికకు పోవలసియుండెను. కాని అప్పటి కందులో సగముదూరమైన పోలేరు. చాందినీచావులో మరియొకమారు రాళ్లు విసరబడెను. ఇట్లు విసరుచున్నట్టి మహమ్మదీయులే పోలీసువారచ్చట పట్టుకొనిరి.

### శ్మశానవాటిక

చాందినీచావు చాటగానే ఊరేగింపు వడివడిగా యము నానదీతీరమునకు బోయెను. అచ్చట నొకచోట స్వామికిరకు ప్రత్యేకముగా నొక చిలియేర్పాటు చేయబడెను. అప్పటికి రెండు గంటలకు పూర్వమే వెంట నున్న జనమంతయు శ్మశానవాటికకు బోయి స్వామిని మరీయొకమారు చూడవలెనని గాచుకొనియుండిరి. అచ్చట వలంటీరు లెంత ప్రయత్నించినను జన మలగిగాకుండనుండెను. అంతయు నొక మానసముద్రమువలె కనుపించెను. సరియైన ప్రదేశము దొరకక వేనకు వేల జనులు తిరిగిపోవలసివచ్చెను.

### దహనము

మొట్టమొదట ఆర్యసామాజిక సాంప్రదాయము ననుసరించి హోమము జరిగినవెనుక ఆర్యసామాజికలును హిందువులును స్వామిశవమును మంచిగండపుచెక్కలతో పేర్చబడిన చిత్తిపేకి గొంపోయిరి. హోమము ముగియగానే జనులు వెడలిపోయిరి.

### హారతాళము

పి. కరము రెండు దినములనుండి హారతాళము జరుపుచున్న జనులు సంయుక్తరాష్ట్రములనుండి చాలమంది వచ్చిరి.

### లజపతిరాయిగారి సభ ఆదిత్యారము

లాల్లబజపతిరాయిగారు స్నేహితులతో కలకత్తానుండి నేటి రాత్రికి రానున్నారు. అందువలన నేడు సాయంకాలము ఒరుగవలసిన బహిరంగసభచేపటికి నిలిపివేయబడెను.

ఇంతవరకంతయు శాంతముగానే నడచిపోయినది. హిందువులలో ఆందోళన హెచ్చుగానున్నది. అశ్చర్యార్థులైన పోలీసువారిలో ఏర్పాటు సంతృప్తికరముగనున్నది.

### ఫిలిము తీయుట

స్వామిజీనిశ్మశానవాటికను గొంపోవు సినీమా ఫిలిములో తీయబడెను. గురువారమునా డిచ్చట సినీమాలో చూపబడును. (ఫ్రీ. ప్రెస్.)

### సర్ అబ్దుల్ రహీంగారు

ధీర్ఘి, డిసెంబరు 25: నిన్నటి సాయంకాలము కలకత్తానుండి హోరా-అగ్రా ఎక్స్ప్రెసులో నిచ్చటికి ఆఖరి భారత మహమ్మదీయ నిద్యారసభ కధ్యక్షుత పంపించుటకు వచ్చిన సర్ అబ్దుల్ రహీంగారికి స్వామిమరణవార్త తెలియగానే నిశ్చేష్టులై యెంతో నేపు విచారించిరి. ఇట్టి దుండగములు జరుగుచున్నట్లయిన హిందూదేశములో ప్రజాపితాతపనమే కష్టమనిచెప్పిరి. అన్నియుక్రమక్రమముగా శాంతించి చక్కబడుచున్నచిగా హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యమును స్థాపించవలెనని గంపెదాసలతో నిచ్చటికి వచ్చితినినియు నిట్టి వివరీతపు దుండగములు జరుగుట మన దురదృష్టమనియు అతివిశేషముగా దీనిని ఖండింపవలసి యున్నదనియు చెప్పిరి. (అ. ప్రె.)

### శ్రద్ధానంద మిమోరియల్ నిధి

ధీర్ఘి, డిసెం 25: నేటియందుమున మీర్జాపూరు పోరుగునందు శ్యామసుందర చక్రవర్తిగారి అధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైన 6 వేలప్రజలు బహిరంగసభలో స్వామిజీప్రాణము నతినీరముగా హరించిన మహమ్మదీయునిచర్యను ఖండించుచు హిందువులందరును భారతజాతికి గలిగిననష్టమును సాంప్రదాయానుసద్ధముగ వచ్చుచున్న ఓషితో భరింపవలెనని హిందువులను కోరుచు శుద్ధిసంఘటనోద్యమములను పూర్ణమైన దీక్షతో సాగింపవలెనని తెలియజేయుచు తీర్మానములు గావింపబడెను. శుద్ధిసంఘటనోద్యమముల ప్రాపుకై శ్రద్ధానంద మిమోరియల్ నిధియను నొకనిధిని స్థాపింపవలెననియు అందుకై మొదట చేయవలసిన పనులను సర్ పి. సి. రే, శ్యామసుందర చక్రవర్తి జి. జి. వీర్గాకర్ చేయవలెనని వేడుచు మరియొకతీర్మానము గావింపబడెను.

### కుట్రను బయటికి తీయవలెను

ఈహత్యకు వెనుకనున్న కుట్రను బయటికి తీయవలెనని ఆఖరి భారత కాంగ్రెసుకమిటీవారిని హిందూమహాసభ విచారణ సంఘమువారిని కోరుచు కడపటితీర్మానము గావింపబడెను.

పవ్వరాజ్ జై న, మనిటోషూరాయిచాచరి, లలితమోహన్ దాసు, పంజీర దేవేశ్వర్ సిద్ధాంతరత్న (స్వామి శిష్యులలోనొకరు) గార్లుపన్యసించిరి.

### మహమ్మదీయులుకూడ మాట్లాడుట

హత్యనుఖండించుచు శుద్ధి సంఘటనోద్యమములను బలపరచుచు ఇద్దరు మహమ్మదీయ పెద్దమునుష్యులును పిరాజీ యిస్లాముగారి కుమారుడొకడును మాట్లాడిరి.

స్వామిపోవుట భారతజాతికి గొప్పనష్టమనియు ఆతడు పూనుకొన్నపనిని మనము దీక్షతో సాగించుటవల్లనే వారియాత్య శాంతికాగనదనియు అధ్యక్షుతపహించిన శ్యామసుందర చక్రవర్తిగారు చెప్పిరి. (ఫ్రీ. ప్రెస్.)

### కలకత్తా

కలకత్తా, డిసెం 25: కలకత్తా పరిసరపట్టణములలో స్వామి మరణమునుగూర్చి మిగల విచారించిరి. నా ఖాళీ హిందూ సభ వారి దారుణ కృత్యమును ఖండించుచు భారతీయులందరును ఏదోయొక నాడు విచారమును చూపవలెనని శిఫారసు చేసిరి. వర్తకులు తమంతట తామే శత్రు హారతాళమును జేసెదరు.

ఉత్తర కలకత్తాలో నిన్నటితీర్మానము ననుసరించి కొంతవరకు హారతాళము జరిగెను. హరిసర్కార్, బుర్రాబజారు చిట్టూరుబోర్డు కాటన్ విధులలో హిందూసావులు చాలవరకు మూయబడెను. బుర్రాబజారును మార్కెట్ వ్యాపారమును పూర్తిగా కట్టివేయ బడెను. అంతయు పాడుబడిన ట్టుండెను.

### రవీంద్రుడు

ఆతినీరముగ నొక మహమ్మదీయుడు స్వామి శ్రద్ధానందుని చంపెనను వార్తనా హృదయమును దుఃఖపూరితము చేసినది. ఆతిహేయముగ నా అనహనునకు సిద్ధపడవలసియున్నది. హిందువులను మహమ్మదీయులనుకలసి దుఃఖపడవలసిననష్టము వాటిగినది. అని డాక్టరు రవీంద్రనాథటాగూరుగారు చెప్పిరి.

స్వామి హత్య అని నీచమును అతిహేయమును నైనదని ఖండించుచు ఇండియన్ అసోసియేషన్ కార్యదర్శి లెంత నంపెను.

### సరళాదేవి

ధీర్ఘి హిందూసంఘటనను కార్యదర్శికి సరళాదేవి ఈ దినవ లేతినంపె - కుద్ధి సంఘటనోద్యమముల పోషించుచుండిన స్వామి శ్రద్ధానందు శోకమహమ్మదీయ హంతకునిచే నశియేయబడు మనభారతజాతీయ నిర్మాణమున కాటంకముగ నిలువరాదు. మనము క్రోధోద్రేకములము కారాదు. భారతజాతీయందు మనమొక భాగమై యుండుటచే మన కోపతాపములను మనము స్వాధీనముచేసుకొనవలెను. సోదరులారా! కష్టములను దైర్యముతో సహించుట. మిత్రులకర్పించుట. చెడుచూచి దగును. దుఃఖమునుండియే సుఖమును శాంతియు చేకూరును. (ఫ్రీ. ప్రెస్.)

### కాశీపట్టణము

బనారసు, డిసెంబరు 25: కాశీనగరముందు నేడు హిందువులు వారిగౌరవార్థమేహారతాళమునుజరిపిరి. అందరును మైదానములో కలుసుకొని ఊరేగింపుగా గంగాపవిత్రతీరములలో స్నానమాడుటకై బోయిరి. సాయంకాలము బహిరంగసభలో స్వామిశవమును దలంచుకొని హత్యయొడల అసహ్యమును క్రోధమును దుఃఖమును తెలుపబడెను. హిందూదేశ మహామహమ్మదీయుడు తనచర్యవలన యిస్లాము మరయునకు నష్టము జేసెనని ఆక్షోభము చెప్పిరి. (ఫ్రీ. ప్రెస్.)

### బొంబాయిలో సంచలనము

### హారతాళము

బొంబాయి, డిసెంబరు 25: స్వామి శ్రద్ధానందునిమరణమునకు విచారమును నూచించుటకు అన్ని సంఘములు మతములవారను ఆవివారము హారతాళము గావించురు. (ఫ్రీ. ప్రెస్.)

### తైమ్సు ఆఫ్ ఇండియా

పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది: కోహటు, కలకత్తా మరియిరర సలములు అల్లరులు జరిగిన భాగములే. శ్రద్ధానందునిమరణ విధానంపై జడివిన వారికి ఏ విధముగా చంపబడెనను యులో ఎన వక్కి 'ఎంతటి నాయకుడు' యను నాలోచన బోవును. కాపుర నిప్పుడైనను ప్రజలు సంఘర్షణకుల నాలోచించురగా. సంఘర్షణమునకు మంచి ఏ వైపునులేదు. ఒక సంఘము తాత్కాలికముగ సంపాదించగలిగిన జయములు జాత్యాభివృద్ధికి అడ్డంకరమని గ్రహించురుగాక. అ. ప్రె. శ్రద్ధానందుని గౌరవార్థముధాన్యపుకొట్టన్నియుమూయబడును. (అ. ప్రె.)

### పూర్వాలో హారతాళము

పూనా, డిసెంబరు 25: శ్రద్ధానందుని హత్య విషగానే సగరమంతయు సంభించిపోయెను. సంపూర్ణముగ హారతాళము ప్రారంభించిరి. కేల్కారుగారు తిరిగి వచ్చిరి. నేడు సాయంకాలము బహిరంగసభ యుండెను. (అ. ప్రె.)

### అహమదాబాదు దుఃఖము

సంపూర్ణమైన హారతాళము చేయుచున్నారు. బట్టల వర్తకులు దుకాణముల మూసివేసిరి. సాయంకాలము సభ జరుగను. (అ. ప్రె.)

రూర్కీ, డిసెంబరు 25: రూర్కీ ప్రజలు హారతాళము చేసిరి. సగరమంతయు యూరేగింపు జరిగెను. దుకాణములు గట్టి వేయబడెను. లాల్లభగీరథ లాల్లగారి యన్య క్రమత సభ జరిగెను. సానుభూతి తీర్మాన మహిమింపబడెను. అ. ప్రె.

### సత్తికాపిస్థాయములు

### "ట్రీబ్యూను"

ట్రీబ్యూను పత్రిక ఇట్లు వ్రాసినది: "క్రిందటి 10 15 ఏండ్లనుండి అనేక విధముల దేశము అధోగతి పాలనమన్నది. కాని ఇట్టి భూరహత్య ఇదవరలో నెన్నడును జరుగలేదు. స్వాధీనును మరచి నిష్కల్మషముగా దేశభక్తితో తనమతమునకు సేవచేయుచున్న హిందవ సన్యాసి మహమ్మదీయునిచే చంపబడెను" (అ. ప్రె.)

### "హిందూ హేరల్డు"

"అలోచనపై జంకులేక చేయబడిన ఈ భూరహత్యయే భారతదేశమున మహమ్మదీయమత పిచ్చికి ఆఖరముగాక"

“మస్తిము బొట్టుకు”

ఈ హాస్య అద్భుత రసీదనవారు చేసినది. ఇది రుజువైన యెడల మహమ్మదీయ ప్రపంచమంతయు ఈహాస్య బాధ్యులముకారని చాటింపవలెను. అట్టి హాస్యకుని యందు మహమ్మదీయులకు సానుభూతిలేదు. ఇస్లామునందు హింసలేదు. వ్యక్తి బాధ్యతతో చేయబడిన యెడల మేము నవము హింసపులతో బాటుగ విచారించుచున్నాము. ఉద్దేశము వాస్తవికతయే. మనమందరమును దానిని నిరసించ నలెను”

“ప్రతాప”

“అర్జునమాజులందు శ్రద్ధానందుని మరణమువలన తీరని బాధక వాటిల్లివని.”

“మొలావీ”

ఈ అమె దుఃఖమునకు గాని కష్టిటికిగాని కారణముగాక తత్సహాయకుల దౌర్భాగ్యమునకు కారణమయ్యెను.

(అ. ప్రె.)

“పంజాబు మస్తిలీకు”

లాహోరు, డిసెంబరు 20:— లీసంఘమువారి ఆవసర సమావేశమందు హాస్యను నిరసించుచు హిందువులకు తమ సానుభూతిని తెలుపుచు తీర్మానించిరి.

యువకసంఘము

అవసర సమావేశము గావించి యువక మండలివారు శ్రద్ధానందుని హాస్యకు వగచుచు అట్టి హాస్యను నిరసించుచు యువకులు దేశసంబంధము కనీదీర్చుకొన చూడక సంఘైక మత్యమునకు చూడవలెను. స్వామివారి త్యాగమును దేశభక్తిని ప్రకటించిరి. శైవ్య సాహస, త్యాగ, భక్తులు ఆయన ముఖ్య గుణములని పేర్కొనిరి. తరువాత సానుభూతి తీర్మాన మామోదిం పబడినది.

“సంగ్రామ దెయిలీ న్యూస్”

అందరును నిరసన చేసవలసిన ఈహాస్య ఒక పిచ్చివానిచే జేయబడినది. సరియైన మహమ్మదీయుల దెవడును ఇట్టిచర్య ప్రవృత్తింపడు. ఇస్లాము, హాస్య కంగీకరింపదు. (అ. ప్రె.) ముద్రక మహాసభయందు క్యాబాకమాలదీనుగారు “కురానులో ముత్య భేదములకు హాస్య గావింప వనుజ్ఞ ఇచ్చి యుండలేదు.”

మేకు అద్దాల్ ఖాదిరుగారు

అధిపతిగారు మస్తిము సంఘమువారి యధ్యక్షులు ఖాను బహదరు మేకు అద్దాల్ ఖాదరుగారు పత్రికావిలేఖరి కిట్లు తెలిపిరి. “అట్టి నీనహాస్య గావించబడిన శ్రద్ధానందుని గూర్చి విన్నపుడు స్పష్టమైనది. అన్ని జాతులవారును నిరసించుదురు. మహమ్మదీయులు దీనిని నిరసించుటలో హిందువులకు తీసిపోరు. హిందువులందు క్రోధవిషాదములు గలుగును. కాని వాటిని శాంతి భంగమునకు కారణములుగా చేయరాదు. భారతదేశమున చాల సమస్యలు పరిష్కరింపబడవచ్చును. ద్రోహి తక్షణము పట్టుబడెను. అందులన ఇతరులపై యనుమానమున కాస్తదము లేదు. హిందువులకు మహమ్మదీయులు సానుభూతి తెలుపుచు ఈ చర్య ను దేశమంతటను నిరసించుచున్నారు. కావున హిందూ మహమ్మదీయ సఖ్యమునకు ఆటంకములు గలుగనీయరాదు. నా ఉపన్యాసమందు శాంతికి యంతరము ఆవసరమున్నదో తెలిపెను.

జాంజి బారు

జాంజిబారు, ఈహాస్యవిన్న తరువాత నొక బహిరంగసభ చేసి హాస్యను నిరసించి ఆర్జును శాంతిగలుగుటకు ప్రార్థనలు సలిపిరి. హిందువులు పనులను కట్టిపెట్టిరి. (అ. ప్రె.)

నెల్లూరు

విన్న మధ్యాహ్నము (24-12-26) 12 గంటలకు క్రిత శేషులైన స్వామి శ్రద్ధానంద ఒక మహమ్మదీయునిచేత చంపబడినట్లు లెంతివార్త వచ్చినది. ఆ లెంతివార్త పూరంతయు తూకాలములో దుఃఖముద్రములో ముంచివేసెను. అట్టిదమయమున క్రీయుకులు ఒంగోలు వెంటటరంగయ్య పంతులుగారు దుఃఖముద్రము లెంతివార్త నందిరి. స్వామి నిర్మాణము తెలియుటతో ఉదేగింపి ముఖము మాయబడినది. (విలేఖరి)

భిక్షువు ప్రదర్శనము

25 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 2 గంట గాంధీమహాత్ముడు భిక్షువు ప్రదర్శనమును ప్రారంభించును. (అ. ప్రె. స్పెషలు)

బొంబాయి విషాదము

జిన్నా గారి విచారము

జిన్నా గారు ఇట్లు నుడివెరి. “స్వామి శ్రద్ధానందుని ప్రాణము తీసినకథ వదిలిన తరువాత నాకు గుండెలో పగిలిన ట్లయ్యెను. మహమ్మదీయులను దేశమందలి అన్ని సంఘముల వారివలెనే సంతాపమును తెలుపుచు నిర్ణయంతో అట్టి చర్యను గర్హించుట నమ్ముచున్నాను. ఏలనన, ఇట్టిచర్యలవలన స్వేచ్ఛా స్వాతంత్ర్యములును జాతీయతయు నుడుగగలవు. నేను స్వామివారిని స్వయముగ నెరుగుదును. ఆయన మనలకు విడిచి నందుల కంతయు చింతించుచున్నాను. వారి కుటుంబమునకు నాసానుభూతి సందచేయు చున్నాను.”

బొంబాయి శాంతి కలు

బొంబాయి శాంతి కలు పత్రిక యిట్లు ప్రాయ పడుచున్నది. “ఇట్టి హాస్యహాస్య మస్తిము మతమునకును సంఘమునకును ద్రోహము” పత్రికావివర నిట్లు వ్రాసినది. “శ్రద్ధానందులు తమచివర సందేశమును, వారిని కాంగ్రెసుకు రాగోరును ఆహ్వాన మంప దానికీచ్చిన ప్రత్యక్షతర మందు గలదు. అంతయు ఒక మాటయందున్నది. ‘సంఘీభావము’ శాంతిసఖ్యతల వృద్ధిపొందు చుండుటయే యాయన యభిమతము ఆదేశము”

“నేను నలు హెరాలు”

గౌరవశ్రవీత విచారమును ఏసంఘముగాని ఏమతము వారుగాని తమపక్షమునకు బలము చేకూర్చుటకు ప్రయత్నింపరాదు. దెబ్బకుదెబ్బ యనుమాట మరువవలెను. ఆయన నిత్యశాంతియుతుడగు భగవంతుని పూజపరిశీలులలోనే చేరెను. ఆహ్వానిన వాయకుని మరణమునకు విచారించుసమయమున ఎట్టిదురాగతమైనను జరిగినయెడల అది దేశగౌరవమునకు ఆయన కీర్తికిని కళంకము.” అని వ్రాసెను. (ప్రె. ప్రెసు.)

ఉదయమున ప్రచురింపబడిన పత్రికలన్నియు హాస్యను నిరసించెను. (ప్రె. ప్రెసు.)

ఇండియన్ డెయిలీ మెయిలు

పత్రిక ఇట్లు వ్రాసినది. “జాతీయ హాస్య” యను పీఠిక క్రింద ఇట్టి విషాదకరమున హాస్యలవలన ఉభయ సంఘములును సంఘస్థైర్యములవలన గలిగెడు నష్టములు తెలిపి కొనదగును. గౌరవి కాంగ్రెసునకు సందేశమంపుచు జాతీయైక్యతాధర్యము వారియెదుట నుంచిరి. అదియే యవసరమనిరి. ఆ సందేశము వ్రాయునపుడు ఆయన చావు బ్రదుకులలోనుండెను. ఆయన తన జీవితమువిడిచిన తరువాత ఆయన సందేశమే యాజ్ఞ యగును. కావున దేశీయులందరును దానికి తగు ఆగమము చేపట్టెను.” (ప్రె. ప్రెసు.)

బ రూ చా గారు

బొంబాయి, డిసెంబరు 24:—“స్వామి శ్రద్ధానందుడు హరి ద్వార గురుకులము స్థాపించిన ధీరుడు. 1919 ఢిల్లీని రక్షించిన మహానీయుడు. నిమ్న జాతుల రక్షకుడు. వారిని బెన్నత్యమునకు తీసికొనివచ్చిన మణి. తన మరణము నందెను. హిందూ దేశీయులారా, శాంతిహింపుడు. నేడే స్వామివారి జాతీయ ఆచర్యమును కోరిక సఫలీకృతము చేయుటకు బద్ధంకంబులుగందు. కాంగ్రెసులో సంఘీభావము. భారతదేశములో సంఘీభావము అస్పృశులతో సోదరత్యము, అదియే స్వామివారియందు గౌరవ, మనకు మనము నిర్మింపగల స్మారక చిహ్నము.” (ప్రె. ప్రెసు.)

నేడు జరుగబోవు సానుభూతి సభకు పోలీసువారు ఆ త్యధిక జాగ్రత్తతీసికొని రోడ్లుకాయుచున్నారు. (ప్రె. ప్రెసు.)

ఇతర ప్రదేశములు

అమృతసరమునందు స్వామిజీ మరణవార్త విని ప్రజలు మిగుల దుఃఖించిరి. ఆర్జునమాజ మందిరములో సాయంకాలమున హిందువుల సభ జరిగెను. లాలారత్నచండు, సర్ గోపాల దాసు భండారీ, పండితులు రాజేంద్రమిత్ర, గౌరీశంకరు, హర రామ్ గాడ్, రావు బహదూర్ ఆత్మారామగార్లు వచ్చిరి. స్వామి మరణమునకు విచారమును తెలుపుచు ఉపన్యాసించి, ఆ క్రూరకార్యమును ఖండించుచు తీర్మానములు గావించ బడినది. చివరకు పంజాబు హిందూసభ వారి చెప్పుదుకో విస వలెననియు మొదట రేపు జరుపవలెనన్న వారతాళము ప్రస్తుతము నిలిపివేయవలెననియు నిశ్చయింపబడినది.

అ. భా. మస్తిలీకు కాన్సిలు సభ్యుడు మిర్ మహ్మూద్ మహమ్మద్ గా రీక్రూరకార్యమును ఖండించిరి.

కాకిలో నీవార్త విని సాయంకాలముసభలో సానుభూతి తీర్మానములు గావించబడినది.

అలహాబాదు లో నెంట్ నే హా ఫు లన్నియు మాసికేయబడినది. రీడరు పయిసీతపత్రిక రీతాదుగ త్యత్యమును ఖండించెను. (ప్రె. ప్రెసు.)

బొంబాయిలో బహిరంగసానుభూతి మహాసభ

బొంబాయి, డిసెంబరు 24:— ఘోషణ మొదానములందు జరిగిన మహాసభయందలి యుపన్యాస సారాంశమేమన “నా యకుడు విడచినవనిని పూర్తిచేయుడు. భారతదేశమును మీ హిందూమతము పూర్వపుబెన్నత్యమునకు గొనిరండు.” ఈసభ హిందూమహాసభ ఆర్జునమాజముల యాధిపత్యమునజరిగెను. సర్ పురుషోత్తమదాసుగారు అధ్యక్షతనహించిరి. “బ్రతికిన హిందువులతో గొప్పవాడు. జీవితమంతయు హిందూమత ప్రచారమునకును నిమ్న జాతుల యుద్ధరణమునకును ప్రయత్నించెను. హిందూమతము తర్రఫున సత్కారగమి. ఎంతటి త్యాగమునకైనను సిద్ధుడు. మహాత్యాగి. హిందూమతమును ఈపురాణదేశమును కాశ్యక క్తిగానుండ జేయగోరెను.

శ్రీవటరాజుగారి రీతిరూపము మహాపాదించిరి. “పిచ్చిమహమ్మదీయుడు గావించిన ఈహాస్య నిరసించుచు చాతిమరణమువలన దేశమునకు అనరిమితనష్టమును, చాతిరమును గలిగినవనియు అందు హిందువులకిది తీరనదియనియు అందువలన స్వామివారియందుగల తమభక్తిని ఆచరణలోబెట్టి చాతి విడిచినకార్యమును సఫలీకృతము చేయగోరుచున్నార.”

దేశమునంతటను ఈహాస్య వినికి రక్తము ఘనీభూతము చేసెను. ఇదిసంఘర్షముగాదు. పారహితున హంతకుడు తురకయ్యెను. అట్టిరు చంద్రురాలు కారదగారు, టిర్పి, నారిమాను, శివార్పిరు, బహదూర్ గార్లు వచ్చినవిరి. నల్ల జెండాలు సభయంతటను యుండెను. నిత్యబ్రతుగా సభ్యులందరునురేచి తీర్మాన మామోదించిరి. (ప్రె. ప్రెసు.)

పోలీసువారి జాగ్రత్త

నేడు క్రిస్తమును అగుటవలన బహురాలు మూయబడినవి. మారకపు చావడులలో సందడిలేదు. ఏవిధమున అల్లరినూచన లేకున్నను పోలీసువారు జాగరూకులైయున్నారు. అధికారవర్గమువారు పోలీసు వారికి ఇట్లు పంపిరి. “ఢిల్లీలో శ్రద్ధానందునిహాస్య ఇక్కడ విసవచ్చినది. దేశమంతటను ఈహాస్యవలన ప్రమాదము గలుగవచ్చును. కావున పోలీసు నూపరెట్లు బొంబాయిలో నేడియు గలుగకుండ చూతురుగాక.” (ప్రె. ప్రెసు.)

“ఈవినింగున్నాను”

పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది. “రానున్న వారమందు ఢిల్లీలో మస్తిములీను మొదలగు మహమ్మదీయ సంఘములు సమావేశమగును. వారు బెర్దన్యము హాస్యయు మరవైవ మ్యములు అపుటకు ఉపయోగింప జనదని తీర్మానింతురుగాక” (ప్రె. ప్రెసు.)

హిందూమహాసభాధ్యక్షులు

లాహోరు, డిసెంబరు 24:— హిందూమహా సభాధ్యక్షుడు రాజా సరేంద్రనాథుగారు ఇట్లుచెప్పిరి. తానుతలపెట్టిన యుద్ధమునకు శ్రద్ధానందులకుమణివీరమునర్పించెను. హిందూ జాతికి ఆయనహావులవలన తీరనినష్టము వాటిల్లినది, దయానంద అంగ్లేవేదికుకారేజీ అధ్యక్షుడు భక్తి రేఖ్చంద్రగారు ఇట్లుచెప్పిరి. “తనయుద్ధమునునకే బలియయ్యెను. శ్రద్ధానందులు తనదేశీయులచే మరువబడజాలరు. పంజాబులో జాతీయత నెలకొల్పెను. అమృతసర కాంగ్రెసు జయప్రదమగుటకు ఆయనయే కారకుడు.” (అ. ప్రె.)

గొకల్చందు నారంగుగారు

పంజాబు హిందూమహా సభాధ్యక్షులు ఇట్లుచెప్పిరి. “శ్రద్ధానందుడు బ్రతికియున్నప్పటికంటే మరణించిన తరువాత ఎక్కువ క్తిమంతుడు. ఆయన మరణము వలన గలిగిన నష్టము అపారముగాని ఉద్ధమునకు గలిగిన ప్రాత్యాహమును అపారమే.” (అ. ప్రె.)

మాలానా జఫరాబీ

మాలానా జఫరాబీగారు పంజాబు ఖిలాఫతు సభాధ్యక్షులు చాటిట్టిరి. “ఇట్టి హాస్యహాస్య విసరే వైరిని. మహమ్మదీయులు శాంతియుతులుగ నుండవలెను. హిందువులకు క్రోధము గలిగించు పనుల చేయరాదు. ఇదియొక వ్యక్తిచేసినదిగాని మహమ్మదీయులు చేసినదిగాదు. ఈనెవమును హిందువులు మహమ్మదీయులపై చేయకుండురుగాక.” (అ. ప్రె.)

అలహాబాదు, డిసెం 25:— శ్రద్ధానందుని మరణ స్మారకముగను విచారనూచకముగను హాఫులు మూసివేయబడినవి. హాఫ్లుగూడ జరుగును. నల్లజెండాలు హిందూమహాసభ ఆర్జునమాజములపై ఎగురవేయబడినది. సాయంకాలము సభ జరుగగలదు. (అ. ప్రె.)



# 41-వ భారతజాతీయమహాసభ

## గాంధీమహాత్ముడు జాతీయపతాకోత్సవమును జరుపుట

### విషయనిర్ణయసంఘసభలో చర్చ ప్రారంభమగుట

### మహాత్ముడు ఖద్దరు ప్రదర్శనమును తేరచుట

శ్రద్ధానందస్వామిమరణమునుగూర్చి ఎం/గుయిండియాలో మహాత్ముడు వ్రాసిన వ్యాసము

స్వామిమరణమునుగూర్చి ప్రొఫెసరు యింద్రాగారు మహాత్మునకు పంపినతంతివార్త

స్వామిమరణమునుగూర్చి దేశమునందంతటను సభలు జరుగుట

కాంగ్రెసు మహాసభాధ్యక్షునకు చిటికెలులేబరు కొన్నిలువారును చిటికెయిండిపెండెంటు లేబరుపార్టీ వారును పంపిన తంతివార్తలు

### విషయనిర్ణయసభలో నామోదింపబడిన తీర్మానములు:

ప్రతినిధిరునుము

ఈ సంవత్సరమునకు మాత్రము ప్రతినిధిరునుము 5 రూపాయలుగా నుండవలెను.

ఆమొత్తమును సన్మానసంఘమున కిచ్చివేయవలెను.

“నేషనలు డిమాండుకు సరియగు ప్రత్యుత్తరమును ప్రభుత్వమువారి సంగతులను

శాసనసభ్యులు మంత్రిత్వములు మున్నగుపదవులను స్వీకరింపగూడదు.”

### విషయ నిర్ణయసభ

శాసనసభలలో జరుగవలసినవనిగూర్చి

కాన్ఫరెన్సు తీర్మానమునే మరల స్థిరపరచుట

25 వ లేదీ ఉదయమున ధ్వజారోహణోత్సవము జరిగిన

పిమ్మట గాంధీమహాత్ముడు ఖద్దరు ప్రదర్శనమును ప్రారంభించెను. అటుపిమ్మట విషయనిర్ణయసభ జరిగినది. ఆసభకు పాల్గొను లాభదాయకములు గూడ సుప్రసిద్ధ ప్రేక్షకులుగ వచ్చియుండిరి. ఈ దంపతులెవరును వి. జె. పటిల్, జమ్నదాసు మెహతా, సి. ఎస్. రంగయ్యగారు, మాలవ్యా, బి. రాఘవేంద్రరావుగారును మరి పెక్కుమంది ప్రముఖులును వేదికపై నుండిరి.

ప్రతినిధిరునుము తీర్మానము

ఈ తీర్మానమును కాన్ఫరెన్సు ఏ. రంగస్వామి అయ్యంగారు ఉపపాదించిరి. గోపాలి కాంగ్రెసుసభకు ప్రతినిధిరునుము రూ. 10 లుగ దేశపురుషులనెని అయ్యంగారుకొరిరి. జె. ఎం. నేను సుప్రకారు యీ తీర్మానమును అనువదించిరి—

“నిరుడు కాన్ఫరెన్సులో సన్మాన సంఘమువారికి చాల ధననష్టము కలిగినది. ఇప్పుడు గోపాలి సన్మానసంఘమువారికి చాల కష్టములు లేటపించియున్నవి. కాంగ్రెసు పని బాగుగ జరుగుటయే ప్రధానముగ సభ్యులందరును ఆలోచించవలెను. కాని నిబంధనలు మున్నగువానిని ఆధారముగొని తప్పించుకొన జూడగూడదు.” అని నేను సుప్రకారు నడిపిరి.

“గోపాలి సభకు మాత్రము యీ రుసుము రూ. 5 గానే యుండవలెను. అందువలన సన్మానసంఘమువారికి నష్టము వచ్చినచో ఆ నష్టమును కాంగ్రెసు మహాసభవారు పూర్తిజేయవలెను. 1927 సం॥నుండి ప్రతినిధిరునుమును రూ. 10 జేయవచ్చును.” అని బులును సాంబమూర్తిగారు నడిపిరి.

“బీదవారుగూడ కాంగ్రెసుకు వచ్చుటకు వీలుగనుండునట్లు ఎప్పటికి రూ. 1 ప్రతినిధి రుసుముగ నుండవలెను. తీని నెంతమాత్రము పెంచుకొనరాదు.” అని మజుందారుగారు గంభీరముగనువర్ణించిరి. అటు పిమ్మట చాలమంది మాట్లాడిరి.

ప్రతినిధులు రూ. 10 యిచ్చుటకు వెనుకదీపిచో కాంగ్రెసు జరుగుటకే వీలులేకుండ పోవునని వెల్పుచు మహాత్మువారి గారు బాగుగ నుపన్యసించిరి.

సాంబమూర్తిగారి సవరణపై ఓట్లు పుచ్చుకొనగ అనుకూలురుకన్న ప్రతికూలురు 8 గరు యెక్కువ నుంటేనే సవరణ విగ్రహియినది.

రూ. 5 లుంచుమని సవరణ

“ఈసంవత్సరముమాత్రము ప్రతినిధిరునుము రూ. 5 లుగ నుండవలెను. ఆమొత్తమునంతను సన్మానసంఘమువారి కిచ్చివేయవలెను.” అను సవరణను శ్రీయుత గాజీపర్షా హరీశ్చంద్రావు ఎం.ఎ. ఎం.ఎల్.సి గారుపాడించగ ఆమోదింపబడినది.

కాన్ఫరెన్సుతీర్మానము స్థిరపరచబడుట

భారతకాంగ్రెసు కార్య సంఘముపక్షమున పండిత నెహ్రూగారు ప్రతిపాదించిన శాసనసభాకార్యక్రమముగూర్చిన తీర్మానముపై (కాన్ఫరెన్సుసభ తీర్మానము) చర్చ ప్రారంభము కాగానే గాంధీమహాత్ముడు సభనుండి వెడలిపోయెను. చాలమంది సవరణలను ఉపపాదించెదమని తెలియజేసిరి.

### తీర్మానము

(1) ప్రజాప్రతినిధుల కోరికలకు (నేషనలు డిమాండు) దొరతనమువారు సరియగు ప్రత్యుత్తరమొసగు వరకును అనగా ఆయుత్తరము సంపూర్ణముగ నున్నదని కాంగ్రెసుమహాసభ వారుగాని, భా. కాం. సంఘమువారుగాని నిర్ణయించువరకును మంత్రిపదవులను దొరతనమువారియగు ఇతర ఉద్యోగములను వేసిని గూడ శాసనసభలలోని కాంగ్రెసువారు స్వీకరింపగూడదు.

(2) దొరతనమువారి రక్షితప్రత్యుత్తరము నిచ్చువరకుగాని కాంగ్రెసుకార్యసంఘమువారు మరొకవిధముగ నిర్ణయించువరకుగాని, యీదినువ వాల్తర్క్లాజులోని మినహాయింపులకు లోబడి శాసనసభలలోని కాంగ్రెసువారు సప్లయలను నిరాకరించుచుండవలెను. జడ్జిలును నిరాకరించుచుండవలెను.

(3) నిరంకుశోద్యోగములను తమఅధికారములను బలపరచుకొనుటకు ఉపపాదించెడి చట్టములన్నింటిని తిరస్కరించుచుండవలెను.

(4) జాతీయత సరియగుపదతి నభివృద్ధి నొందుటకును అధిక వ్యవసాయక పారిశ్రామిక వాణిజ్యాది విషయముల అభివృద్ధికిని సాధనములను చట్టములను తీర్మానములను ఉపపాదించుచు బలపరచుచు నుండవలెను.

(5) భూస్వాముల హక్కులకు భంగముకలుగకుండ వ్యవసాయమున రయితుల స్థితి బాగుజేయుటకును పెర్మనెంటు పెటిల్స్ మెంటు మున్నగువానిని జేయుటకును తగిన ప్రయత్నములు చేయుచుండవలెను.

(6) భూస్వాములకును రయితులకును పరిశ్రమల యజమానులకును పరిపాలకులకు పరస్పరము సద్భావమును కలిగించుచు మొత్తముమీద వ్యవసాయపుపనుల జేయు పనివాండ్రయొక్కయు యల్లతరాలలో పనిజేయు కార్మికులయొక్కయు హక్కులను కాపాడుచుండవలెను.

బులును సాంబమూర్తిగారు

“కాంగ్రెసువారు శాసనసభలలోనికి వెళ్లి ప్రమాదముజేసి సభనుండి లేచిపోవలెను. వారు నియమముప్రకారము శాసనసభలకు రావందున వారిసాసములు ఖాళీయైనవి అని దొరతనము వారు బ్రకటిం చేయుటకు వీలులేనట్లుగ మాత్రమే వారు శాసనసభలకు వెళ్ళుచుండవలెను. మరియును భారత కాంగ్రెసుసంఘమువారు నిర్ణయించిన పనుల నిమిత్తముగా వారు శాసనసభలకు వెళ్ళుచుండవలెను. కలేన్సీ బిల్లుమున్నగు మజ్దురచట్టములు చర్చింపవలసినపుడు మాత్రమే వారు చర్చలో పాల్గొనుచుండవలెను. దేశబంధు దాసుగారికో బాలు నిజమగు స్వరాజ్యోత్సవ మంతరించుకొనవలెనది. ఇప్పుడు

మితవాదులు నిరోధపడతినే స్వరాజ్యపక్షమువారుగూడ నవి లంబించుచున్నారట. పండిత నెహ్రూగారికిని వారిపక్షమునకును బులును కలిగించుటకు యిప్పుడు మనము దృఢముగ విధానము చేర్చుటకు చేయవలెను. దీక్షతో ప్రతిఘటనము చేయవలెనని తీర్మానము చేసినంత మాత్రమున లాభములేదు. అటుల ప్రతిఘటనము చేయుటకు తగిన కట్టుబాటునుగూడ జేయవలెను.” అను భావముతో సాంబమూర్తి గారు సవరణ ప్రతిపాదించిరి.

సి. ఎస్. రంగయ్యగారు ఎం. ఎల్. సి. — “ఈసవరణను నేను బలపరచుచున్నాను. భారత దేశమునందు మహమ్మదీయ రాజ్యము నేర్పాటు జేయుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారు ఆ ప్ల ని సా స ము తో ఖట్టు జేయుచున్నారని ఇండి పెం డెంటు కాంగ్రెసుపక్షము వారు కొందరు లేనిపోని నిండుల నాలోపించుచున్నారు. కావున మతావేక్షముగల ప్రత్యేక సంఘ ప్రతినిధులే శాసన సభలలో తనివి దీక్ష పోట్లాడుకొనునట్లు స్వరాజ్యపక్ష సభ్యులందరును శాసనసభల వీడి రావలెను. శాసన సభలను నిర్మూలము జేయవలెనని యే నేను కోరెదను. ఈజట్టులో జాతీయవాదులు మిల్చిరుసంఘమును బహిష్కరించినట్లు సంస్కరణముల విచారణ సంఘమును (స్టాచ్యూటరీ కమిషను) భారతీయులు బహిష్కరింపగలవని నేనాంశించెను. (వినుతు నీనుకు అని రంగయ్యగారు నడిపిరి.

శ్రీ సత్యమూర్తిగారు—మనకు కలుగుచున్న యిబ్బందిలను ప్రకటించుటయే మన సంకల్పమునచో నేనుగూడ సాంబమూర్తిగారితో నేకీభవించియే యుండును. శాసనసభలు నివృత్తియొజ్జములని జహిష్కరణవాదులు నమ్ముచున్నారని నేను పూర్తిగ నెరిగి యున్నాను. కాని దేశహితముకొరకు లాభకరమైన కొంత పనిని శాసన సభలో జేయ నవకావముగలదని స్వరాజ్యపక్షమువారు నమ్ముచున్నారు. మాడునెలలు మాత్రము శాసన సభలలో మమ్ములను పనిజేయనీయదు. దాని ఫలితమును పరీక్షింపుడు. సంస్కరణముల విచారణ సంఘవిషయమును రంగయ్యగారు తెచ్చిపెట్టి నైపుణ్యముతో సభ్యుల పౌరాయములను ఆకర్షింపగల్గిరి. ఈ విషయమునుగూర్చి ఆలోచించుటకు యింకను చాల వ్యవధిగలదు. మనలో నాలోచింపకుండ వారట్టి విచారణ సంఘము నేర్పరచినచో దానిని బహిష్కరింపవలెననువాదమును నేనుగూడబలపరచెదను. ఇప్పుడుదాని గూర్చి చర్చప్రస్తుతము. శాసనసభనుండి లేచిపోవు తాత్కాలికచర్యమాత్రమే. శాసనసభల విధానమింకను పూర్తిగపరీక్షింపబడి యుండలేదు. శాసనసభలను కాంగ్రెసుకు వశపరచుటకే కాంగ్రెసుసభ్యులు యెన్నికకు నిలువలెనని కాన్ఫరెన్సుసభవారు తీర్మానించి యున్నారు. మతవివాదాలవలన కలిగిన నిరాశలననే రంగయ్యగారుగట్లు నడిపిరి. కాని స్వరాజ్యపక్షము వారట్లుచేయగూడదు. మతద్వేషమును అడచివేయుటకు కాంగ్రెసువారు గట్టిప్రయత్నములను చేయవలెను. శాసనసభలను ఉద్రేకములకు మతాభిమానులను వదలివేసి స్వరాజ్యపక్షమువారు జేచినచ్చినచో వారు ముందువెనుక లారయకుండ తీక్రో పవ్యాసముల నొసంగగలరు. అందువలన దేశములో ఉద్రేకమధికమై రక్తనదులు ప్రవహింపగలవు. ఎన్నికల ప్రచారమువలన కాంగ్రెసుయొక్క విఖ్యాతి కుగ్రామములకు గూడ వ్యాపించియున్నది. కోట్లకొలది కుటుంబములవారు కాంగ్రెసుఆశయమును గ్రహింపగలిగిరి. నియోజక కాంగ్రెసు పరిశీలనమునకు లోబడినది. ఇది కాంగ్రెసుయొక్క అఖండవిజయమని జెప్పవలెనని. స్వరాజ్యము త్వరగాలభించుటకీ ముఖ్యధారముకాగలదు. నేడు మనము లేచివచ్చినచో నిర్దితకాలముదాటగనే మా సభ్యులే రద్దజేయబడును. మరిలనింతలో ఎన్నికలకు మనముపోటీ జేయ గల్గుదుమా?సాంబమూర్తిగారి సవరణ భావోద్రేక ప్రధానమైనది. ఉపమానము సరియైనదికాదు. శాసనసభ్యులు లేచివచ్చినచో వారు వోటరులకుచేసిన వాగ్దానములను భంగపరచినవారగుదురు.” అని సత్యమూర్తిగారు నడిపిరి.

జె. ఎం. నేను సుప్రకారు—“దేశబంధు దాసుగారు వాగ్దానము జేసినట్లు శాసనసభలలో మాపని ముగియగనే మేము వానిని వదలివేయుట నిశ్చయము. ప్రస్తుతము శాసనసభలలో మేము చేయదగిన పనియందు అగ్ధభాగముమాత్రమే నెరవేరినది. వంగరాష్ట్రమున ద్వంద్వ విధానమును నిర్మూలించుటకు మేముకష్టమునకును మరియొకపక్షమునకును పోటీని కలిగించితిమి. ఈసారిగూడ ద్వంద్వపరిపాలనమును సాగనీయకుండుటకు గట్టిప్రయత్నముజేసెదము. ఈసారిగూడ నెగ్గగలమని నాకాశంగలదు. ఇప్పుడు మేము శాసనసభలను వదలివేసినచో వెనుకటివలె కాంగ్రెసువారిని కఠినశిక్షపాలు జేయుటకే శాసనసభలు దొరతనమువారికి సహాయకరములని మాలానా మహమ్మదాలిగారు యెటుల గ్రహింపకలుగుదురు. మంత్రిఅతీతములను గూర్చిన తీర్మానములను త్రోసివేయుటకు చెన్నపురి శాసనసభలో కాంగ్రెసువారికి అధికముగ అనకాశముగలదు. బీహారు శాసనసభలో యితరులుగూడ రిరిరు కాంగ్రెసుపక్షములో కలియునట్టి నూచనలగులవు. మతకలహము అంతులేటకు ఉద్రేకములగు మతాభిమానులు తీవ్రముగ పోరాడుటకు నా గట్టి యాతేషణయునులేదు. కాని కాంగ్రెసువారు శాసనసభలను వదలివేసినచో శాసన సభలలో ను

ను మతాధిపతులు కాంగ్రెసువారిని రూపుమాపుటకు దొరతనమువారితో కలియుదురు. 1925 మార్చిలో తరుచుగా కాసనపల్లిలో మా తీర్మానములు ఓడింపబడుచుండుటచేత మేమపుడు లేచివచ్చితిమి. ఈ సారి మూడునెలల మాత్రము కాసనపల్లిలో పరీక్ష జేయనిందు. వంగరాష్ట్రమున మా కెట్టినిరోధమును కల్గింపకుదు. మేమపుడు కాసనపల్లి విడిచిరానలెనో నిర్ణయించుటకు అధికమైన స్వేచ్ఛ ముగిసెను.” అని సేను ను ప్రకటించుచు నుడివెరి.

మాలానా మహమ్మదాల్ గారు:—“ స్వరాజ్యపక్షమునకు ఏదోయొక పద్ధతిని అనుసరింపవలెను. ఎల్లప్పుడు సోకవచ్చునది అనుసరించుట గాఢము ముఖ్యముగానుండును. అదియే నిజమునను జంతువులన్నింటిలోగాడిన మంచునుగూడము గల జంతునదియే చెప్పవలెను. తాము ఓటరులకు వాగ్దానము జేసితిమని స్వరాజ్యపక్షమువారు చెప్పుచున్నారు. అంతకు పూర్వమే మీరు కాంగ్రెసువారికి వాగ్దానము జేసియుండలేదా? ఆవాగ్దానమును మీరు చెల్లించినట్లయితేదా? లేదని తామే నందించుకొనకుండ మీరుండజాలియో నితరులను మీరేమి నందింపకుండగలరు? కాసనపల్లిలోనుండి దేశమునకు లేకమైన మేలుజేయ ననకాశమున్నచో మీరు కాసనపల్లిను వెళ్లుట కెట్టి యాశ్చర్యములేదు. కాని యది వట్టి భ్రాంతి. కాసనపల్లి నేటికాని వలల వంటివి. వాని యందున్నది ఆకర్షణమాత్రమే. ఆకర్షణ బలవత్తయినది. కాసనపల్లివలన ప్రయోజనములేదని తాము నెంటునే నెఱవలెననుచున్నది మని వారు చెప్పినమాటల నమ్ముట చాలకష్టము. కాసనపల్లిలో ఎన్నుకొనబడుట చాలకష్టముని కొందరనిరీగాని అది నిజముగాదు. కాసనపల్లిలోనున్నవారిని బహిష్కరించునట్లు చేయుటే మిక్కిలి కష్టము. సభలోనికి ప్రవేశనిష్కర్మముల కొనర్చుచు నూగులాడుటకంటె పూర్తిగా వానిని బహిష్కరించుటయే ముఖ్యకర్తవ్యము. కాసనపల్లిలోనుండు మతోద్రేకులు ఒకరి నొకరు నరకుకొననచో దేశమున నశాంతిలుగను. నాయకులు శాంతిని దొరతనమువారిచేయుటవలననే దేశములో శాంతి లేకున్నది” అని మహమ్మదాల్ గారు నుడివెరి.

ప్రకాశం గారు

“సేను భారతకాసనపల్లి అధ్యక్షులుగ నిలుచుటకు ముఖ్యకారకులగు సాంబమూర్తిగారి యీ సవరణను ప్రతిపాదించుట నాకు చాల ఆశ్చర్యముగ నున్నది. ఆంధ్రదేశమునందు కాసనపల్లిలోను ఎన్నికల విజయము కలుగుటకు అధికమైన కృషి జేసినవారితో సాంబమూర్తిగారివారు. కాంగ్రెసువారు చెప్పిన రాష్ట్రమున మతాధిపతులను రూపుమాపియుండ, వారేమియు జేయలేదనుట నిజముగ ఆ న్యాయమే యగును. కాంగ్రెసు సంఘమును బాగుగ వ్యాపింపజేయుటవలననే చెప్పిన రాష్ట్రమున ప్రత్యేకసంఘప్రతినిధులుగ ఎన్నికలను నిలువబడినవారిని ఓడించుటకవకాశము కలిగినది. కాసనపల్లి ప్రవేశనిర్ణయములు చెందుమాత్రమేగాక అవసరమైనవిన్ని విధములగా మార్పుగనున్నవి. కాంగ్రెసువారు కొన్ని వాగ్దానములను చేసిన మాటలనే దేశములు వారిని ఎన్నుకొనిరి. ఆవాగ్దానములను సవరించుటకుయును ఆసతిగ కొంతకాలము కాసనపల్లిలో పని జేయబడియున్నది. ఇప్పుడు కాంగ్రెసువారు కాసనపల్లిను బహిష్కరించుట ప్రజలను మోసగించుటయే యగును. అట్లు జేసినచో కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠ బూడికలసిపోవును. కాసనపల్లి లందు నమ్మకములేనివారు గాంధీమహాత్ముడు నిర్ణయించిన నిర్ణయకార్యమును సాగించుచుండవచ్చును.” అని ప్రకాశం గారు నుడివెరి.

క్షౌరకాల్ గారు:—“సాంబమూర్తి, రంగయ్యగార్లతో సేను యేకీభవించుచున్నాడు. ఈదేశమున ఆత్మప్రశం జేసికొనువారు గౌరవాత్ములుగ నెంచబడరు. నేనీవిషయమును జిన్నా గారికి చెబువగ, అది పరిహాసోక్తిగ నెంచి వారు నవ్వుసాగిరి. ప్రభుత్వవిధానము ప్రతాపవిధానమునో నాయధిప్తాయము. కాని దేశమందుగూడ చాలయంది ధైర్యవిహీనులుగలరు. ఇప్పుడు బహిష్కరణ పక్షమువారు మరల కాంగ్రెసును వశపరచుకొని బహిష్కరణవిధానమును మరల ఆ మలులో చెల్లించినచో సేను వారితో నేటికే భవిం చెదన కాని స్వరాజ్యపక్షమువారి విధానమే అమలులో నుండవలెనన్నచో సేను వారి నాశ్రయించి వారికి ప్రతిహతుడగుగా నుండుట కంగీకరింపను. ఇప్పు డీసభవారు గూడ ప్రతిహతులవలె నవలంబింపగూడవని సేను కోరెను. గావున సాంబమూర్తిగారు యీ సవరణను రద్దుపరచుకొనవలె ననియే సేను కోరెను” అని క్షౌరకాల్ గారు రిరి.

మారినోర్వత్తమరావుగారు

“భారతదేశ ప్రధాన ప్రజాప్రతినిధిసభ యగు కాంగ్రెసుసభ తన ప్రతిష్ఠను విస్మరించి కాసనపల్లిలో నియోజకుల కొనంగిన వాగ్దానములను రద్దుపరచుట కెటులంగీకరింపగలరు? కాసనపల్లిలోను బహిష్కరింపవలెనని కాంగ్రెసువారిని కోరుట ఎంతమాత్రము విచిత్రము కాజాలదు. కాసనపల్లినుండి లేచిపోవుట తాత్కాలికమైన కార్యముగాని అది విధానములో చేరిన

భాగ మెంతమాత్రమునుగాదు. దేశమునందెప్పుడు వేరొకవిధానము లేనేలేదు. వెనుక సేను బహిష్కరణవాదినిగనుండి చేయుటకు పనియేదీయు లేకుండుచేతనే స్వరాజ్యపక్షమున చేరితిని” అని గా. మారినోర్వత్తమరావుగారు నుడివెరి.

పండిత నెహ్రూగారు

“కాసనపల్లిలందు మహమ్మదాల్ గారి కెట్టియధికారము గలదో నాకు గూడ సంతమాత్రమే గలదు. దేశమునందు చేయవలసిన పని గలిగిన పుడు కాంగ్రెసు వారు కాసనపల్లిలోనుండు రేమసభ్యులు లేచిరావలెనని కోరినచో తక్షణమే వారుసభ్యులవలె వచ్చెదరు. జామాలో మహాత్మునితో సేను దానుగారు సంభాషించి జేసిన ప్రకటనను మీరు చదివేయుదురు. ఇప్పుడుపాదించబడిన తీర్మానము దానిపైనే ఆధారపడియున్నది. కాసనపల్లిలో పని జేయవలెనను సంకల్పము మొదట నాకును దానుగారికిగూడ కలిగినది. మొదటిసారి కాంగ్రెసువారు కాసనపల్లి బహిష్కరించుటవలన కాంగ్రెసువారిని కారాగృహములకంపుటకే కాసనపల్లి దొరతనమున కుపయోగపడినది. అందువలననే వాసనపల్లిలో వశపరచుకొనవలెనని దానుగారు సేనును నిశ్చయపరచితిమి. కాసనపల్లిలో జరిగినపని అల్పముని భావించుకును. మొదటి భారత కాసనపల్లిలో గాంధీ మహాత్ముని విడుదలను గూర్చి తీర్మానముపాదించబడినపుడా తీర్మానము నెక్కలేదు. రెండవ కాసనపల్లిలో అతీర్మానము చర్చజరగకముందే దొరతనమువారు విడుదల కుత్తరువొసంగిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారే తనవిడుదలకు కారకులని మహాత్ముడుగూడ స్పష్టముగ అప్పుడు ప్రకటించియుండెను. దేశమునందును కాసనపల్లిలందును జరుగు పనికి సన్నిహిత సంబంధముండవలెనని సేనుగీకరించెదను. స్వరాజ్యపక్షమువారు కాసనపల్లిలో భావములలో పరివర్తనమును కలుగజేయ గల్గిరి. దేశములో తగిన పని జరుగకుండ మూడేండ్ల పాటు కాసనపల్లిలో కూర్చుండుటకు వానిపై నాశ్రయము ముతలేదు. దేశమునందు తగిన పని యెవరైన జూపినచో తక్షణమే వదిలి వచ్చెదమ. కాని అట్టి పని నాశ్రయము కనబడుట లేదు.

“హిందూ మహమ్మదీయ సమన్వయ గూర్చి కలకత్తా నుండి గౌహతికి స్టీవరులో వచ్చునపుడు 11 రోజులును సేను ఆలోచించుచుండిని. కాని నాకు సాధనమేమియు కనుపడలేదు. ఎవరైన నట్టి సాధనమును చూపించి యీతిగ పనిజేయుమని చెప్పకలిగినచో వెంటనే సేనులుజేయుట కెట్టి యభ్యంతరము లేదు. కాని అట్టి విధానము మరియొకటి కనబడువరకు కాసనపల్లిలో పనిజేయుటయే కర్తవ్యము. కాన్పుత్త మహాసభలో ఆమోదింపబడిన యీ తీర్మానమును మరల నిరవరపవలెననియే యిప్పుడు కోరుచున్నాము. తన పక్షము కాసనపల్లిలో అధిక సంఖ్యాకముగ నుండకపోయినపుడే దేశమను దానుగారు ద్వంద్వ విధానమును రూపుమాపగలిగిరి. ఇప్పుడు ప్రతి కాసనపల్లిలోనుకాంగ్రెసుపక్షమువారే అధిక సంఖ్యాకముగ నున్నారు కావున యీసారి దొరతనమువారిని సామాన్యముగ వదిలిపెట్టుమని మాత్రమే సేనుపుడు చెప్పగలను. అంతకంటె హెచ్చుగా సేమియు వాగ్దానము జేయజాలను. దొరతనమువారి యెత్తులను బట్టియే మాయెత్తులు గూడ యేర్పడుచుండును. రాజకీయములందు రెండు నెలలు లేరువారె యీతిగ జరుగునని యిప్పుడు చెప్పినచో అతడు పిచ్చివాడనియే భావించురని యొకరిని. పినిగూర్చి కఠినయము మేదియును లేదు. అవకాశము కలిగినపుడెల్ల దేశమునకు మేలుజేయుటయే మాసంకల్పము కాని, మేములేచిరావలెనని కాంగ్రెసువారు యెప్పుడైన ఆజ్ఞాపించుచో మేమువారియాజ్ఞను తప్పక శిరసావహించెదమ.

సేన్, కేప్ రాయలుకమిషను రాకమావదు. ఆకమిషనువచ్చునదికే ప్రతికాసనపల్లిలోను తీవ్రమగు ప్రతిఘటనముజరుగుచున్నదని వారికి తెలియవలెను. అందునండి యిప్పటినుండియు కాసనపల్లిలో నిరోధము ఆందోళనము ప్రతిఘటనము మున్నగువాని కక్రిందపన లేకుండ మనము కలుకజేయవలెను. అట్లుగాక దేశమున మతలహములు మరల మొదై వారిదేశమున నున్నపుడే కొన్నిచోట్ల కొట్లాటులుగూడ జరిగినచో భారతీయుల మయెట్టి సంస్కరణములను యిప్పుడూడవని నిశేధిలో వారువ్రాయుటకు అంతకంటె ప్రబలనిదర్శనము యింకేమి కావలెను. కాసనపల్లిలో దొరతనమువారికి తోడ్పడి పనిజేసినంతమాత్రమున రాయలుకమిషను వారు మనకేమియును అనుకూలముగ వారురాయబోరు. కాని స్వరాజ్యపక్షమువారు కాసనపల్లిలోనున్నచో దొరతనమువారిని ప్రతిఘటించుచు మరెత్తవములను అనుచుటకు విలుగును. రాయలు కమిషనువచ్చునపుడు వారికనుకూలభావము కలుగుటకు స్వరాజ్యపక్షమువారు మంత్రిపదవులను స్వీకరింపవలెనని కొందరునుచించిరి. దేశముల అభిప్రాయములను దేశములును అనునదిందు కాలము వచ్చినగాని అట్టిచేదియును జరుగదు” సేను రంగయ్యగారు జెప్పిన వాక్యములువివగనాకు ఛాలించి తగలిగినది.

ఎన్నికలలో రంగయ్యగారికి వోట్లీయవలెనని ఒకసభలో సేను మాట్లాడినపుడు స్వరాజ్యపక్షమువారిని నమ్ముగూడదు. వారు అసలు సేను సభ్యుల వెళ్లెదరు లేవు మరల బహిష్కరించెదరు. పోస్టిలనన్ ఫీజుపుచ్చుకొని విచారణనాటికి కోర్టుకు హాజరుగాని స్టేడరులవలె స్వరాజ్యపక్షమువారు ఓట్లు పుచ్చుకొని ప్రజలహక్కులను సంబంధించిన తీర్మానములు చర్చింపబడినపుడు కాసనపల్లిలోను బహిష్కరించెదరు. కావున స్వరాజ్యపక్షమువారికి ఓట్లనీయగూడదు. అని మాలవ్యాగారు నుడివెరి. “కాసనపల్లిలో రిస్పాన్సివు పక్షవారు క్రిందటి మార్చిలోవలె మోసము జేయకుండ మాతో కలసియున్నయెడల మే మపుడు వదిలిపోవుమని రంగయ్యగారే నుడివి యుండిరి. కావున యీ తీర్మానమును ఆమోదింపవలెననియే సేను గోరెదను. గత్యంతర మేదియులేదు. కాసనపల్లిలో ప్రమాణముజేయుటకు ఆక్షేపణ కలదని కొందరనిరి. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమునందు మనమున్నంత కాలము వారి నియమములకు బద్ధులము గాకనచ్చదు. అని పండిత నెహ్రూగారు నుడివెరి.

బులుసు సాంబమూర్తిగారు

“నాసవరణ ముపసంహరించుకొనవలె నని స్వరాజ్యపక్షమువారును, మూడవని రిస్పాన్సివుపక్షమువారునున్నతోందర జేయుచున్నారు.” అని యిటుల సాంబమూర్తిగారు చెబువగ, జవాబు జెప్పటకు ఆసీగారు లేచిరి. రిస్పాన్సివుపక్షము వారుగూడ స్వరాజ్యపక్షమువారితో కాసనపల్లినువదలవచ్చెదమని వాగ్దానము చేసినచో సేను సవరణను వదలకుండనుండును. అప్పుడు ఓట్లవలన నెట్లులైనను సరే కాని వాడులు వాగ్దానము చేయలేదు గాన సవరణ నుపసంహరించుకొనుచున్నాను.

తీర్మానము నెక్కుట

పండిత నెహ్రూగారు పాదించిన తీర్మానము సవరణ నుపసంహరించుకొనుటచే నెగినది.

అధ్యక్షపదవులనుగూడ స్వీకరింపగూడదు

రాజకుమారచక్రవర్తిగారి తీర్మానము “అధ్యక్షుని కాసనపల్లిలో యెన్నుకొనినను ఆయన్నికను నిరవరపవలెనను ఆధికారము గవర్నరులకును గవర్నరు-జనరలుకును నీయబడియున్నది. ఈసభయందున్న వి. కె. పటేలుగారు భారత కాసనపల్లిఅధ్యక్షుడుగ ఎన్నుకొనబడుటవలన దేశము ఒకగొప్పనాయకుని సహాయమును గోల్పోవలసి వచ్చినదిగావున కాంగ్రెసువారు అధ్యక్షపదవులనుగూడ స్వీకరింపగూడదు”ను తీర్మానమును చక్రవర్తిగారుపాదించిరి. వి. కె. మజుందారుగారు దీని ననుసరించిరి.

జె. ఎం. సేనుగుప్తగారు

“అవకాశము గలిగినపుడెల్ల కాసనపల్లిలోని కాంగ్రెసువారు దేశమునకు సేనజేయుటకు విలుగనుండవలెను. అధ్యక్షపదవి దొరతనమువారి అధీనమునందలిది కాదు. అధ్యక్షపదవిని మంత్రిపదవిని హస్తీచుకాంతమున్నది. మంత్రిని గవర్నరే నియమించును. మంత్రి కార్యనిర్వాహక సంఘముపై నాధారపడియుండక తప్పదు. అధ్యక్షుడు సర్వస్వతంత్రుడు. కాంగ్రెసుసభ్యుడే అధ్యక్షుడైనచో అతడు పక్షపాతములేకుండ పనిజేయును.” అని సేనుగుప్తగారు నుడివెరి.

మంత్రిపదవులను లేర్పడకుండ జేయుట

“కాంగ్రెసువారు కాసనపల్లిలో మంత్రిపదవులను స్వీకరింపకుండుటయే గాక సేనలు డిమాండుకు ప్రభుత్వమువారు సరియగు ప్రత్యుత్తర మిచ్చువరకును యితరులు మంత్రిపదవుల లేర్పరచకుండగూడ జేయవలెను.” అనుతీర్మానమును ప్రతాపచంద్ర గుమారాయగారు ప్రతిపాదించిరి.

కాంగ్రెసువారు మంత్రిపదవుల స్వీకరింపకపోయినను కొన్ని పరిస్థితులలో మంత్రిపదవులకు సహాయము జేయవలసిన అవసరము తలపించుచుండును. ఇప్పుడీ తీర్మానమును ఆమోదించినచో కాంగ్రెసువారు అట్లుల మంత్రిపదవులకు సహాయము జేయుటకుగూడ విలుండదుగాన యీ తీర్మాన మమోదింపగోరెదను. అని సేనుగుప్తగారు నుడివెరి.

తీర్మాన మమోదింపబడెను.

గౌహతి, డిసెంబరు 28.

డాక్టరు పట్టాభిసేతారామయ్యగారు

మున్నగువారి ప్రశ్నలు పండిత మాలిలలు నెహ్రూగారు పాదించిన తీర్మానమునందలి నాలుగవ క్లాజునుబట్టి కాసనపల్లిలో కాంగ్రెసు వారు తమ విధానము నింకను మాట్లాడుట కవకాశములేదని నుండునెమో వానిని బట్టి వారు రిస్పాన్సివు పద్ధతికి మార్చెదరేమో యను సంశయములన

డాక్టర్ పట్టాభిసేతారామయ్య పి. ముత్తయ్యమొదలగు టి. విశ్వనాథమగార్లు ప్రశ్నించిరి.

“నాల్గవ నిబంధనకు లోబడి సజైలను నిరాకరింపవలెనని రెండవ నిబంధనలోనున్నది. జాతీయాభివృద్ధికి సాధకములగు తీర్మానములను పాటించవలెననిరి. బడ్జెటును దొరతనము వారు పాటించెదరు. దానిని గూర్చి రెండుకోజులు చర్చజరుగును. అప్పుడు కొన్ని చట్టము లామోదించబడును. పిమ్మట మొత్తముమీద బడ్జెటుపై వోటు పుచ్చుకొందురు. అప్పుడు కాంగ్రెసువారు మొత్తముమీద ప్రతికూలముగానే వోటు చేసెదరా?” అని ముత్తయ్యమొదలగు గారడిగిరి.

“మిరొకతీర్మానము నామోదించినపుడు అది ఆమోదించబడినచో దానిని మినహాయించి తక్కిన సజైలను నిరాకరించుట కెట్టి అభ్యంతరములేదు. ఇప్పుడు నిరంతర ప్రతిఘటన పద్ధతి రేపియను లేదు.” అని శ్రీనివాసయ్యంగారు నుడివిరి.

“బడ్జెటులో అన్నికాఖిల వ్యయమునకు చేరియుండును. ధోవ్యయముగూర్చి నేనొకచట్టమును పాటించితిని. విముదొరతనమువారు దానినామోదించినయెడ భావింపుడు. అప్పుడు ఆసనమునొసంగుటకు సేనంగీకరించుట తప్పనిసరియేయగును” అని పండిత మోతీలాలుగారు నుడివిరి.

“మీరు యేతీర్మానమునైనను పాటించవచ్చును. అట్టిచో మీరికే త్రోసివేయుటకు మీగులునదేమున్నది. కావున యాయనకాశము నొసంగినచో స్వరాజ్యపక్షమువారు బడ్జెటునంతను ఆమోదించవలసియే యుండును” అని పట్టాభి సేతారామయ్యగారు నుడివిరి.

“దేశాభివృద్ధి కేవలశక్తిమైనచో నిర్ణయించుటకు కాసన సభలోని కాంగ్రెసుసభ్యుల కవకాశ మొసంగకతప్పదు. పిల్లలనపుడు భారత కాంగ్రెసు సంఘమువారి తో నాలోచించి యే పని చేయుచుండురు. ఈక్లాజాభివృద్ధినియే యున్నది. కాని నేడు దీనిని క్రొత్తగాచేర్చలేదు. కాసనసభలోని కాంగ్రెసువారిని మనము విశ్వసించకతప్పదు” అని శ్రీనివాసయ్యంగారు నుడివిరి.

“కడపటి మాడుక్లాజులను రద్దుపరచవలెను. లేనిచో కాసనసభలో స్వరాజ్యపక్షమువారి విధానమునకును, తీర్మాని విస్తృతమునకును యెట్టిభేదమునండదు. నైహూ, అయ్యంగార్లు తెలిసిన విషయమునలన నాకటులే తోచుచున్నది.” అను భావముగల సవరణ విశ్వనాథంగారు పాఠించిరి.

“ఆతీర్మానమును ప్రకటించియే మాపక్షమువా రెన్న కొనబడిరి” అని ఎ. రంగసామయ్యంగారు నుడివిరి.

“మంత్రుల జీతములను తీరస్కరింపవలెనని తీర్మానము మొదటిభాగములోనున్నది. ముసనాడు మిరొకమంత్రిని బలపరచుచుండురు. ఆత్యవిశ్వాసమును దీక్షతోగూడిన ప్రతిఘటనమును సాగించ వలెనని తీర్మానము నందున్నది. ఈపద్ధతి నవలంబించినచో వానిని మీరెటుల సాగింపగలుగుదురు. అని విశ్వనాథంగారు నుడివిరి.

మా పద్ధతికిని రిస్కాన్సువిస్తల పద్ధతికిని భేదమేలేనిచో వారు విడిపోవుటకు కారణమే లేదు కావున మీరు లేనిపోనిఅనుమానములను పెట్టుకొనక కాసన సభలోని కాంగ్రెసువారి యందు నమ్మకమును కలిగియుండ గోరెదను అని సత్యనూర్తి గారు నుడివిరి.

దేశబంధు దాసుగారు గతించిన పిమ్మట స్వరాజ్యవాది అను నామ మెవ్వరియందును అన్వర్థ మగుటయేలేదు. కాన నేను స్వరాజ్యవాదులను నమ్మజాలను అని ముజందారుగారు నుడివిరి.

సవరణ వీరిపోవుట

చివర మాడు క్లాజులను రద్దుచేయవలెనని విశ్వనాథంగారు పాఠించిన సవరణ వీరిపోయినది.

మజీదుగారి సవరణ నెగుట

5 వ క్లాజులో “భూస్వాముల హక్కులకు భంగము లేకుండ” అను సవరణను ఆజ్ఞులు మజీదుగారు ఉపపాదించిరి. జొగలేకరుగారు దీనిని బలపరచిరి. “భూస్వాములు ధనవంతులు. వారికి దొరతనమువారి సహాయము గూడ గలదు. భూస్వాముల హక్కులను తీరస్కరింపవలెననియు రయితులు భూస్వాములకు పన్నులను చెల్లింపరాదనియు నేను వాదించుట లేదు. కాని రయితులు పేద వారు. గావున కాంగ్రెసు వారు రయితుల హక్కులను చూత్రమే కాపాడవలెను. రయితుల హక్కులను కాపాడవలె స్వరాజ్య పక్షమువారు నాల్గొకననుండి తెచ్చుచున్నారే గాని మనకన్నూర్తిగ తెప్పలేదు. వ్యవహారము వచ్చినపుడు భూస్వాములకే సహాయము జేయుచున్నారు.” అని జొగలేకరు గారు నుడివిరి.

మజీదుగారి సవరణ హేచ్చువంటిదే నామోదించబడినది.

6 వ క్లాజుకు సవరణ

“5 వ క్లాజులో జేయబడినట్లే 6 వ క్లాజులోగూడ సవరణజేయవలెను. కాంగ్రెసువారు ఎల్లప్పుడును పనివాండ్లకే సహాయముజేయవలెను. పనివాండ్లకును యజమానులకును సామరస్యము కలిగింపవలెను.” అను సవరణను ఉపేంద్రనాథముఖీగారు పాఠించిరి.

“యజమానులను పనివాండ్లనుగూడ భారతీయులే గాని వారికి సామరస్యము కలిగించుట ముఖ్యకర్తవ్యము. రెండు తెగలవారిహక్కులను గాపాడుట కాంగ్రెసువారిముఖ్యధర్మమని” నిర్మలచంద్ర ఇంద్రగారునుడివిరి. కాంగ్రెసు మహాసభను కార్యక పక్షముగాజేయుటకనుమని రాజకుమారుద్రిగారునుడివిరి. “కార్యకలవారును అన్యాయముగనుండినను కాంగ్రెసువారు కార్యకలకే సహాయము జేయవలెనని కొందరుకోరుదున్నటు లున్నది. కాంగ్రెసు ప్రజాప్రతినిధిసభగానికమ్మనిష్ఠ సంఘమునుపోవకమ్మ సంఘమునుగాదు. ఎన్నికలలో భూస్వాములను కార్యకలనుగూడ కాంగ్రెసు వారికి ఓటు యిచ్చిరని మీరు మరచగూడదు. కావున యిద పక్షములకును న్యాయముజేయుట ముఖ్యకర్తవ్యమని” మోతీలాలు నైహూగారు నుడివిరి. “కార్యకలకేగాని భూస్వాములకు సహాయము చేయగూడదని కందస్వామి చెట్టిగారునుడివిరి.

జమిందారుల సహాయము లేనిచో నింతమంది నాంగ్రెసు సభ్యులెన్నుకొనబడుట అసంభవము నిరంకుశోద్యోగలతో జరుగుచున్న పోరాటములో మనమందరము కలిసిమెదలబిజయమును బడయవలెను. వంగరాష్ట్రమున భూస్వాములకును రయితులకు వివాదములు కలిగించుటకు దొరతనము వారు పెనవేసిట్లునుపాదించగ, స్వరాజ్యపక్షమువారు సామరస్యము కలుగజేసిరి. అందువలన దొరతనమువారు రాజిలును పదలకొనిరి.” అని సేనుగుప్తగారు నుడివిరి.

పండితమాలవ్యాగారు

“స్వరాజ్యపక్షమువారు తమవిధానమును సవరించుకొని నను నాకది సంతృప్తికరముగలేదు. నేను వికమత్తమును ముఖ్యముగ కోరుచున్నాను.” అని మాలవ్యాగారు గంటసేపు ఉపన్యసించిరి.

25 వ లేదీ రాత్రి 10 గంటలకు విషయనిర్ణయసభలో చర్చతాత్కాలికముగ విరమింపబడినది. 26 వ లేదీన కాంగ్రెసు మహాసభ జరిగినపిమ్మట మరల విషయనిర్ణయసభ జరుగును. అప్పుడు పండిత నైహూగారు ప్రత్యుత్తర మిచ్చినమీదట ఓట్లతీసుకొనబడును.

మహాసభలో ప్రవేశపెట్టబడు తీర్మానములు

ఈదినకు తీర్మానములకు మహాసభలో ఉపపాదించుటకు విషయనిర్ణయసభవారు అనుమతి నొసంగిరి:—

దక్షిణాఫ్రికాలో కన్యాలో దొరతనమువారు యిటీవల భారతీయులు చెల్లించవలసిన తలపన్నును పెంచిరి అది మొదలు 20 పిల్లింగులుండెను. తరువాదనాణెముల మారకపు విషయో 80 పిల్లింగులుచేసిరి. ఇప్పుడది ౯0 పిల్లింగులు యుచేటుకు చట్టముజేసిరి. ఈరీతిగా వారు పాశ్చాత్యుల అభిమతానుసారము భారతీయుల లాభమును స్వాతంత్ర్యమును వాంఛననుభంగపరచుచున్నారు. ఇప్పుడు అచటి భారతీయుల సౌకర్యములనుగూర్చి అలోచించుటకు నాయకులసభ జరుగుటకు కాంగ్రెసు వారు ఆమోదించుచున్నారు. భగవంతుడు వారికి మంచిప్రేరణ జేయుగాక యని ప్రార్థించుచున్నారు. ఈవిషయమున అధికమగత్రద బూనుచున్నట్టియు అచట కాంతిసెలకొల్పుచున్నట్టియు సాధుపుంగవుడును ఆంగ్లప్రముఖుడునుఅగు సి. ఎఫ్. ఆండ్రూసుగారికి ఈ సభ వారు మరి యొకసారి వందనము లర్పించుచున్నారు” అను నీ తీర్మానము ప్రతులను హెర్బాను నేనాని, సర్ హబీబుల్లా, సి. ఎఫ్. ఆండ్రూసుగార్లకు తరివార్తలనంపుటకు యానభవారు అధ్యక్షునకు అనుమతి నొసంగుచున్నారు.

2. శ్రీ శ్రీధానందస్వాములవారిని వందనతోను పిరికితనముతోను ఒకహంతుడు హత్య జేసినందులకు కాంగ్రెసువారు తమ హాహాకారమును ఆగ్రహమును వెల్లడించుచున్నారు. స్వామిజి దారుమరగమువలన భారత దేశమునకు అపారమగునష్టము సంభవించినది. ధీరుడును ఉదారుడును దేశభక్తుడును అగుస్వామిజి ఘనముగ తనపాండిత్యమును జీవితమునుగూడ దేశమాతకు సమర్పించి పతితులను బలిహీనులను ఉద్ధరించుటకు అసమానధైర్యముతోగూడిన ప్రేమతో ఘనముగనేవ జేసెను అని యామహాసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

3. ఆసహాయోద్యమము ప్రబలముగ నున్నరోజులలో కాంగ్రెసునకును దేశమునకు ఆసమానమగు నేవము జేసిన ఒమార్ సాభానిగారి మరణమునకు యామహాసభవారు సానుభూతిని వెల్లపుచున్నారు. (అ. ప్రె. స్పెషలు)

జాతీయపతాకోత్సవము

26 లేదీ ఉదయమున గాంధీమహాత్ముడు జరిపెను

కాంగ్రెసుశాలకు దెరుటనున్న బహిరంగ ప్రదేశమునందు ధ్వజారోహణముకొరకు ప్రత్యేకముగ కట్టబడిన వేదికపైని ఒకదారుమయ ధ్వజస్థంభాగ్రమున పతాకముమర్చబడినది. భారతజాతీయనైస్వాధీపతీయగు డా. హక్కికరుగారి నాయకత్వముక్రింద హిందూస్థానుసేవాదళమువారు రందరను బారులదిరి ధ్వజస్థంభముచుట్టును నిలిచియుండిరి. నూర్యోదయాత్సావ్యమునుండియు కాన్పూరుకాంగ్రెసు బ్యాండుపాల్గివారు ధ్వజముచుట్టును ప్రదక్షిణముల గావించుచుండిరి. ఆపృథ్వీను పరమగంధీరమై క్రమపద్ధతి యిట్టిదని వెల్లడియేగెనను. మహాత్మునితోగూడ శ్రీమాను శ్రీనివాసయ్యంగారు, శ్రీమతి సరోజినీదేవి హక్కిమను, పాత్రికలూరన్న దంపతులు మున్నగువారు పెక్కుమందిచ్చి ధ్వజస్థంభమునకు చేరుకగ నిలిచియుండిరి. మహాత్ముడు వేదికచెంతిలించి వందేమాతరస్థనులు చెలరేగుచుండ రజ్జుబంధమును తొలగించగనే జాతీయపతాకము వాయుమండలమున స్వేచ్ఛా విహారము కావించసాగెను. “భారతీయులందరను యా జాతీయపతాకము యెల్లప్పుడును యిటుల యెగురుచుండునటులు దీనిని కాపాడుదురుగాక! మా యు ధ్యమము నెర జేరుచుట్లు పరమేశ్వరుడనుగ్రహించుగాక అను నర్థముగల గేయములు రెండు, ఒకటిహిందీలోను ఒకటి అసాము భాషలోను ఆయనసరమునకు అక్కరకు వచ్చునట్లు ప్రత్యేకముగ వ్రాయజడినందున కాంతి సైనికులందరను మనోహర స్వరముతోవానిని పాడిరి.

పిమ్మట మహాత్ముడు యిట్లు నుడిచెను— డా|| హక్కికరుగారు, ఓ కాంతి యోధులారా, నేడుదయము మిమ్ముయిచ్చట చూడగలిగినందుకు నేను చాల సంతసించు చున్నాను. నేడు నాచే నెగురవేయబడిన జాతీయపతాకము శాశ్వతముగ నెల్ల కాలము అనిర్వంధముగ నిలు తెగురుచుండునటుల దేశీయులు కాపాడుదురుగాక. విఖ్యాతమును యీ పతాకముయొక్క గౌరవమునకు తగినరీతిని మీరు నడచుకొనుచుండురుగాక. మాతృదేశమునకు మీరు జేయుచున్న సేవను నేను మిహ్యుకీర్తించుచున్నాను. పిమ్మట అందరను కలిసి నిలచి వందేమాతర గీతమును భక్తిపూర్ణ భావములతో నైక కంఠముగ గానముచేసిరి. (ప్రీత్రెకు.)

ఖద్దరు ప్రదర్శనము

గాంధీ మహాత్ముడు 26 లేదీ మధ్యాహ్నము ప్రారంభించుట

మహాత్ముడు ప్రవర్తనమును ప్రారంభించునని వెల్లడియగుటచే చాల వ్యవధి యుండగనే కలకాలద ప్రబలుచున్న మార్గమున కిరుప్రక్కలను బారులదిరి నిలచియుండిరి. మహాత్ముడు వచ్చుచున్నాడని తెలియగనే వారందరను చాలసేపు జయజయధ్వానముల గావించిరి. ప్రవర్తనకాల యాచరణము లోపల గూడప్రజలుక్రిక్కిరిసియుండిరి. అచటవేదికపైనిమహాత్ముగాంధీ, పండితమాలవ్య, సరోజినీ, శ్రీనివాసయ్యంగారు డా|| మాంజీ, పండిత నైహూ, అబ్దులుకలాముజును, హక్కిమను, గొ|| వి. జె. పటేలు, మహామృదానీ, స్వామినత్యదేవు, ఆసి, హజీ, లాలాగిరిధరలాలుగార్లు మున్నగు నాయకులు కూర్చొనియుండిరి.

మహాత్ముని ఉపన్యాసము

“రాట్టముపై నాకుగల విశ్వాసము వృథాతమము. అదిక్రమక్రమముగ మరింత ప్రబలమగుచున్నది. స్వరాజ్యమునకు దేశీయులను సన్నద్ధులను జేయుటకురాటమే ముఖ్యసాధనము. కావున దానినిగూర్చి ప్రచారము జేయుటకు నాకు యెట్టిఅవకాశము కలిగినను నేను సంతోషపూర్వకముగ పాల్గొనుచుండును. స్వరాజ్యము లభించుటకు నేను యాడుమరతుల విధించితిని. వానిలో ముఖ్యతమము రాట్టము. రాట్టమునుగూర్చి ఆపక్షము యీపక్షమును జేసములేక కాంగ్రెసువారుందరను యేకీభరించి పనిజేయ సవకాశముగలదు. పురుషులు స్త్రీలు బాలురు బాలికలు వృద్ధులు నను భేదములేక భారతీయులందరను యభాకీర్తిని సాయము జేయుటకు అవకాశమున్నది. జాతీయోద్యమముగ స్వరాజ్యసంపాదనకు తోడ్పడగోరెడి స్త్రీలకు ముఖ్యముగ రాట్టము ఉత్తమ సాధనమై యున్నది.

“రెండవది హిందూమహమ్మదీయతైత్రి. దేశమునందు రాట్టము పరిపూర్ణముగ చ్యాపించినచో హిందూమహమ్మదీయ

# బ్రాహ్మణేతర మహాసభ

25-వ తేదిని మధురలో సమావేశమగుట

ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షుల, అధ్యక్షోపన్యాసములు

## సన్మానసంఘాధ్యక్షుల స్వాగతోపన్యాసము

కాంగ్రెసు నిర్మాణకార్యక్రమమును బలపరచుట  
బ్రాహ్మణేతర మహాసభ పనియన సమావేశము కడచిన తేదీవారము మధురలో ప్రారంభమయ్యెను. సన్మానసంఘాధ్యక్షులగు యం. టి. సుబ్రహ్మణ్యమొదలిగారు ప్రతినిధులకు స్వాగతమును ఇట్లు చెప్పిరి:

దేశభక్తాశ్రయము కీ॥ శే॥ రాజ్యము నాయకులు, సర్వోపాధ్యక్షులు, రాజ్యమునకు పరిపాలనములను క్రితము ఈ ఉద్యమము ప్రారంభించిరి. ఈ ఉద్యమమును ఉత్సాహముతో జాతీయోద్యమములలో నొకటిగా చేర్చవచ్చును. వేలకొలది సంవత్సరములనుండి వెనుక చీల్చియున్న బ్రాహ్మణేతర సంఘములను సూత్రబద్ధముగా రాజకీయ సాంఘిక పరిష్కారము కలుగజేసి ప్రజాహిత్యవిధియన వారు తమకు అన్నియు సాధనము నాక్రమించుకొనునట్లు చేయ ఈ ఉద్యమము ప్రారంభించబడినది. ఒక సంఘమువారిపై ద్వేషము ఏర్పడుటయే ఈ ఉద్యమ ప్రారంభమునకు కారణమని తలచుట పొరపాటు. దక్షిణాసింధుసానమునందలి బ్రాహ్మణేతరుల సాంఘిక రాజకీయభివృద్ధికి ఈ ఉద్యమము ఏర్పడినది. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యము నందుండి స్వాతంత్ర్యము పొందుటకై సాంప్రదాయబద్ధమగు విధానముల ననుసరించి కృషిసలుపుటయే ఈ ఉద్యమముయొక్క ఆదర్శము. అన్ని సంఘములవారు అభివృద్ధిగాంచుటకు సమానముగ అవకాశముల సేర్పరచుటయే ఉద్యమప్రారంభము ఉద్దేశముగ నుండెను.

### సాంఘికవాదము

సంస్కరణముల సంగీకరించి జన్మింపజేయువారు ప్రశంసనీయమగువిధమున పనిచేయుచున్నారు. మనపక్షము సాంఘిక దురభివృద్ధిని తగ్గించుచున్నదని మన ప్రతిపక్షములు ఎన్నికల సందర్భమున తీవ్రముగ ఆందోళనము జరిపియున్నారు. ఈ నిందాశోభా శేవలము నిరాధారమైనది. ఈ పక్షమునకు ఏ సంఘమువారి పట్లను ద్వేషభావము లేదు. వేలకొలదిసంవత్సరముల నుండి అణగారిన ప్రాంతములను సంఘములకు సామాన్యహక్కులను కలుగజేయుటకై ఈ ఉద్యమము ఏర్పడినది. ఇంతకాలము అధికారము అనుభవించుచున్నవారు ఒక్కపెట్టిన తమ అధికారమును వదులుకొనజాలరు. అధికారమంతయు బ్రాహ్మణులే అనుభవించవలయునను అభిప్రాయము ఆసంఘమువారి కున్నంతకాలము ఈ ఉద్యమము వ్యాపించుచునే యుండగలదు. బ్రాహ్మణులు తమ అధికారమును వదులుకొనగూడదని విశ్వప్రయత్నములు గావించుచున్నారు. ఈ ఎన్నికలలో సాంఘికపితామహులైన డ్రాంబడినపని మన ప్రతిపక్షము ఆర్థికములు పలుకుచున్నారు. నిజముగ పూర్వమున్న ఇప్పుడే సాంఘిక అభివృద్ధి అధికముగ నున్నదని చెప్పవచ్చును. సాంఘికాభివృద్ధి ననుసరించియే ఈ ఎన్నికలలో వోట్లను వోట్లు నిచ్చిరి. పది సంవత్సరములక్రింద బ్రాహ్మణేతరులు ఎన్నికలలో విజయముగాంచుట ఆసాధ్యమగు విషయముగ నుండెను. కాంగ్రెసు పక్షమువారు అధికసంఖ్యాకులగు బ్రాహ్మణేతరులను అభ్యర్థించి నిలుపుట నట్లనే సాంఘికాభివృద్ధి నను బలపరచుచున్నది చెప్పటకు ప్రబల నిదర్శనము. ప్రాతేమంత్రవర్గము సాంఘికవాదమునకు నిదర్శనమనియు అది అంతరింపవలయుననియు మన ప్రతిపక్షము గొప్ప ప్రయత్నమునెత్తిరి. మూలక హక్కులను మాత్రము సాంఘికవాదప్రాబల్యమును నిదర్శించుట లేదా!

### బ్రాహ్మణుల మొదల ద్వేషములేదు

బ్రాహ్మణుల పట్ల ఈ పక్షమువారి కెంతమాత్రము ద్వేషము లేదు. కాని బ్రాహ్మణసంఘమువారి ఉద్దోగములు అధికారములు అనుభవించుట సహించగూడదు. కాని దేశవిముక్తికి అన్ని సంఘములవారు కలసి పనిచేయవలయును. ఈఎన్నికలలో మనపక్షమువారికి అపజయము కలిగినది. తగు నిర్మాణ

మును లేనందున మన కిట్టి ఓటము సంభవించినది. కావున మనము పక్షపు పునర్నిర్మాణము విషయమై ప్రభుత్వమున ఆలోచించవలయును. రాష్ట్రమునందంతయు ఉపసంఘములను స్థాపించవలయును. నియోజకవర్గములందు గొప్పప్రచారము సలుపవలయును. రాజ్యపు ఎన్నికలయందు మన అభ్యర్థులందరు విజయము గాంచునట్లు ఇప్పటినుండియే పని చేయవలయును.

### నిర్మాణకార్యక్రమము

కడచిన పది సంవత్సరములనుండి దేశనాయకు లందరు రాజకీయ విషయముల గురించియే ఎక్కువ శ్రద్ధ పుచ్చుకొనుచు ఇతర విషయముల పట్ల అశ్రద్ధ చూపుచుండిరి. ఆర్థికసాంఘిక విషయములగురించి పనిచేయుట అత్యవసరము. అస్పృశ్యతా నివారణము మధ్యపాననిషేధప్రచారము గ్రామపరిశ్రమల నభివృద్ధికి తెచ్చుట మిగుల ముఖ్యమగు పనులని గుర్తించవలయును.

అస్పృశ్యత హిందుసంఘమునకు కళంకము కలుగజేయుచున్నది. ఈ దుష్టసాంప్రదాయము అంతరించినగాని హిందుసంఘమునకు గౌరవ మేర్పడదు. జాతీయక్షేమము కోరువారందరు ఈవిషయమై పట్టుదలతో పనిచేయవలసియున్నది. పాతకాలములందు అన్నిసంఘముల బాల్యంలో పంచమబాల్యము కూడ చేర్చుకొని విద్యకరమైన, కొంతకాలమునకు ఈ అక్రమము అంతమొందునని నమ్ముచున్నాను. పంచమబాల్యము చేర్చుకొని పాతకాలము కళాకాలము ప్రభుత్వమువారు గ్రామముల నివసూడదు. ప్రతి సత్రమునందును పంచమము ప్రవేశించు విషయమై ఎట్టి ఆక్షేపా యుండగూడదు.

### ఖద్దరు

గ్రామపరిశ్రమల నభివృద్ధికి తెచ్చినగాని దేశము ఆర్థికముగ వృద్ధిచెందజాలదు. అన్ని ప్రాథమిక పాతకాలములందును వడుకుటను నిర్బంధమునర్పవలయును. నాడారులు దేవాలయములలోనికి రాగూడదను నిర్బంధము అంతమొందవలయును.

మన ప్రతిపక్షముల మన ఉద్యమమును నిర్బంధమున మొనర్చ ప్రయత్నించుచున్నారు. కావున బ్రాహ్మణేతర సంఘముల వారందరుకలసి సాంఘిక ఆర్థిక రాజకీయవిషయములందు బ్రాహ్మణేతరులు తమకు అర్హమగు సాధనము నాక్రమించుకొనునట్లు పాటుపడుట అవసరము. కావున బ్రాహ్మణేతరులందరు అల్పముగ శ్రేణులను మరచి బ్రాహ్మణేతరుల గౌరవమును నిలుపజెట్టుటకై కలసి పనిచేయుట ఉచితము.

## అధ్యక్షోపన్యాసము

మధురలో ఈవేల 25 తేది సమావేశమైన బ్రాహ్మణేతర మహాసభకు అధ్యక్షతవహించిన సర్ ఎ. బి. పాత్రోగారోసగి ఉపన్యాసమునందలి ముఖ్యమగు భాగముల నీదిగున ప్రకటింపచున్నాము.

### నిజ సమస్య

జాతీయజీవిత పునర్నిర్మాణమున జన్మింపజేయుచున్న కలిగిన లాభములు, సాంఘిక రాజకీయ విజ్ఞానవ్యాప్తి సందర్భమున మన ఉద్యమమునల్ల ఏర్పడిన అనుభూతిపరిణామమును గురించి కొంత గమనించుట అవసరము. స్వరాజ్యసంపాదన ప్రయత్నములయందు మన ఉద్యమమునల్ల గొప్పలాభముకలిగినది. శాంతముగను నిష్పక్షపాతబుద్ధితోను ఆలోచించిన ఈ సత్యమును గుర్తించుట సులభము, దురుద్దేశముతో కొందరు మన ఉద్యమమును తూలనాడుచున్నారేగాని ఈ సత్యమును గుర్తించిన ప్రతిపక్షములు ఆందోళనము బూటకమని స్పష్టమగును.

### సాంఘికవాదము

భారతదేశమునందలి అన్నిరాష్ట్రములందును సాంఘికాభివృద్ధి నున్నది. మనసాంఘికవిధానమే సాంఘికాభివృద్ధి ననుసరించి పునర్నిర్మించుచున్నది. ఒకసంఘమువారికి ఎక్కువలము కలిగి ఇతరసంఘములవారి బలము క్షీణించుట సహజము. మద్రాసు రాజధానిలో విద్యార్థులందరు ఒక సంఘమునకు చేరిన వారుగ నేయున్నారు. అన్ని ఉద్యోగపదవులను ఒకసంఘము వారే అనుభవించుచున్నారు. బ్రాహ్మణేతరులు అధికసంఖ్యాకులగునన్నను ఏమియుచేయజాలక సాంఘిక రాజకీయ విషయములందు బ్రాహ్మణసంఘమునకు లోబడియుండవలసిన దుర్

వర్త ఏర్పడినది. బ్రాహ్మణేతరులు మాత్రమే ప్రజాహిత్య జీవితమున తమకు అర్హమగుస్థానమును ఆక్రమించుకొనవలయునను ఉద్దేశముతో ఈ ఉద్యమము ప్రారంభింపబడినది. ప్రతిభాశాలురుగ న జీ క్షుం గ పు లు భూ స్వా ము లు, రై తు లు కార్మి కు లు ఈ యు ద్య మ ము న ం దు చేరెయున్నారు. దేశసాభాగ్యము వీరిపై ఆధారపడియున్నది. వీరందరు ఐకమత్యముతో కలసి తమతమసంఘములను అభివృద్ధికి తెచ్చుటకై పాటుపడుట దేశమున కెంతలాభకరమో వేరుగ చెప్పట అనవసరము. ఒకసంఘమువారి ఆధిక్యతను అంతమొందించుటకై ఈ ఉద్యమమేర్పడినది.

### నిర్మాణకార్యక్రమము

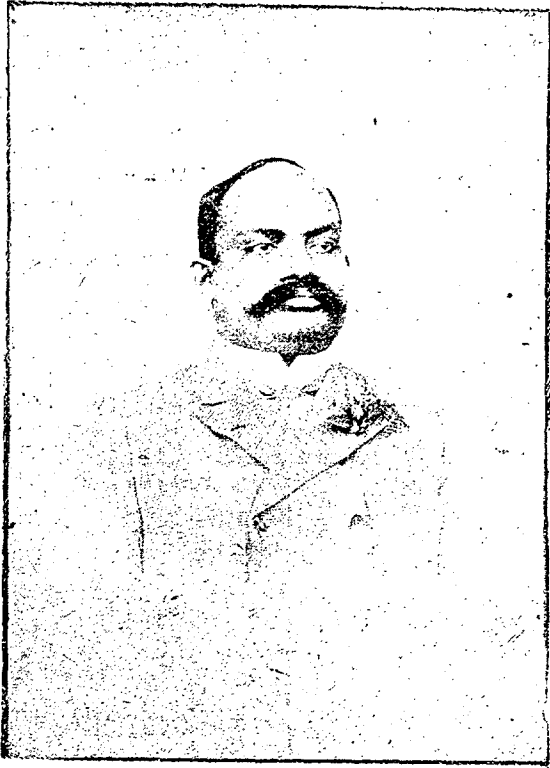
సంస్కరణముల ననుసరించి దేశమునకు లాభకరమగు విధమున నిర్మాణకార్యములను జరుపుట సాధ్యమైనవిషయము. విద్యార్థులు యింతవరకు తమస్థితిని వృద్ధిచేసికొను విషయమై ఆలోచించుచుండిరి గాని ప్రజలక్షేమముకొరకు పాటుపడ ప్రయత్నించలేదనియు, ఈసంస్కరణములను ఆధారముగైకొని ప్రజాసేవకు విద్యార్థులు గడంగవలయునని సంస్కరణముల వివేచికమున వ్రాయబడినది. కావున సంస్కరణముల ననుసరించి దేశమునకు లాభకరమగువిధమున చేయవలసిన పని ఎంతయోయున్నది. కాని సదుద్దేశము ఉత్సాహముగలవారిసంఖ్య మాత్రము స్వల్పముగనున్నది. నిమ్మజాతుల నుద్ధరించుట, ప్రాథమికవిద్యను వ్యాపింపజేయుట, సహకారోద్యమమును జయప్రథముగ కొనసాగించుట, రైతులతోగల ఆర్థికపరిస్థితుల జక్కపరచుట, సాంకేతికాస్త్రవిద్యను వ్యాపింపజేయుట, వివిధసంఘములకు ఐకమత్యము కుదుర్చుట మున్నగుపనులే న్నియోయున్నవి. గ్రామములకు మరలిన చేయవలసినపని ఎంతయోయున్నది. రైతులయందు విజ్ఞానము స్వాతంత్ర్యోత్సాహము నృద్ధిచెందువిషయమై పట్టుదలతో పనిచేయవచ్చును. సాంఘిక మరళేదములు అంతమొంది స్వాతంత్ర్యము ననుభవించు మనకు అర్హతలుగనున్న పనిచేయవలసియున్నది. ఈ పనులు చేయుట విద్యావంతుల బాధ్యత. ఇందులకు నిజముగ దేశభక్తి స్వాధ్యాయము గల నాయకులు అవసరము. 1925 సంవత్సరమున కాంగ్రెసు మహాసభాధ్యక్షుడు ఈవిషయమై ఇట్లు చెప్పెను:— “దేశభంధు వాగుగారు నూచించిన విధమున గ్రామపునర్నిర్మాణ విధమున సేర్పరచి ఉత్సాహము పట్టుదల గల యువకుల నీవనిక నియమింపవలయును. ఈపని చేయువారికితర చింతలేకుండునట్లు వారిని సంరక్షించు బాధ్యతను ధనికులు వహించవలయును. ఉత్సాహపూరితులగు దైవభక్తులొక శ్రేణియందు రాలము మరెయ్యక చేతియందు నాగలి ధరించి గ్రామములపై దాడివేడలి గొప్ప ప్రచారము సలిపి దారిద్ర్యమును అజ్ఞానమును గ్రామములనుండి పారదోలిన గాని లాభము కలుగదు”

### జన్మింపజేయుచున్న విధానము

జన్మింపజేయుచున్న అదర్శముల విషయమై పలువురు దురభిప్రాయపడుచున్నారు. 1925 సంవత్సరము దిసంబరు 27 వ తేదీన ఈపక్షపు నాయకుడు అమరావతీయం దీ విషయమై ఇట్లు చెప్పిరి:—

“ఒక సంఘమువారిని ద్వేషించి ఆసంఘమును అణగారొక్కచేయుననుచుదేశముతో యీ ఉద్యమము ప్రారంభమైనది కొందరు దురభిప్రాయపడుచున్నారు. ఈవిధమున తలచుట కిట్టి ఆధారములేదు. ప్రాచీన సాంప్రదాయముల ననుసరించి ఒకే సంఘమువారు అన్ని విషయములందును అనుభవించుచున్న ప్రత్యేక భార్యములు, అంతమొందవలయుననియు, ఒక్కసంఘమువారి ఆధిక్యత నశించి అన్నిసంఘములవారు అభివృద్ధి చెందుటకు సమానముగ అవకాశముండవలయునని యుమేము కోరుచున్నాము. బ్రాహ్మణులు ప్రాచీన సాంప్రదాయములకు విరుద్ధముగ తీవ్రసాంఘిక దురభివృద్ధిని, పరసంఘములపట్ల అసహనమును ప్రకటింపచున్నారు. ఈ పరిస్థితుల సంతమొందింపవలయునని మేము పనిచేయుచున్నాము. ఇంతకాలము అధికారము అనుభవించినవారు ఇప్పుడు అధికారమును తమంతట తామే వదులుకొనుట అసంభవము. కావున వీరు దురుద్దేశముతో మన ఉద్యమమునకు అపారములు కల్పించుచున్నారు. అల్పసంఖ్యాకులగు బ్రాహ్మణులను అధికసంఖ్యాకులగు బ్రాహ్మణేతరులు ఈవిధమున కీడించుట సరికాదని వీరు చెప్పుచున్నారు. కాని ఇది కేవలము మోసము. నిజమేమన అల్పసంఖ్యాకులగు బ్రాహ్మణుల చేతియందే అన్ని అధికారములు నున్నవి. అన్ని ఉద్యోగ పదవులను వారే ఆక్రమించుకొనుచున్నారు. ఇతర సంఘములవారు దేశకాలపరిస్థితుల నను





### నర్. పాత్రో గారు

మధురలో జరిగిన బ్రాహ్మణేతరసభ కథ్యక్షత వహించిరి.

సరించి కొంత త్యాగము ప్రకటించుచు తమ అధికారములను వదులుకొని ఇతర సంఘములను కూడ అభివృద్ధికి తెచ్చువిషయమై పాటుపడుచుండ బ్రాహ్మణులు మాత్రము తమ అధికారమును విడనాడ నెంతమాత్రము సమ్మతించుటలేదు. అన్ని సంఘములవారు అభివృద్ధిగాంచుటకు సమానముగ ఆకాశము లుండ వలయునను సిద్ధాంతమే జప్తిను పక్షమువారి ఆవృత్తయొన్నది. వివిధ సంఘములకు వికసిత్యము కలుగజేయుచు సంస్కరణములనల్ల సంపూర్ణలాభము కలుగునట్లు పనిచేయుట పాస్తి విధానమై యున్నది. ఈవిధమున సామాన్యజనుల నుద్ధరించుటయే ఈపక్షమువారి ప్రధానోద్దేశము. జప్తిను పక్షమువారు ఉద్యోగములకై దేవులను చూస్తారని చెప్పటం అసత్యము. బ్రాహ్మణులే ఉద్యోగముల నాశించుచు ఇతరసంఘముల అభివృద్ధిని సహింపజాలరున్నారు. నిజముగ జప్తినుపక్షము నిజముగ ప్రజాప్రబోధమునకు సాధనముని గుర్తెగువలయును. ఇది ఉత్కృష్టముగ జాతీయోద్యమము.

#### ఎన్నికలు-తదనంతరము

ఈరాష్ట్రమున మొన్నజరిగిన ఎన్నికలు ప్రజలకు స్వరాజ్యపక్షాభిమాన మున్నదని తెలుపుచున్నట్లు ప్రతిపక్షులు చెప్పుచున్నారు. కాని కొంతకాలముగ ఆలోచించిన నిజమును గుర్తెగువచ్చును. బ్రాహ్మణేతరోద్యమమున కీవిజయము కలిగినదని చెప్పవచ్చును. కాంగ్రెసు అభ్యర్థులలో పలువురు బ్రాహ్మణేతరులుగ నున్నారు. అన్ని సంఘములవారికి భర్త్యులుజరుగ వలయుననియే విరుకొందున్నారు. కాననసభలో మానవత్వము నకు చేరినవారిసంఖ్య తగ్గిపోవుటకు కారణమేమని ప్రశ్నింపవచ్చును. నిష్పక్షపాతిబుద్ధితో ఎన్నికల ఫలితములను పరిశీలించిన ప్రతినియోజకవర్గమునందును అధికసంఖ్యాకులకు వోటుగల మన ఉద్యమముపట్లనే సానుభూతిమాపిరని స్పష్టముగను. కాంగ్రెసుపక్షమువారి ఏజెంట్లు ఎన్నికలకు కొన్ని కలలత్వార్థము నుండి పాపభీతికేక అక్రమముగ అసత్యప్రచారము గావించిరి. అందుచే ఎన్నికలలో మానవత్వార్థులు ఓడిపోయిరి మననాయకుడు కడచినసంవత్సరము ఇట్లుచెప్పెను— “మనము అశ్రద్ధ వహించుట అన్యదాయకము. ఆకాశమునందలి నక్షత్రములవలె మనశత్రువులు అసంఖ్యాకులై యున్నారు. మనయెడల దురభిప్రాయ మేర్పడునట్లు అసత్యప్రచారము నలుపుచుండు పీరు కడు సమర్థులు. వారై పత్రికలన్నియు విరిచేతియందున్నవి. కావున మనము జాగరూకతతో మెలగవలయును.” మన నాయకుని హెచ్చరికను మనము పాటించలేదు. మనలో మనకు ఏర్పడిన భేదములన్న వనశత్రువులు సంపూర్ణముగ లాభము పొందిరి. మనకేమియు భయములేదని మనము తలచుచుంటిమి. మనము అధికారముకందుండుటచే ప్రభుత్వపులంపముల కన్నిటికి మనమే కారకులమని మన ప్రతిపక్షులు ప్రచారము సరిపెరి. అంటే కాని ప్రజలు సాంఘికవాదమును తిరస్కరించుచున్నారని చెప్పటం అవివేకము. సాంఘికవాదము ఎన్నికలలో ప్రధాన సమస్యగ నీపక్షమువారు గైకొనలేదు. రాష్ట్రమునందలి పరిస్థితులు చక్కగ గుర్తెగుజాలక, ఎవరికి తోచినట్లు నారు, ఎన్నికల ఫలితమును

లను గరించి వ్యాఖ్యాన మొనర్చుచున్నారు. మన అవజయము నకు మరియొకకారణ మేమనిన మన ప్రతిపక్షులు చక్కని నిర్మాణము గావించి కలసి పనిచేసిరి. స్వరాజ్య పక్షమువారికి భనము అధికముగ నుండెను. అసత్యపు ప్రకటనలు గావించి కిరు భనమును ప్రోత్సహింప రాష్ట్రమునందంతయు విరివిగ ప్రచారములను నియమించిరి. మన పక్షమువారు ప్రచారము ప్రారంభించుటకు కొన్ని మాసములకు పూర్వమే మన ప్రతిపక్షులు గొప్ప ప్రచారము నలుపుచుండిరి. వారు వ్యాపింపజేసిన అసత్యములకు అంతములేకుండెను. చెన్నరాజధానిలో జప్తిను పక్షము వారు ఓడిపోవుటకు ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమే కారణమని చెప్పవచ్చును. వానలు కురియకుండుట పంటలు పండకుండుటకు మాడ జప్తిను పక్షమువారే కారకులని ప్రచారము జరుపబడెను. పండిత మోతీలాలు నెహ్రుగారు సంయుక్తరాష్ట్రము నందలి స్వరాజ్య పక్షమువారి పరాజయము గరించి వ్యాఖ్యానము గావించుచు ప్రతిపక్షులు తీవ్ర సాంఘిక దురభిమానమును ప్రకృతియును ప్రచారము కొనసాగించి భనమును వెనజ్జి స్వరాజ్య పక్షమువారి నోడగొట్టి రుచిచెప్పిరి. ఇదేవిధమున (1) పోస్టు టెలిగ్రాఫు చాణీలు అధికముగ (2) రైల్వే చాణీలు అధికముగ (3) స్వముపహక పంటలు నశించుట (4) స్టాంపులమ్మోటి కోట్లకీజ అధికముగ (5) నీటిసన్న అధికముగ (6) నృత్తిపన్న అధికముగ (7) పోలీసు స్టేషనులు తగ్గు (8) మద్యపానము అధికముగ మొదలగు అన్ని తిప్పివలయు మద్రాసు మంత్రివర్గమువారే కారకులని ప్రచారము జరుపబడెను. ఇంకేకాక స్వరాజ్యపక్షము వారు ప్రజలకు లేనిపోని ఆశలను చూపిరి. పర్యెంటు సెటిలెంటు చట్టము తగ్గుచుండుననియు, పన్నులు తగ్గుననియు వాదనముగావించిరి. ఈ అసత్యప్రచారమును ప్రతిఘటించుట కష్టమయ్యెను. పండితమోతీలాలు నెహ్రుగారు సంయుక్తరాష్ట్రములందు తన ప్రతిపక్షులపై గావించిన సేరాలోపాల కన్నిటికిని ఈరాష్ట్రమునందలి స్వరాజ్యపక్షమువారు పాత్రులగుచున్నారు.

#### కర్తవ్యము

గ్రామ పునర్నిర్మాణమునకై మనము పనిచేయుట అవసరము. ప్రచారముల నియమించి గ్రామములకు పండి గ్రామజనుల సాధరింప బూనుకొనవలెను. ప్రతిజిల్లాయందును మనపక్షపు సంఘము లుండవలెను. ప్రతివోటును యువకులసమితిలను ఏర్పరుపవలయును. మన ప్రతిపక్షుల దౌర్జన్యము నకు లొంగి పోక పనిచేయు శక్తిగలవారు ముందుకు రావలయును. ప్రతి గ్రామమునందును హుంకెట్టెల నుంచి భనమును ప్రోత్సహించవలయును. చక్కని వార్తాపత్రికలే సేర్పరచి ప్రచారము నలుపవలయును. జప్తినుపత్రికను వృద్ధి చేయవలయును. దేశభావలయందు కూడ పత్రికలను ప్రకటింపవలయును. తన నిర్మాణము గావించి రాబోవు ఎన్నికలకు ఇప్పటినుండియే పనిచేయ వారంభింపవలయును.

#### ముగింపు

ఏసంఘమువారిని కూడ బహిష్కరింపవలయునని మాకు దేశము లేదు. సాంఘికభర్త్యమును స్థాపించుటయే ఈపక్షపు



### ప. రంగస్వామిఅచ్యంగారు

అఖిల భారత కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి.

#### దక్షిణయిండియా వైశ్యసంఘాంగ్ర గ్రంథాలయము, చెన్నపురి

వైగ్రంథాలయము తరపున 25-12-26 వ తేదీన ప్రకటించిన ప్రకారము శ్రీకాశిపెట్టిపీఠి (1/19) కోపు వెంకటాచల అయ్యర్ (పీఠి)లోని హజారపాదమునందు 25-12-26 సాయం కాలము 4 గంటలకు కె. ఎన్. గుప్తగారి మాజమాన్యమున, జి. వరదరాజులు సెట్టిగారు “ఆంగ్ర గ్రంథాలయముల” నుగూర్చి ఉపన్యాసముచదివిరి. ఈసభకు కె. ఆర్. కృష్ణయ్య సెట్టిపి. ఏ. బి. ఎల్. గారు, కంఠర్ల రామమూర్తిపి. ఎ. ఎల్. టి. గారు, మిడియు అనేకవిద్యార్థులు సభనలంకరించిరి. వ్యాసముడు చాలశ్రమతోకొని ముఖ్యమైన అంశములను కొన్ని సార్లు సుండికూడ వ్రాసిచదివెను. సభకు విచ్చేయుండిన సభ్యులలో కొందలు విషయమును గూర్చి చర్చించిరి.

తదనంతరము అగ్రాసనాధిపతి అన్యదేశ గ్రంథాలయమునుగూర్చియు, హిందూదేశగ్రంథాలయములను గూర్చియు చర్చించి ఆంగ్ర గ్రంథాలయములను ప్రతిఘాంప్రయత్న స్థాపించి ఆంగ్రమును అభివృద్ధిపరుపవలసినదని చెప్పి ఉపన్యాసము ముగించిరి.

పిమ్మట గౌరవకార్యదర్శి యీక్రిందజెప్పిన పద్యపూర్వముగా అగ్రాసనాధిపతికి నందనము లొనర్చిరి:—

ఉ. ఆర్యనరేంద్ర మాదైస్తవార్థ సత్కృత సాదరించి ధీవర్మనుతంబుగా నిటు సభాంతరనాయకత్వ వహించి చాతుర్యముతోడ మేలు నినుత్రోవలు పెక్కులు గాంపజేసి నత్యార్థము నిర్వహించితిరి గావున నిదై నమస్కరించెదన్.

కడపట సభ మంగళాశాసనములతో ముగిసెనని గౌరవకార్యదర్శి డి. ఎల్. జి. సెట్టిగారు వ్రాయుచున్నారు.

#### ఒక సవరణ

22-12-26 తేదీ పత్రికలో “పెదలనహాయసంస్థ” అనే క్రిక క్రింద ప్రకటించిన ప్రకటనలో చెరి 000-0-0 రూపాయలకు బదులు చెరి అయిదురూపాయలు అని పొరపాటున ప్రకటింపబడినది.

ఆవృత్తము. పూర్వము శాస్త్రములను ప్రమాణముగ గైకొని ఒక సంఘమువారు అభివృద్ధియు మరియొక సంఘమువారు తక్కువ వార్తనియు ప్రజలు తలచుచుండిరి. నాగరికత వ్యాపించుకొలది ఈఅభిప్రాయములు మారిపోయినవి. అన్ని విషయములందును పురోహితుల అభిప్రాయమే ప్రమాణముగ గైకొనబడుచుండెను. ఇప్పుడు క్రమముగ వ్యక్తిత్వాంత్యము స్థిరపడుచున్నది. ఆ దర్శములు మారినవి. జీవితము నూతనపరిణామము దాల్చుచున్నది. జాతిభేదములు అంతమొందినగాని జాతీయత ఏర్పడదు. నిన్ను జాత్యుద్ధరము ప్రధానకర్తవ్యము. బ్రాహ్మణేతరులు కూడ నిన్ను జాతులనియమై అశ్రద్ధ వహించుట విచారకరము. అన్ని సంఘములవారు అభివృద్ధి గాంచుటకు అవకాశము లేర్పడవలెను.



## భిక్షు ప్రదర్శనము

భిక్షుప్రదర్శనమును గాహతిలో ప్రారంభించుచు, గాంధీమహాత్ముడు కద్దర మాహాత్మ్యమును మరి యొక మారు తేటపరచెదరు. కద్దరు స్వరాజ్యము నకు మూలసాధనమని చెప్పుటయగాక, హిందూ మహాత్ముని సఖ్యమునకుగూడ ఇయ్యది ప్రధానాధారమగునని వచించెను. గ్రామములు శిశుల మగుటకు ముఖ్యకారణము చేతివర్జితము లడుగం టుటయే. ప్రజాసామాన్యమునందు పలువురకు చాలి వంత తిండి దొరకుట లేదు. మహాత్ముడు సూచించినట్లు, గ్రామముల సంపదయంతయు పట్టణము లకు చేరి అక్కడనుండి విదేశములకు ప్రవహించుచున్నది. ఇంతకాలమునుండియు నగరవాస్తవ్యులు పొందిన లాభములకుగాను, గ్రామములకు నేవయైన చుట్ట యనసరముగాదా? తదర్థమై రాటమును చేపట్టి కద్దరును ధరించి, కద్దరు నిర్మాణమునకు చేయూత నొసగి, గ్రామముల ఋణము దీర్చుకొన వలయునని, మహాత్ముడు నాగరికు లనుకొనువారిని వేడుచున్నాడు. అఖిలభారత తంతుకారకసంఘ మును ఏర్పరచినపిమ్మట, కాంగ్రెసు సభవారు దీనికి సంపూర్ణస్వాతంత్ర్య మిచ్చిరి. గాంధీమహాత్ముని యాజమాన్యముక్రింద ఈ సంఘము అద్భుత మగు కృషి నలుపుచున్నది. నిర్మాణకార్యక్రమాభివృద్ధి స్వరాజ్యమున కత్యవసరమని, కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షులును ఇతర నాయకులును గూడ సూచించిరి. ప్రజాశక్తి వృద్ధిజెందనిది, శాసనసభల లో జరిగెడి సంచలనమువలన శాశ్వతప్రయోజన ముండదను నమ్మకము సర్వత్ర వ్యాపించినది.

ఇట్టిస్థితిలో రాజోపునంవత్సరమంతయు నిర్మాణాభివృద్ధికై తచేకదీక్షతో కృషిసలిపి సత్వరస్వరాజ్య సంపాదనకు మార్గము జూపుట భారతీయుల ధర్మముగాదా? కొంతకాలమునుండియు కద్దరు విషయమై దేశమునందు విశేషోత్సాహము గనుపింపకున్నను, సక్రమాభివృద్ధి జరుగుచునే యున్నదని, 1925-26 సంవత్సరపు భిక్షునివేదిక బట్టి గ్రహింపవచ్చును. అఖిల భారత తంతుకారకసంఘములకు సంబంధించిన ఆరువందలమంది ప్రచారకులు పాటు బడుచున్నారు. నిపుణులను తయారు జేయుటకు ఏర్పాటులు జరుగుచున్నవి. ఇంతకుపూర్వము కద్దరు నిర్మాణమునందు వెనుకబడియున్న బెంగాలు, గంజరాతు, ఉత్కళ, మహారాష్ట్ర భాగములు, ఆంధ్ర తమిళ దేశములనుండి భిక్షు సంఘతెప్పింపక, స్వయముగ భిక్షును తయారుజేయ దొడగినవి. 1924-25 సంవత్సరమునందు దేశపు మొత్తమున 1903034 రూపాయల భిక్షు ఉత్పత్తియైయుండ, 1925-26

సంవత్సరమున 2376670 రూపాయల భిక్షు ఉత్పత్తియయ్యెను. ఉత్పత్తియందు గుజరాతు ప్రధమ స్థానమును, తమిళనాడు రెండవస్థానమును, బెంగాలు మూడవస్థానమును, ఆంధ్ర దేశము నాగవస్థానమును ఆ క్రమించుచున్నవి. ఇకముందయినను ఆంధ్రదేశము మరల తొంటి స్థానము నాక్రమింప బ్రయత్నింపవలయును. కద్దరును ఊరూరకు గొంపోయి విక్రయించుటకు తమిళనాడునందును, ఆంధ్రరాష్ట్రమునందును తగు ప్రయత్నములు జరిగెను. ఆంధ్రదేశమునందు 69768 రూపాయల భిక్షును తమిళనాడునందు 50882 రూపాయల భిక్షును ఈరీతిని విక్రయమయ్యెను. అమ్మిన వారికి కమీషను లీయబడెను. రాజోపు సంవత్సరము యిట్టి విక్రయ మధికముగ జరుగుట లాభకరము. గృహములకు కద్దరును గొంపోయి అమ్ముకొలదియు ఇదివరకు కొనుటకు పాల్పడనివారు గూడ తప్పక కొన నిచ్చగింతురు.

ఇంతవరకు దెలిసిన సమాచారము బట్టి 1925-26 మంది ఏకులు దీయువారును 42969 మంది నూలువడుకువారును 3407 మంది నేయువారును పని జేసినట్లు ప్రచురింపబడెను. 150 ఉత్పత్తి స్థానము లేర్పడెను. పదునైదువందల గ్రామములకు పైగ కద్దరుసంఘము లుపయోగపడుచున్నట్లు అంచనా వేయబడినది. ఇయ్యది సముద్రమనం దొక నీటిబిందు వయినను, సరియగుకృషి జరుగుచో గ్రామ పునర్నిర్మాణమునకీ సంఘములు తోడ్పడగలవని రూఢిగ చెప్పవచ్చును. కద్దరు ఉత్పత్తి యధికమగుటయగాక నాణెముగల వస్త్రములు తయారగుట గొప్పవిశేషము. మోటువారలకు కద్దరు ప్రతీతి క వ కా శ ము త గ్గి పో యి నది. నవనాగరికులును, అందమునే ప్రధానముగ జరిగజేంచెడివారికిగూడ సరిపోయెడి వస్త్రములు తయారగుచున్నవి. ఇంతియగాక, కద్దరు ధరకూడ తగ్గినట్లు, నివేదిక తెలుపుచున్నది. ఆంధ్ర, తమిళ వంగ, పాంచాల, ఉత్కళరాష్ట్రములందుభిక్షు ధర చాలవరకు తగ్గినది. మంచినూలు తయారగుటచే, నేతపనివారులు చేతినూలుతో బట్టలు నేయుటకు వెనుకటివలె అభ్యంతరము జూపుటలేదు. టెక్స్టిల్ కలెక్టరాఖివారు ఏకుల విషయమునను, నూలు విషయమునను, ఇదివరకున్న లోపములను బోగొట్ట ప్రయత్నించుచున్నారు. అఖిలభారత తంతుకారక సంఘమునందు ఏ-క్లాసులో 3472 మంది సభ్యులును, బి-క్లాసులో 942 సభ్యులుగలరు. పరిసంఖ్యలను బెంచుటకు, కృషిజరుగుట యనసరము. కాంగ్రెసు సభ్యులు నూలుచందా నీయవలసినవిధి లేకున్నను వీలగునంతవరకు నూలు చందా నిచ్చునట్లు నాయకులు ప్రోత్సాహపరచి, నూలుదీయు అభ్యాసమును పునరుద్ధరించుట ముఖ్యము. నూలుచందా నిచ్చువారియొద్దనుండి నివేదనసం వత్సరమున 2708 రతుల నూలు చేరెనని తెలియుచున్నది. 1926 సంవత్సరము 30 వ సెప్టెంబరు నాటికి 3200 రతుల నూలు వసూలయ్యెను. తక్కువసంఖ్యల నూలే అధికముగ నున్నది. అభ్యాసమయినకొలది, ఎక్కువ సంఖ్యల దారమును తీయవీలగును. పెక్కుముగ్గునిపింజలుపాతశాలలలో నూలువడుకుటను నేర్పుచున్నారు. బెజవాడ ముగ్గునిపింజలు పాతశాల లీవిషయమున విశేషాభివృద్ధి గనుబటచెను. కాని

జన్మినుమంత్రుల దయవలన నిట్టియభివృద్ధికి భంగము గలిగిననంగతిని చదవరు లెఁంగుదురు. పాతశాలలలో రాటములకన్నను తక్కినబడు చేతికదురులను బాలురుపయోగించుటలు చేయుటభావ్యమని అఖిలభారత తంతుకారక సంఘమువారి యుద్దేశ్యము. తక్కిలవలన ఖర్చు తగ్గును. రాటములకన్న నివి కొలదిస్థల మాక్రమించును. కద్దరువిషయమున జరుగవలసినంత అభివృద్ధిగలుగకున్నను సర్వజనులకుపయోగపడు రెండవరిశ్రమగ రాటమును మించిన దింకొకటిలేదని హిందూదేశమందంతటను గుర్తింపబడుచున్నది. స్వదేశసంస్థానములు గూడ రాటమునకు ప్రోత్సాహమొసగుచున్నవి. ఇంతవరకు గలిగిన యనుభవములబట్టి, ఇంతతక్కువ జరుగునెడల కద్దరునిర్మాణము సులభసాధ్య మనియు బీదలకుపశాంతి గలిగించి స్వరాజ్యము నిది చేరువకు తేగలుగుననియు రూఢిగ జెప్పవచ్చును.

## మితవాదుల సమావేశము

మితవాదులు కొత్తసంగతులను నేర్చుకొనరు. కాలప్రవాహ మెటుబరుగిడుచున్నను వారిదృష్టి దానిపై ప్రసరింపదు. 'చిన్ననా' పొట్టకు శ్రీరామ రక్షయనురీతిని తాము పదిమందియు ఏమూలనో గూడి ఇతరుల నందరను నిరసించి తమను తాము పొగడుకొనుట యాచారమయినది. ఈకాలమున మితవాదులమని బహిరంగముగ చెప్పకొనువారే గనుపింపరు. అటుల జెప్పకొనువారలను ప్రేళ్లతో లెక్కింపవచ్చును. ఆకోలాయందు మితవాదులు నేడు సమావేశమయిరి. సర్ పి. యన్. శివస్వామిఅయ్యరుగారు అధ్యక్ష. త వ హిం ది. పాప మీ బ్రాహ్మణునికి కొంతకాలమునుండియు ప్రపంచ మెటుల నడుచుచున్నదో తెలిసినట్లు గనుపింపదు. మితవాదశత్రుము క్షీణించుచున్నను ఇటీవల బయలుదేరిన రిస్సాంసీపు మున్నగు పక్షములకు తామే గురువులమని వీరు భావించుచున్నట్లు దోచును. స్వరాజ్యపక్షమును నిరసించుటకు మాత్రము శివస్వామి అయ్యరుగారు తమ చాకచక్యము సంతను వినియోగించిరి. చెన్నపురిలో స్వరాజ్యపక్షము గెలుచుటకు సాంఘిక సమస్య కారణముగాని సంస్కరణసమస్య గాదని అయ్యరుగారు తెలుప సాహసించిరి. కాని, సర్ పాత్రోగారు మధుర బ్రాహ్మణేతర సమావేశమునందు ముచ్చటించుచు సాంఘికసమస్య కారణము గాదనియు సంస్కరణవిధానపు లోపములే స్వరాజ్య పక్షవిజయమునకు కారణము లనియు పలికిరి. విజయమైన చెన్నరాజధానిప్రజలు సాంఘికవైషమ్యమును ద్వంద్వప్రభుత్వవిధానమునుగూడ నిరసించి యుండిరి. స్వరాజ్యపక్షమువారు కేవలము బెరరింపువలన బ్రిటీషు ప్రజలను మోసగింపజూచుచున్నారని, అయ్యరుగారు పలికిరి. ఇంతకన్నను అసత్యము వేరుండదు. కాని, తామవలంబించు ఖైదుకమార్గములవలన, స్వరాజ్యమెటుల లభించునో శివస్వామి అయ్యరుగారు ప్రపంచమునకు తెలియజెప్పట లాభకరము. మితవాదము ప్రజలకు రుచింపకబోవుటచేతను, తాము బడాయిలను చెప్పుకొనక బోవుటచేతను మితవాదులను దేశము ఏవగించుచున్నదని, అయ్యరుగారు సమాధానము చెప్పచున్నారు. ప్రజల వివేకమునుగూర్చి వీరి

కెంతటి నిరసన గలదు. శివస్వామి అయ్యరు ప్రభుత్వము తామే సర్వజ్ఞులమనియు, మిగిలినవారందరును జ్ఞానలేకులనియు భావించుటచే, ప్రజాభిప్రాయమును వారు గ్రహించజాలకున్నారు. నూతన పరిణామములను నూతన దృక్పథములను పాటింపజాలకున్నారు. కాంగ్రెసుపక్షమువారు తలపెట్టిన కార్యక్రమము నంతను నిర్వహించగలిగిరనిగాని, ఇకముందయిననుతప్పక నిర్వహించగలరనిగాని, ఎవరును చెప్పటలేదు. కాని, ఏకాగ్రము నైనను ప్రారంభించకుండుటకంటె, ప్రారంభించి యోడిపోవుట యయినను మేలుగద. అందుచే మితవాదులు అచంచలులుగ నుండిరనియు, కాంగ్రెసుపక్షమువారే మార్పుచెందుచున్నారనియు, శివస్వామి అయ్యరుగారు పలికి సంతసింప నక్కరలేదు. కాంగ్రెసు సంచలనమువలన దేశమునకు భాభము చేకూరుటకు మార్గ, అనర్థము వాటిల్లనని చెప్పటబట్టి, శివస్వామి అయ్యరుగారి పరిశీలన సామర్థ్యమును గ్రహించవచ్చును. ఆ సేతుపిమాచలమును జనసామాన్యమునందు రాజకీయ జ్ఞానమును వ్యాపింపజేసినందుల కయినను, వీరు కాంగ్రెసును జ్ఞాపింపకబోయిరి. ప్రభుత్వమునట్ల ఆవిశ్వాసమును లా ఆర్థరులకు భంగమును కలిగించుటకు కాంగ్రెసు తోడ్పడెనని అయ్యరుగారు చిలుకపలుకుల బలుకుచున్నారు. వీరు అధికారులకు ప్రక్కతాళము వాయించుచు, సత్యాసత్య గ్రహణశక్తిని విడనాడిరి. మితవాదులు అడుగున బడినందులకు, కాంగ్రెసుపక్షప్రచారము కారణమయినని పలుకుచు, వీరుకాంగ్రెసుపై నీ తీరున పగ సాధించుచున్నారు. వీరికి స్వయంనిర్ణయము, కాండుటేబిలు సమావేశము, బాత్తుగ బనికీరావు, ఇంగ్లండు అనుగ్రహమునకై వేచియుండుదని వీరు హితమొనగుటయగాక, సంస్కరణములను బట్టుకలెఱాగడిరి. సంస్కరణాభివృద్ధిగూర్చి భారతశాసన పథలు మిగుల తొందరపడెననియు, సంస్కరణముల నికను చాలకాలము నిర్వహించవలయుననియు, అయ్యరుగారు డెలుపుట మితను పురిగొల్పక మానదు. సంస్కరణాభివృద్ధికి సమయము రాలేదని ఇతర మితవాదప్రముఖు లయినను అంగీకరింతురనితోచదు. మడ్డిమెను కమిటీలో, అయ్యరుగారు సభ్యులు. మైనారిటీ రిపోర్టులో వీరు సంతకముజేసిరి. అప్పుడు వీరు చెప్పినవిషయమేమి? “ప్రస్తుతసంస్కరణవిధానము విఫలమయ్యెను. ఇకముందిది అనుకూలఫలము నొనగుట దుర్లభ”మని, శివస్వామి అయ్యరు ప్రభుత్వము ఖండితముగ బలికిరి. అజయకారణములను వీరు పేర్కొనుచు సంస్కరణవిధానము లోపభూయిష్టమనియు మంత్రులకు నిజమగుభాధ్యత లేదనియు, సూచించిరి. సంస్కరణ శాసనచట్టమునందు మాసికలను వైచుటవలన ప్రయోజన ముండ దనియు తాత్కాలికవిధానమును సూచించుట కయినను వీలులేదనియు శివస్వామి అయ్యరు ప్రభుత్వము లుచు ప్రాసీ నేడు మాత్రము సంస్కరణములను నిర్వహించుచో ముక్తిగలుగునని చెప్పినమాత్రాన వీరి వాక్యముల వరు నమ్మగలరు? శివస్వామి అయ్యరుగారికి మిలిటరీ సమన్యలవిషయమై పట్టుదల గల దని తలచితిమి. వీరి యువశ్యాసమునందు ఆదియు గనుపించదు. భారతీయులకు సైన్యమునందు తగిన ప్రవే

శముము నొసగకుండుటకు ప్రభుత్వమునారికి తగిన కారణము గలదని అయ్యరుగారు తెలుపుచున్నారు. భారతీయనాయకు లందరును పిల్లింగు నాలుగు పెన్నీల రూపాయ మారకము నామోదించుదుడ అయ్యరుగారుమాత్రము పిల్లింగు ఆరుపెన్నీల మారకము నామోదించుట కడు విచిత్రము. ఇదియు మితవాదమునకు ఫలమే గాబోలు! మితవాదులు యభిప్రాయము కిదివరకే విలువలేకున్నచో, శివస్వామి అయ్యరుగారి ప్రసంగమువలన మితవాదుల ప్రతిష్ఠ పూర్తిగ నడుగుంట్కమానదు.

**క్రీస్తునందనము:** మహాత్ముని సందేశము  
క్రీస్తు జన్మదినోత్సవ సమయమున అహమ్మదాబాదునభకు గాంధీ మహాత్ముని అగ్రములుగ నుండవలయునని కోరగ తమకు వీలులేనందుకు చింతించుచు మహాత్ము డ్క్రీందినందేశము నంపెను.

“నీవు ప్రభువువని చెప్పవారందరును స్వగ్రరాజ్యమున బ్రవేశించరు. స్వగ్రమునందుండే నా తండ్రియిచ్చను నెరవేర్చువారలే, స్వగ్రరాజ్యమున బ్రవేశించెదరు.”

పై వాక్యములు మహాత్మునిస్వంతములు గావు. క్రీస్తునెనుక జెప్పిన వాక్యములనే మహాత్ముడు తిరిగి యుదాహరించుటచేత, వానికి మరల ప్రాముఖ్యము గలిగినది. ఐరమేశ్వరుని యిచ్చను నెరవేర్చువారలే ఆముష్మికానందము బడయగలరు. క్రైస్తవులమని పేరుబెట్టుకొనినంతమాత్రాన, స్వగ్రమున బ్రవేశించగలరనియు, శీలము ప్రధానము గాదనియు, క్రైస్తవ మతసిద్ధాంతములను నమ్మనివారలందరును శాశ్వత నరక కూపమున బడెదరనియు, జెప్ప నభిప్రాయములు మూఢవిశ్వాసములు దప్పవేరుగావు. క్రీస్తుసంబోధనలను ఆచరణలో బెట్టుటకు కృషిసలుపుచున్న గాంధీమహాత్ము డందు చేతనే, క్రైస్తవులనిజధర్మమును తెలుపుటకు పైవాక్యముల నుదాహరించెను. ఈ వాక్యరత్నములు క్రైస్తవుల ధర్మమునే గాక, అన్యమతముల నవలంబించెడి వారిధర్మమునుగూడ డెలుపుచున్నవి. హిందువులకును, మహమ్మదీయులకును, క్రైస్తవులకును, జౌధులకును, పార్శీలకునుఇంకను ఇతరమతస్థులకునుగూడఆత్మపారిశుధ్యము ముఖ్యము. దీనినిబట్టియే భగవత్సామిష్య మేర్పడును. బాహ్యచారములు, బాహ్యవేషములవలననే, ముక్తి లభించుననియు, అంతఃకరణము ప్రధానము గాదని, ఏమతమును తెలుపుటలేదు. కాని, నేడు వినిభమతములవారును, మతసారమును గమనింపక బాహ్యచిహ్నములకొరకు పోరాడుచు ప్రేమను నీట గలుపుట, ఎంతశోచనీయమో యూహించవచ్చును.

**జాతీయపతాకము**  
జాతీయపతాకమును, గౌహతి కాంగ్రెసు పండిరి యెదుట గాంధీమహాత్ముడు స్థాపించెను. జాతీయపతాకమును సంతత మెగురుచుండునట్లుజేసి, పతాకగౌరవమును నిలుపవలెనని, మహాత్ముడు హెచ్చరించెను. జాతీయపతాకము దేనికి చిహ్నము? అహింసకును, జాతీయసఖ్యమునకును చిహ్నమైనరాదుచున్నది. ఇతర దేశములు హింసాచిహ్నములను ప్రకటించియుండ, హిందూదేశము శాంతిసఖ్య

చిహ్నములను ప్రకటించుచున్నది. కాని, హిందూదేశమునందలి ఉక్రష్ట ప్రాచీన చిహ్నములు పెక్కులు అర్థశూన్యమై నిలిచియున్నటులే, నూతనముగ నిర్మింపబడిన జాతీయపతాకము గూడ నామమాత్రాపశ్చి మగుచున్నందుకు, ఏభారతీయునికి విచారము గలుగకుండును? హిందూ మహమ్మదీయ కలహములు, ఎవ్వరికి మతశ్శాంతి నిచ్చును? జాతీయపతాకము సంతత మెగురుచుండువలయు ననిన, పతాకగౌరవమును రక్షించుటకు ఎల్లరును పూనుకొనవలయును. జాతీయపతాకము నామమాత్రముగాకుండ జూడవలయును.

### శ్రద్ధానందస్వామి మరణము

హైదరాబాదు (సింధు) డిసెంబరు 24— ఉదయమున స్వామివారి మరణవార్త తెలిసినది. బహు మేఘులు మూసేవేయబడెను. సాయంకాలము ఒక పెద్ద బహిరంగసభ జరిగెను. చోతిరాముగారి అగ్రతీతవహించిరి. ఉద్దేశములో నుపన్యసింపిరి. శాంతరాజుగారు ఈ దినుష తీర్మానము నుపసాపించిరి. శ్రద్ధానందునివంటి ధీరత్వాని గన్నందులకు హిందువులనుతర్క సమాజమువారు నున్నందు మహమ్మదీయులలో ఈ వాగరక కాలమందు ఇట్టి పిచ్చివాడు పుట్టినందులకు సంఘమునకు కళంకము గలిగినదని తీర్మానించిరి. హత్యకారణముగ జైతము నిష్కల మగునట్లు స్వామివారి మరణమునకు గడిగిన యుద్దేయత్సహములు చేయగలిగి హిందూమతమునకు వన్నె పెట్టును. హత్యకారకులు వెనుకనుండురు. కాన ప్రభుత్వమువారు వానికారణము గనుగొందురుగాక. శాంత ముద్రితులై ఈ తీర్మానము నంగీకరించిరి. స్మారక చిహ్నముకై ప్రవృత్తుగగా వేయి రూపాయలు పోసబడెను. (ఫీ.ప్రె.సు.)

కరాచీ, డిసెంబరు 24— కరాచీలో ఈ వార్త రాత్రి 10 గంటలకు చేరెను. ఉదయమున 4 గంటలపాటు హతాళము ప్రారంభించిరి. మేఘలన్నియు మూసివేయబడెను. తలకుగాని పాదములకుగాని రక్షులకేయే పెద్ద యూరేసింపు యూరంతటను యూరేగెను. 4 గంటలకు సభజరుగెను. నగరమంతటను ఉద్దేశపూరితముగనున్నది. స్వామివారి ధర్మజీవనమున అత్యుగూర్చి అన్నిపత్రికలును వ్యాఖ్యానములుగావించెను. (ఆ. ప్రె.సు.)

**బహిరంగసభ**  
రంగూను, డిసెంబరు 24:— ఒకబహిరంగసభ రావుల హదరు రెడ్డిచూరుగారి అగ్రతీతక్రింద జరిగినది. హత్యను నిరసించుచు సానుభూతి తెలిపిరి. (ఫీ.ప్రె.సు.)

**శ్రీ శే. యం. బ. పార్థసారథి అయ్యంగారు**  
దినానుబహునరు యం. బ. పార్థసారథి అయ్యంగారు నిన్నటి దినము మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు మరణించిరిని తెలుపుటకు చింతిల్లుచున్నాను. మరణించునప్పటికి వీరి వయస్సు 69 సంవత్సరములు. కడచిన రెండుమాసములనుండి వీరు అస్వస్థులై యుండిరి. వీరు క్రైస్తవ కళాశాలయందు చదివి పట్టభద్ర న్యాయవాదిపరీక్షలయందు దుత్తిర్తులై 1881 సంవత్సరమున రాజా 50 టి. రామరావుగారిచేత అప్రెంటిసుగ చేరిరి. 1885 సంవత్సరమున అధ్యక్షులుగ హైకోర్టునందు చేరిరి. మొదటినుండి యు వీరు గొప్ప న్యాయవాదులను కీర్తి సంపాదించిరి. 1896 సంవత్సరమున వీరు స్వామికాజకోర్టు జడ్జిగ నియమింపబడిరి. పిమ్మట గోదావరిజిల్లా సెషన్స్ జడ్జిగ నియమింపబడిరి. 1913 సంవత్సరమున వీరు ఉద్యోగమును వదులుకొనిరి. విద్యార్థుల విషయమై వీరు ఎక్కువ క్రేస్త పుచ్చుకొనుచుండిరి. తిరునల్వేళ్ళి హిందూ హైస్కూలును వీరు శాంతకాలము నిర్వహించుచుండిరి. వీరు 6 సంవత్సరములు కార్యరేషను సభ్యులుగ నుండిరి. సంస్కృతివిషయ అభివృద్ధికి తెచ్చుటకై వీరు అధికముగ పాలుపశిరి. వీరివిద్యార్థులకు విద్యార్థివేతనముల నిచ్చుచుండిరి. అంజ్యక్రీయలకు న్యాయమూర్తులు రామేశం, శ్రీనివాస అయ్యంగారు, 50 పి. సి. రామస్వామి అయ్యరు, పి. టి. శ్రీనివాసాచారి, డి. వెంకట రంగారావు గార్లు మరొకొందరు ప్రముఖులు వచ్చియుండిరి.





# మితవాదులమహాసభ

అకోలాలోనేడుగూడుట

## అధ్యక్షోపన్యాసము

కాంగ్రెసును నిరసించుట, ఆత్మస్తుతి, ప్రభుత్వమును సమర్థించుట, పిల్లలను ఆరువెన్నీలమాటకము నామోదించుట.

### అఖిలభారత జాతీయ మితవాదుల మహాసభ

9-వ సమావేశము

ఈ నెల 27 తేదీని అకోలాలో జరిగిన వైసభకు సర్ పి. యస్. శివస్వామి అధ్యక్షుడుగారు అధ్యక్షతవహించిరి. వారి యుపన్యాసములో ముఖ్యముగా నీదిగువ విషయములను ప్రస్తావించిరి.

శాసనసభల ఎన్నికలు

సోదర ప్రతినిధులారా!

దేశములోని శాసనసభల ఎన్నికలు యీ మాడవ పర్యా యమునాదా జరిగినవి. దేశములోని వేర్వేరు రాజకీయపక్షము లు సిద్ధిగతుల నొకసారి పరీక్షించిచూడతము. 1928 సంవత్సరాం త్సమునందున్న సంఖ్యకంటె ఇప్పుడు మన మితవాదుల సంఖ్య శాసనసభలలో కొంచెము మోచివినను మొత్తముమీద విశేష విజయమును మనము సాధించెదము. 1928 ఫలలరపు ఎన్నికలలో నపజయమును సాధించిన మన మితవాదప్రముఖులు కొందరు ఈ ఎన్నికలలో విజయముసాధించిరి. కాబట్టి ఏఏసంఘముల తరఫున మీరు అభ్యర్థులై సభ్యత్వమునకువచ్చిరో ఆయాసంఘములకు పట్టు గొమ్మలై వారు పనిచేయుగలరు. డాక్టరు ఆర్. పి. పరంజ్యె గారికిని సి. వై. చింతామణిగారికిని పండిత పృథ్వీదాధకుంజ్ర గారికిని, సర్ పి. సి. మిత్రగారికిని, సర్ ఎన్. ఎన్. చిట్టా పి సాగారికిని మన హృదయ పూర్వకా భినందనముల నర్పించువము. నామిత్రులగు సర్ హరిసింగగారు గారు ఏపార్టీలోనివారని నిర్ణయింపనగునో నాకు స్పష్టపడుట లేదు. కాని వారు సంస్కరణముల ననుష్ఠించి పనిచేయుటయం దు నమ్మకముగలవారని నేటిలంచెదను. గనుక వారు యీ మా డవసారిమాడ సామ్రాజ్యశాసనసభను ఎన్నుకొనబడినందున వారికి నాయభినందనముల నొసంగుచున్నాను. వారియొక్క సహ జోత్సాహముతోడను దీక్షాయత్ననిరంతర కృషితోడను సా మ్రాజ్యశాసనసభలో ఆయన సంఘసంస్కరణై న్యాయశాస నుడై వెలయుగాక! శాసనసభలు పుట్టిన యిన్ని నాళ్లకు వారిరత్నము సభ్యురాలుగా నేటికి నియమింపబడినది. ఈగౌర వము నాపక్షమువారి కట్టివచ్చు కున్నానుచున్నాను. ఈ ని యామకముయొక్క అంతరార్థము చాలాగలదు. మున్నుందు యువతీమణు లభిషేకసంఖ్యాకముగ శాసనసభల నలంకరింపగల రు. ఇప్పుడు ప్రభుత్వమువారు తీసిన క్రొత్తదారి సాంఘికతే మమునకును, స్త్రీసంఘమునకున ర్థిమ న్యాయ సంస్కరణము నకును, వారి యాస్పత్రిమునకును సహాయకారిగాగలదు. ఈగౌర వమును ప్రభుత్వం స్వీకరించిన డాక్టరు ముత్తులక్ష్మిఅమ్మగారికి జయవాదముల నర్పించుట ధర్మమగునాదా?

ఈదేశములో అనేక పేరులతో అనేక ఉద్దేశములతో అనేక రాజకీయ పక్షములవారు వెలసివారు. కాని వీరిలనంద రిని రెండు ముఖ్యతరగతులుగా విడదీయవచ్చును. ఒకటి సం స్కరణములను అనుష్ఠింపవలచినవారు; రెండవది, సంస్కరణము లను ధ్వంసముచేయువారు. మొదటితరగతిలో తిరిగి రెండువిభజ నలు చేయవచ్చును. ఒకటి వర్తమానముతోడనుసారము ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యములు కావలెనని కోరేవారును, రెండవది అట్టిభేద ములు పాటించరాదనేవారును. మొత్తమీద దేశలాభమును ఆలోచించేయెడల ఇందులో ఎవరు దేశాపకారులలో నిర్ణయం చుట కష్టసాధ్యము. సంస్కరణములను ధ్వంసముచేయుటకు స ముకట్టిన స్వరాజ్యవాదులలో లేక జాతీయాస్పత్రిమునకు ముందు ములాభివృద్ధియే ఎక్కువైనవని వాదించే కులభేదవాదులలో ఎవరివల్ల ఎక్కువదేశమునకు హానికలుగునో చెప్పటకష్టమైనపని. ఎన్నికలఫలితములు సంశ్లేష్టమైనవి కావునని స్వరాజ్యనాయ కులైన సంతక మోతీలాలు నెహ్రూగారును హిందూ మహాసభ పక్ష నాయక ప్రముఖుడైన లాలా లజపతిరాయి గారును ఇద్దరును నెలవిచ్చివారు. సంస్కరణములను

విధ్వంసము చేయవలెనని వాదించే వారికి ఏమాత్రపు విజయము చేకూరినవో పరిశీలించెదము గాక. ఈ స్వరాజ్యపార్టీవారికి మద్రాసు—బీహారు—ఒరిస్సా రాష్ట్రములలో తప్ప యితర ప్రదేశములలో సభిక సంఖ్యాకములు చేకూరలేదు. సంయుక్త రాష్ట్రములలోను మధ్య పరగణాల లోను వీరి పార్టీకి బెబ్బుతగినది—స్వరాజ్య వాదుల యవిచ్చి వ్వు ప్రాబల్యమువల్లనే మద్రాసు రాష్ట్రములో స్వరాజ్యపార్టీ వారికి విజయము చేకూరెనని చెప్పటకు వలసకాదు. న్యాయ ముగా ఆలోచిస్తే—స్వరాజ్యపార్టీవారి విజయమునకు కారణ ము—కులభేద తగాదాలేయని చెప్పవలెను.

రాష్ట్రములో రెండే దిట్టమైన పార్టీలు కలవు—ఒకటి జస్టిసు పార్టీ—వీరికి అధికారులతో డాబ్బులు, ద్రవ్యసహాయము, అంగబలము బాగా ఉన్నది—రెండవది—స్వరాజ్యపార్టీ—వీరు కాంగ్రెసు పేరుతో వోట్లు కావలెనన్నారు. వీరికి కూడా చేతి క్రింద మంచి సిబ్బంది ఉన్నది—ఇండియన్ టెంట్ టూ పార్టీ వారు జస్టిసు పార్టీతో గాని స్వరాజ్యపార్టీతో గాని కలయికకు సమ్మతించలేదు. వీరిలో మితవాదులు, హోమరూలర్లు చేరియుండిరి. అభ్యర్థిస్తాననులయం దన్నిటికిని వీరి ప్రతినిధులను సంస్థపరచుటకు తగినంత అంగ బలము వీరికి లేకుండెను. మద్రాసు పిటి మొదలైన నియోజక వర్గ ప్రదేశములలో స్వరాజ్య జస్టిసు పార్టీ ప్రతినిధులే ఎన్ని కలకు ఆయత్తమైరి గాని ఇండియన్ టెంట్ వారు ఎవరును లే కుండిరి—కులభేదపు కొట్లాటలు గిట్టనివారందరు స్వరాజ్యపార్టీ వారికి తప్పితే ఇంకెవరికిని వోటునిచ్చుటకు వీలులేకవచ్చెను. చాళామంది వోట్లకు ముందుపోతే నుయ్యి వెనుకకువెల్లిలే గొయ్యి లాగుండెను. కాని యీస్వరాజ్యపార్టీలో చేరి ఎన్నుకొ నబడిన 45 మంది కూడా అంతరంగమందు సంస్కరణ విధ్వంస మును కోరునట్టివారో, కారో చూడవలసియున్నది. సంయు క్త రాష్ట్రములలోను పంజాబులోను హిందూమహాసభా ప్రతి నిధులై నిచ్చిన సభ్యులందరును శాఖావిభేదస్వరథలను సాధిం చుట కై శాసనసభలలో ప్రవేశించినయెడల సంస్కరణ విధ్వంస క సస్వరాజ్యవాదుల యాగపనమునకున్న కడుంగడు దురదృష్టమైన విషయమై యున్నది. కాని లాలా లజపతిరాయి, పండిత మనమోహ న మాలవ్యానంటి విశాలహృదయముగల నాయకుల నాయ కత్వమున హిందూమహాప్రతినిధులు తేమంగరహద్గానెర్దులై మహామృదీయ ద్వేషపూరితులై వెలంగకుండురుగాక—అన్యో న్య మిత సంఘ్ను నిత్యరూలైన రెండు తెగలవారికిని సమా ధానము నొనరుచుటకు ప్రయత్నించినవో సంపూర్ణ స్వామ్య సిద్ధికై దీక్షాకంఠు లైనవారికి సంధిసమాధానవాక్యములు రుచింప నేరవు—మహామృదీయులను తలయెత్తకుండ జేయువలె ననునది హిందూమహాసభాసంకల్పము కాదు—కాని హిందూమత హక్కుగౌరవములను పరమతముల దాడినుండి రక్షించుటయై యున్నది. బ్రాహ్మణేతర నాయకులవలె పరపక్ష ద్వేషమును గాని—అన్యోన్యత కదుర్బోధులుగాని—ప్రజలకు బోధించుట గాని—ప్రజలయందట్టితత్వము ను నహించుట గాని— లాలా లజపతిరాయి, మాలవ్యానంటివేక సంపన్నులును అనుభవైకవేద్యులును చేయరు. ఎన్నికలయొక్క ఫలితములను నిహానలోకనము చేసేయెడల రెండువిషయములు గోచరింప గలవు. స్వరాజ్యపార్టీవారి బిరుపు కొంతతక్కు లాంగునాటులోకి రాగలదు. కులభేదక్షులు అంతరించకపోయినను అభివృద్ధి కాజాలవు.

మితవాద, స్వరాజ్యవాద సిద్ధాంతములు మనపార్టీయొక్క ప్రస్తుతస్థితిని కొంత పరీక్షింతుము. మనకు ప్రసాదించబడినసంస్కరణములలో లోటుపాటు లనేక ములున్నప్పటికిని అంతకు పూర్వమందన్న పరిపాలనాపద్ధతి కన్న ఇది మెరుగుగానే యుండుటవల్ల మనమునొన్నంత బాగా లేకపోయినను సంస్కరణములను శిరసానహించి ఆచరణలో తెట్టవలసినదని మనము సంస్కరణములు వచ్చినప్పటినుండియు సిద్ధాంతపరచుకొన్నాము.

సంస్కరణములు మనము కోరుకొనినట్లుగా లేవనే కారణమువల్ల అతిగి కూర్చుంటుంటే ప్రయోజనములేదనిన్ని దేశాభి వృద్ధికరనిర్యాకార్యక్రమము కొనసాగించుటకు నూతనసంస్కరణము లనేకతరంగాముల నొసంగినవనిన్ని మనము నమ్ముచున్నాము. సంస్కరణచట్టములో ననేక అవకతవకలు మూలసి దాంతములలోనే ఉన్నవి. అవకతవకలు నిబంధనలయొక్క సం ధిగర్వచనవల్లను అనిబంధనలను అమలులో పెట్టెడిగవర్నరులమూల మునను కలుగుచున్నవి. శాసనసభల మొదటిరోజులలో ప్రభుత్వ మువారికికలిగిన డబ్బు యిబ్బందెనల్లనుకూడా అట్టి అవకతవకలు కలిగినవి. ఇన్ని యిబ్బందులు కలిగినప్పటికి మనముమాత్రము గవర్న మెంటుతో కలిసి సంస్కరణానుష్ఠానమునకై పనిచేయ నిశ్చయించితిమి. ఇచ్చిన సంస్కరణముల సంపూర్ణ ప్రయోజన మును దేశమునకు లభింపజేసి ఎక్కువ యధికారబాధ్యతలకు మన ముగ్గులమని రుజువుచేయుటకు సంసిద్ధమైతిమి.

దేశములోని రాజకీయపక్షములవారందరికిని గూడ గమ్యస్థానమొక్కటే. కాని యాగమ్యస్థానముచేరుటకు రెండు మార్గములుకలవు. బ్రిటిషువార్డు మెంటు బ్రిటిషుజాతివారి యిష్టపూర్వకముగా మనహక్కులను మనముపొందుట—లేదా వారిని నిర్బంధించి కత్తిచేబట్టి తెచ్చుకొనుట. ఈరెండవపద్ధతి దు స్సాధ్యము. ఇండియాలోనిఏపార్టీ వారును దీనినామోదించలేదు. కాని, ఆయుధప్రయోగమునకు బదులుగా దౌర్జన్యరహిత సహాయ నిరాకరణమును క్రొత్తపద్ధతిని ప్రవేశపెట్టివారు. ఈ అసహాయవాదమువల్ల కలిగే అపాయమును గూర్చిన్ని దౌర్జన్యరహిత త్వము ప్రజలకు దుస్సాధ్యమనిన్ని మొదటినుంచినయ మనము శ్రేణి త్రి మాపుచుంటిమి. మనముచేసిన మందలింపులు సత్యమని రుజువైనవి. అసహాయాధ్యమము ప్రారంభమైన రోజులలో జరిగిన అల్లకల్లోలములు ఘాతుకములు మనమాటల సత్యమును విశదపరచినవి. జనసామాన్యము శాసనోల్లంఘనమునకింకాసంసి ధముకాలేదని కాంగ్రెసు కమిటీవారు గ్రహించరు. మొదటిలో కాలేజీలు, కోర్టులు, శాసనసభలుకూడా బహిష్కరించినారు. ఈ బహిష్కరణయావత్తు రథంబుడింగె అయింది. అంతట స్వ రాజ్యపార్టీ వారు బయలుదేరి శాసనసభలలోకి వెళ్లి అక్కడ ప్రభుత్వమును అరికట్టివేసెమని అన్నారు. ఇందుకు గాంధీ గారు అంగీకరింకపోయినప్పటికి సభలలోనికి వెళ్లి అక్కడ కూడా ఏమీ చెయ్యలేక పోయినారు. ఈబహిష్కరణలు—ఈఅరికట్టులు—జరుగగలవని ఊహించి ముందుగానే దూరదృష్టితో సంస్కరణచట్టమును విధ్వంసకా రకులు చెడగొట్టుకుండా ఇండియాగవర్న మెంటువారు బండ్ బస్తుచేసినారు. ఈసంగతి స్వరాజ్యపార్టీ వారు ఇప్పుడు తెలిసికొన్నారు.

స్వరాజ్యపక్ష గర్వభంగము ఢిల్లీలో జరిగిన గత సామ్రాజ్యసభలో స్వరాజ్యపక్ష నాయకుడే తమపార్టీ వారికి సంకల్పసిద్ధికాలేదని ఒప్పుకొన్నా రు. వారే యీశాసనసభ వట్టిబూటకమనిన్ని నివృత్తియోజన మనిన్ని గ్రామములలోకివెళ్లి ప్రజలకొరకు పాట్లుపడడమువల్ల నే జాతియొక్క ఆత్మగౌరవము నిలువగలవనిన్ని చెప్పిరి. ప్రజలయొక్క హృదయములలో నూతనఅభిమాన గౌ రవభావములను పురికొల్పిననేగాని ప్రజల హక్కులను గవర్న మెంటువారు ప్రసాదించరు అనికూడా వారు నెలవిచ్చిరి. ప్ర జలు మొరకెట్టినదానికి ప్రతివిషయములోను గవర్న మెంటు సమీపర యని తిరస్కరించినందుకు ప్రజలు తగిన ప్రత్యుత్తర ముసంకెదరనిన్ని తమపార్టీ వారిని అధికసంఖ్యాకముగా తిరిగి సభలలోనికి పంపెదరనిన్ని—ప్రజాతయములను కార్యరూపము నకు తెచ్చుటకు సంపూర్ణాధికారముతోను పార్టీ వానిని పం పెదరనియు ఆస్వరాజ్యనాయకు డప్పుచుచెప్పెను. ఈ బొమ్మలాటల కొన్నిలులకై స్వరాజ్యపార్టీ వారు వ్యా మోహపడడములో విచిత్రమేమీలేదు. ఇదంతా బూటకంఅని అంటునే తిగ్గి కాన్సిలులోకి వచ్చారు. మద్రాసు రాష్ట్రంలో తప్ప ఇంకెక్కడను పూర్వంకన్నా ఎక్కువమంది స్వరాజ్య వాదులు కాన్సిలులోనికి రాలేదు. ప్రజల హక్కులకొరకు పోట్లాడుటకును వారి సత్యములను పిరపరిపించుటకు మోతీ లాలు నెహ్రూగారు ఇప్పుడు క్రొత్తగా సిగపరచిన సాధన ప్రయోగములు ఏమిటో తెలియజేయవలసినదని అడుగుచున్నా ను. వారు ప్రజలహృదయములందు నూతనాధికారమును పురికొల్పెదమని తెదరింపుగా నూచించిన క్రొత్త సాధన ము శాసనోల్లంఘనమే అయియున్నది. 1924 మార్చి నెల 8 తేదీ నుండి యంతలోగా రహస్యముగా గాని బహిరంగముగా గాని శాసనతిరస్కారమునకు దేశము తయారైనదా ఏమిటి? కాం గ్రెసు కమిటీవారు విచారణ చేసిన విషయముల నాటికన్నా యిప్పుడు క్రొత్త సామర్థ్యము ఏమి వచ్చినది?

కాశీనాథ

ఆయుర్వేద నిలయము, బెజవాడ.



# కాంగ్రెసు యెడల చెన్నపురిపౌరుల విశ్వాస కృతజ్ఞతలు

స్వామి శ్రద్ధానందుని దుర్మరణమునకై భూరిసంతాపము

కాంగ్రెసు నిరోధవిధానమును తగ్గింపరాదు - వంగదేశనిర్బంధితుల వదలివేయవలెను

తెలంగాణమునొద్ద గొప్ప సభ

గౌరవీయులైన సమాజేశ్వరులగు అఖిలభారత కాంగ్రెసు మహాసభయందు తమకుగల అకుంతిత శక్తివిశ్వాసములను వెల్లడించుటకు, జాతీయ నాయక ప్రపంచంలో నొకరును, హిందూమతాధారమును అనుసరించు శ్రద్ధానందుని హత్యలను దేశమునకు వాటిల్లిన మహావిపత్తును చలవాయించు తమధూరి సంతాపమును వెల్లడించుటకు నిన్నటిసాయంత్రము చెన్నపురి పౌరులు తెలంగాణమునొద్ద గొప్పసభగావించిరి. గొల్లపూడి యు. రామారావుగారు సభ కన్యక్షత వహించిరి. సభకు పెక్కులైన వహావ్యక్తియులును అరుదొచ్చిరి. శ్రద్ధానందుని వారిదుర్మరణమునకై వగచుచు, హంతకులచర్యను గర్హించుచు మహమ్మదీయప్రముఖు డిరువురు మాట్లాడిరి. శ్రీయుతులు సి. రాజగోపాలాచారి, యమ్. కె. ఆచార్య, గొల్లపేమరపు రామదాసుపంతులు, బుర్రా సత్యనారాయణ, బషీరు అహమ్మద్ సాహెబుగారు, దావూద్ సాహెబుగారు, యమ్. యన్. సుబ్రహ్మణ్యయ్య, సి. యస్. గోవిందరాజుమదలియారు, కె. భాష్యమయ్యగారు, యమ్. సింగారనేలకెట్టి, డా. బి. యస్. మల్లయ్య, వి. యల్. కామ్రేప్రభృతులు సభ కరుణించిన ప్రముఖులందు గలరు.

గొల్ల. యు. రామారావుగారు

ప్రభుమను ఉపన్యసించుచు సభాసమావేశకారణములను వివరించి శ్రద్ధానందునివిషయము విషయకరమును మరణమునకై వగచిరి. జాతీయతవిభేదముల నెంచక తనజీవితమంతయు మాతృభూమికి అర్పించుకొని మహామహని భారతదేశము గోల్పోయినదియు, ఈమాతృదేశ ప్రస్తుత మత్యావస్థకును హిందూమహమ్మదీయసఖ్యమునకు గొప్పదెబ్బ తగిలినదియు బట్టిరి. ఈవత్సరము జరుగబోవు కాంగ్రెసుమహాసభను తీవ్రముగ నిరసింపఁగలమని తెలుపఁగొనెననిరి. హిందూమహమ్మదీయ సహస్యయోగాక స్వరాజ్య, యథోచితసహకారపక్షములను కాంగ్రెసులో గలిగిన వీరికగుడ కాంగ్రెసు పరిష్కరింపవలసియున్నదనిరి. విదవ ఉపన్యాసములు స్వరాజ్య, సహకార పక్షముల సిద్ధాంతములను వివరించి గతకాలనసభ ఎన్నికలను దేశము స్వరాజ్యపక్ష కార్యక్రమమునే ఆమోదించుచున్నట్లు స్పష్టముచేయుచున్నదనియు, చెన్నపురి స్వరాజ్యవాదులు మంత్రపదవుల నిరాకరించి ప్రతిజ్ఞపాలనమును గావించిరనియు, ఇదివరలో భారతశాసనసభయందును, కాన్పూరు కాంగ్రెసులోను భారతజాతీయతయమును విశేషించియుండినను ప్రభుత్వ మేమాత్రమును చరింపక భారతీయతయములు తృణీకరించినదియు, అందుచే స్వరాజ్యవాదులు తమసిద్ధాంతములను మార్చుకొనక ప్రతికూలపక్షమందే యుండి, దేశాభివృద్ధియందు కాననముల నెదుర్చుచుండవలెనని శ్రద్ధానందుని మహామహని ఆత్మగౌరవముగల ప్రతిభారతీయమును అంగీకరింపవలెననియు యథోచితసహకారవాదమున కిప్పుడంగీకరింపదగిన పరిస్థితులు లేవనియు బట్టిరి.

బెంగాలు ఆర్డి నెన్సు

స్వరాజ్యవాదులు ఉద్యోగస్వీకారమున కంగీకరింపకుండుటకు మరియొక బలవత్తరమును కారణముగవలసిరి. బెంగాలు నిర్బంధశాసన ములలో పెట్టబడి రెండుసంవత్సరములకైగ వినది. వంగదేశభక్తులలో సుప్రసిద్ధులగువారు 200 లుపైగ విచారణగాని, నేరముగాని లేక అకారణముగ జైలుయందు ఉపయోగమున్నారు. ప్రాథమికహక్కులను విచారణ, ప్రతివాదములేక వారినిట్లు ఇతరులకునున్నంతవర కీప్రభుత్వముతో సహకారమొనర్చుట ఆత్మగౌరవనయమును. ప్రజాభిప్రాయము నిట్లు తిరస్కరించెడి ప్రభుత్వముతో సహకారమునర్చుట కావంతయే ఆత్మగౌరవముగలవా రంగీకరింపరాకీ ప్రశ్నార్థితో జేయవలసి సహకారముకంటెను కేంద్ర, రాష్ట్రశాసనసభలందు బాహ్యముగ ప్రాతికూల్యమును కొనసాగించుటయే గౌరవప్రదమని తమయభిప్రాయమనియు, కాంగ్రెసువారి యభిప్రాయము నంగీకరింతురుగాక యనియు ఆశించిరి.

మారకము విషయములో దేశమంతయు నిసమస్యపై ఆందోళన కెంచుచున్నది. భారతదేశములో ధనాధికు లింతుర

మను ప్రభుత్వపక్షమును వహించియుండినను, కలెన్సిల్లును త్రోసివేయుటకై ప్రతికూలపక్షమువారి శోధనలు గోరుచున్నారు. ధనాధికులుగాని, స్వరాజ్యవాదులుగాని, ఎవరైనను భారతీయ ప్రజాక్షేమమునకు విరుద్ధమును బిల్లులనున్నట్టిని ఎదుర్కుటకు కాంగ్రెసువాదు సంస్థలుగావున ధనాధికులను కేంద్రశాసనసభయందు తోడ్పడగలరు. ధనాధికులు తిరిగి దేశమోక్షమునకై స్వరాజ్యవాదులుగావించు ప్రయత్నములందు చేతులుగలిపి తోడ్పడులెననియు, కేంద్రశాసనసభయందు దన్ని తరగతులసభ్యులను ఏకమై పనిజేయుటకడి మంచియవకాశ మొసంగుచున్నదనియు, కాంగ్రెసువారు దీనిని గోల్పోవకుండురుగాకయని యాశించిరి.

కాంగ్రెసున కిప్పుడు విషమపరిస్థితి ఆసన్నమైనది. మద్రాసునందలి మహానాయకుడగు శ్రీమన్ శ్రీనివాసయ్యగారు కాంగ్రెసులోని అంత్యభిల నన్నిటిని ఏకీభరింపజేసి, కాంగ్రెసేతరకక్షలను కాంగ్రెసులోనికి జేర్చుకొనవలసిన మహాకార్య భారమును వహింపవలసియున్నారు. ఇట్టివాంఛ నీయాద్యమును గడింపజేయుటకు శ్రీమన్ శ్రీనివాసయ్యగారియందు దృఢసంకల్పము, సమయమ్మార్పి, సామర్థ్యగూఢాతీయములు గలవు. కాంతి శ్రీయుడగు శ్రీమన్ అయ్యంగారు తమకొసంగబడిన ఈమహాదవకారమును పట్టుచున్నది మనకు సంపూర్ణ విశ్వాసముకలదు. రాగలసంవత్సరము మరొకమారు కాంగ్రెసు సమావేశమగు రోజున మిట్టి సభ జరుగునపుడు శ్రీమన్ అయ్యంగారు గావించిన ఆస్వల్పసేవను భారతదేశ మోక్షములకై చెన్నపురి నాయకత్వము అర్పించిన నేవాక్కులనుకొని యాడగలమని బుద్ధిచు కాంగ్రెసు నిర్దిష్టముగ కొనసాగనట్లు పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచు ముగించిరి.

కీ. శే. యమ్. ఓ. పార్థసారథిఅయ్యంగారు

చెన్నపురి ప్రజాభివృద్ధిపక్షములో నొకరును, జాతీయ పక్షాభిమానులగు శ్రీమన్ యమ్. ఓ. పార్థసారథిఅయ్యంగారు తిరునల్కైజీయందు నిన్నటిదినము మృతికొందనందులకై సభవారు వగచుచున్నారని తీర్మాన మధ్యక్షునిచే ఉపపాదించబడి సభ్యులెల్లరచే ఆమోదింపబడెను.

గొల్ల. వి. రామదాసు పంతులుగారు

హృద్యులు చెలగ దీర్చుచు గంధీరోపన్యాసమును గావించిరి. శ్రద్ధానందుని హత్యలను దేశమునకంతటికిని వాటిల్లిన భూరివిపత్తునుగూర్చి కడునిచారమును వెల్లడించిరి. స్వామిశ్రద్ధానందుని తామనేక సంవత్సరములుగ ఎరుగుదుమని బట్టి 1919 సం॥ లో సత్యాగ్రహంబోధన దినములందు స్వామిశ్రద్ధానందుడు ఘూర్ఖాపైనుకల తుపాకీసన్నీలకు తనవక్షస్థమును చూపి రక్తపాతము తప్పించిన మహాత్యాగకార్యమును గొనియాడిరి. ఆకాలములోనే స్వామిశ్రద్ధానందుడు ఢిల్లీలో జమ్మాయవీదునందు ఉపన్యాసవేదిక నధిరోపించుటకు మహమ్మదీయ సభ్యుల యాహ్వాదమును బడసి హిందూ మహమ్మదీయుల కిరువురు కును బోధించెను. స్వామిశ్రద్ధానందుని నేనాత్యాగములను గొనియాడుచు మహమ్మదీయు లామహానీయుని తన ఆప్తునిగా భావించియుండిరి. 1919 సం॥ అమృతసరు కాంగ్రెసుకు స్వామిశ్రద్ధానందుని సంఘాధ్యక్షులైయుండిరి. పాంచాలదేశములో “మర్షలు లా” ప్రతేకపెట్టబడినపుడుగూడ హిందూమహమ్మదీయు డిరువురును స్వామి శ్రద్ధానందుని సంస్తుతించిరి. ఇటీవల కాలవిహాసములకు క్రోధమే ఆంధ్రదేశసంచారములో స్వామిశ్రద్ధానందుని హత్యనువర్ణించు మేర్పడెను. నాటికిని నేటికిని శ్రద్ధానందునిలో నెట్టిపూర్వగాని కలుగలేదని నా మహమ్మదీయ మిత్రులెండుగురు గారే. మహమ్మదీయ హంతకులొక డిమహ్మద్యముగావించినను బహుసంఖ్యాకులను మహమ్మదీయు లీకార్యము నంగీకరించుచున్నారని తెలిపజనను. ఉత్తరహిందూస్థానముందు కొన్ని మహమ్మదీయ వాదాప్రతికూలు గావించిన దుష్ట ప్రచారము కొంతవరకేమరిత్యేషమునకు బాధ్యురగాగలదు, ఇక మంచియెను హిందూమహమ్మదీయులు మతవిశ్వేషకారకముల ప్రచారమునునానినేని ఇరుసంఘములసఖ్యమునకై ప్రయత్నము గావించగలరని పట్టుచు ముసల్మాను నాయకులెల్లకును ఈ

హత్యను నిరసింపుచున్నందులకు సంకసమును వెల్లడించుచు “జాతీయశూరుడును, దేశభక్తుడును శ్రద్ధానందునివిషయముకల్గి హత్యకై వహకాసు పౌరుల సమావేశము నిలపించుచు వారికుటుంబమునకు సానుభూతిని తెల్పుచున్నా”మమతీర్మానమునుపాదించగ, సభ్యులు భక్తితో కాలముగ లేచినిలిచి ఆహూదించిరి.

దక్షిణ భారతదేశమందలి జననాయకు లొకరు కాంగ్రెసు మహాసభ కన్యక్షత వహించుటకు గర్హించుచున్నామనిరి. శ్రీమన్ శ్రీనివాసయ్యగారియొక్క సంపూర్ణ సామర్థ్యాతీతయములందు ప్రజలకు విశ్వాసము గలదనియు అందుచే నేడు కాంగ్రెసు నెదుర్కొనిన దుష్కరసమస్యల నెల్ల ధీరతతో పరిష్కరింప గలుగుమరలయు బట్టిరి. బ్రిటిషు ఇండియన్ టు లేబరుపక్షమువారు భారతీయులేకమై ప్రభుత్వమును తమయాత్యమున్నది గావించునట్లు లొంగజేయవలెనని కోరుచు సందేశ మంపిరి. బ్రిటిషు ప్రభుత్వనిరంకుశత్వమును ముఖ్యముగ బెంగాలు ఆర్డి నెన్సు చట్టమును ఖండించుటలో తాము మనతో (భారతీయులతో) నేకీభరించుచున్నామనియు భారతీయులకు స్వయంనిర్ణయ హక్కును తాము గమనించుచున్నామనియు, ప్రభుత్వమువారు జాతీయతయములకు ఒడంబడునట్లు దేశీయ లైకమర్కముతో వెలుగుటకై యాశించుచున్నామనియు వారు సందేశ మంపిరి. కాంగ్రెసువారి యదను గోల్పోవకుండురుగాక యని పట్టిరి.

కాంగ్రెసులో స్వరాజ్యపక్షమునకు ప్రతికూలముగ నున్న పక్షములలో యథోచిత సహకార పక్ష మొకటి వీరు కలకత్తాయందు సమావేశమై కాంగ్రెసుకు వెడల నిశ్చయించినను కాంగ్రెసు విధానమును నిర్ణయించుట కామా రాష్ట్రములకే స్వాతంత్ర్యము నొసంగవలసినదిగా కాంగ్రెసువారిని కోరియుండిరి. స్వరాజ్యపక్ష కార్యక్రమ మొకిత సడలించుటకనను అంగీకరింపవచ్చును గాని ఇట్టి స్వాతంత్ర్యమున కంగీకరింపరాదు. కాంగ్రెసు విధానమందలి ప్రధాన విషయము కాంగ్రెసు పక్షమునకు గల కట్టుబాటు కక్షలే యథోచితసహకారులు గోరినట్లు కాంగ్రెసువారామోదించిన కాన్పూరు కాంగ్రెసుగావించిన కృషియంతయు విఫలముకాగలదు. అందుచేకాన్పూరుకాంగ్రెసు విధానమున కేమాత్రము తగ్గరాదని ఉద్యోధించుటలో శ్రీమన్ శ్రీనివాసయ్యగారు మహాపకారమొనర్చిరని చెప్పవలెను. ఇంకను సాంఘికపక్షములందు విరోధియను సంఘ మొకటి గలదు. కలకత్తా యూరోపియనుసంఘసభలో రాజప్రతినిధిగారి ఎదుట లాంఛనార్థమేమిగాని గావించిన యుపన్యాసమందు యూరోపియనులు హిందూదేశమును కొల్లగొట్టుటకై ఇరుట నున్నారనియు, భారతీయులు వారియాత్యములకు తోడ్పడుటలేవనియు బట్టిరి. యూరోపియనులందరును ఇదేయభిప్రాయము గలవారైనచో ఈసవాలును దేశీయులు గైకొనుటకు సీసముగనూర్చు. కాని యూరోపియనులెల్లరు ఈయభిప్రాయముతో నేకీభరింతురని నమ్ముటలను, యూరోపియను లీదేశమున నివసింప నిచ్చుగించిన భారతీయులను భవిం చేడి సమాన హక్కులందును, బాధ్యతలందును పాల్గొనుచు సంవలయునే గాని మనపై యజమానులగు మనగోరిన యూరోపియను లీదేశమున నుండనక్కరలేవనిరి. విదవ ఉపన్యాసములు హిందూ మహమ్మదీయ కక్షలను గూర్చి ప్రస్తావించి రెండు పక్షములకును సఖ్యము నొనర్చుటకు ఇరుపక్షముల నాయకులను ప్రయత్నములు సల్పుచున్నందున ఆవిషయమై తాము మాట్లాడదలంపలేదనిరి. విచ్చుట రామదాసు పంతులుగారు జన్మింప పక్షమును తత్వక్షయములను వివరించుచు మధురయందు జరుగుచున్న బ్రాహ్మణేతర సమావేశమున కన్యక్షులగు సర్ వీ. పి. పాత్రోగారి అధ్యక్షోపన్యాసమును వివరించి కాంగ్రెసును దూషించుటలో తమ పక్షముయొక్క నిజస్వరూపమునే గనబరచెనని నుడివిరి.

బషీరు అహమ్మద్ సాహెబుగారు

తీర్మానమును బలపరచుచు జాతీయశూరుడును, రాజకీయనాయకుడును, మతసంస్కర్తయగు శ్రద్ధానందునివిషయముకల్గి మరణమునకై తమసంతాపమును వెల్లడించిరి. హిందువులకేటలు స్వామిశ్రద్ధానందుని దేవాభిప్రాయమై యుండినట్లుతమ మహమ్మదీయులుగూడ పలువురు స్వామిశ్రద్ధానందుని యభిప్రాయములకు భిన్నాభిప్రాయములు గంగియుండవచ్చును. కాని ఈయభిప్రాయభేదము ిట్టి తీవ్రభరితములను గలుగజేయునని మాత్రము ఎవ్వరును తెలపించియుండలేదు. అందు నామతమునకు తెంచినవారొక రీవిధముగ పశుతుల్యుడై వధజేయుటవలెనైన హృదయవిచారితముగ నుండకూడదు. ఇస్లాముమతము ఆకారణమవధము పాపముగ పరిగణించుచున్నది. ఈమాతృదేశ హంతకు స్వర్గమునకు బోవాలనిదావాదము నొక్కిచెప్పగలను. ఈసంఘటన మహాత్యాగముగాని ఉన్మాదముగాని విషయం

వలెనని నాటలంపు. కాళ్ళరులను కనీమసంకుటలను మహమ్మదీయులెన్నటికిని మోక్షపదవిని నొందజాలరు. ఈదేశమందలి మహమ్మదీయులెవరుగాని నీచమును, ప్రాచీనుని సహంతకుని వైరము నంగీకరింపజాలరు (వినుము, వినుము) మహమ్మదీయమతముడని చేరిమకూనిన వారొక రిట్టి పని గావించినందులకై మహమ్మదీయులను మేమెల్లరము అవమానము జేయుచున్నాము. మతములో నేమి ప్రముఖ నిర్వంగమునందలిని ఇస్లామునందు విధింపబడినది. శ్రద్ధానందుని పరమములను హిందూసోమరులకంటెను మహమ్మదీయులకే అధికనష్టము గలిగెనని నాన్రవ్వించి.

(హిందూవులు)

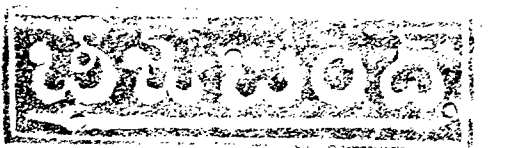
జనాబ్ దావూద్ సాహేబ్ గారు

తీర్మానమును తమిళభాషలో బలపరచుచు ఖురాన్ లో మత సహనము బోధింపబడియున్నదనియు, సర్వమతములు, సర్వసంఘములును పరమేశ్వరుని భిన్నస్వరూపములయనియు ఒకరిదేవుని మరియొకరు నెదిరించుటయిన ఏకత్వమున పరమేశ్వరుని నెదిరించుచున్నారనియు ఈమహమ్మదీయమతమునకై మహమ్మదీయులను అవమానము చేయుచున్నారనియు మహమ్మదీయులను అవమానము చేయుచున్నారనియు ఆస్సానీగారు శ్రద్ధానందస్వామికి జైముగ నెవగావించిరి. గావున మహమ్మదీయ ప్రముఖులెవ్వరు నీచత్వము సమ్యక్తపజాలరని తెలియుచున్నదనియు ఇకనుండియైనను ఆర్యసమాజములు వికమత్యమునకై పాటుపడెదరుగాక యనిగోరిరి.

శ్రీ. సి. ర. జగోపాలాచారిగారు:—అరవములో మాట్లాడుచు మహమ్మదీయులు పెక్కుమంది శ్రద్ధానందస్వామిని తమమతమునకు శత్రువుగా భావించుట నష్టము చేసినదియనియు, ఇది కేవల మజ్జానజనిత మనియు, ఈ యజ్ఞానమును పారద్రోలుటకే మహాత్ముగాంధి యుద్ధమింపెననియు, హిందూ మహమ్మదీయులెవరు నీచత్వమునను నీతిని నేర్చుకొని సఖ్యమునకై పాటుబడిన శ్రద్ధానందస్వామియొక్క ఆత్మికాంతిముగాని దుష్కారాచారి గూర్చుకొని బలమునకైన నీచత్వమునను, హిందూను ఇస్లామును పరస్పరమునకెంత అర్థమును మహమ్మదీయులెవరు ఖండింపవలెననియుబల్లిరి. శ్రీ. కొలంబై గారు తీర్మానమును బలపరచుచు శ్రద్ధానందస్వామి వధింపబడుటలో జాతీయ మహానాయకులొకనిని గోల్పోతిమనియు, దేశమునందు మాడవపక్ష ముండునందవరకును ఇట్టి విభేదములుండి టదననియు బల్లిరి.

కాంగ్రెసులో విశ్వాసము

“40 సంవత్సరముల కాలమున ప్రకటనపరచుటతో భారత స్వరాజ్యమునకై నిరంతర కృషి సల్పుచున్న ఆంధ్ర భారత కాంగ్రెసు మహాసభ ట్టు నీచభావములను కృతజ్ఞతను వెల్లడించుచు భారతాసన సభయందామోదింపబడిన జాతీయోత్సవమునకు ప్రభుత్వమువారు తృప్తికరమగు సమాధాన మొసంగినట్లు జేయుటకు ఆందుకు ప్రతిపక్షమునకు నంగీకరింపబడిన వరలున్న జేయుటకు వికమత్యమునకై ప్రయత్నములు జేయవలసినదిగ ప్రతినిధులనుగోరుచున్నాడు”. అను తీర్మానమును యమ్. కె. ఆచార్యగారు పాఠించగా సి. యస్. గోవిందరాజ మువరియ్యగారు, యమ్. యస్. స. బ్రహ్మశ్రయ్యగారు బలపరచిన పిదప సభ ముగింపబడెను.



**బీజ్ బంద్:**—నీచి పాఠమున కీర్తనమును గట్టికరచుటలోక ప్రసిద్ధి జేరినది. స్వల్పమందుగాని మాత్రముతోగాని కీర్తనము స్థిరముననున్నది. తమిళ భాషాం నిలిపివేయును. ముఖ్యతమము, వస్తుసభ్యమును తొలగించి యావనమునకును, ఎంతటిలసీనుని కయనము రెండుగంటలలో నరమున బలము నిచ్చి సంపాదకమును అనుభవించుటకు చేసి పంపించుటకుగ జేయును. ఈ క్రితములు రహస్యముగా నుండుటకును.

20 మూత్రము నీ 1-కి 2-0-0 వి. పి. చారి నేరు

ఆర్య దేవ్యాశ్రమం.

1159-1027 18, బెంగళూరు పి. వి. చంద్రావతి.

అభ్యుదయము మెరుగు 1-4 రు 8-0-0

శ్రీ మత్కృష్ణ సంస్థానమున 800 పుటములు జేయబడినది, బహుమూలము. వేడి, దగ్గు, కుయా, పట్టుబట్టెగొట్టును. ఇటువంటివి లభించును. ఉపయోగించు విధము ముందుతో పంచును. ఆ కేసులు వాడి మెచ్చునారు. కేసులు ఉచితము.

1125 అరసాయనశాల ముక్త్యాల, కృష్ణా

7-వ పేజీతరువాయి

మైత్రి చేకూరుటకు తాట్టుమే చాలవరకు సహాయము కాగలదు. నాజెమల సమస్యనుగూర్చి యిప్పుడు చాల చర్చ జరుగుచున్నదిగాన నేనాసమస్యనిప్పుడు బాగుగ పరిశీలించుచున్నాను. నేను ఇదివరదానివిబట్టి పట్టాములు గ్రామములపై నాభారపడుచున్నవి. మధ్యతేరగాండ్రు వ్యవసాయదారులను పీల్చి పిల్చి జేయుచున్నారట. కొట్లకొలది రూపాయలు మనదేశమునుండి విదేశమునకు పోవుచున్నవి. గ్రామములలో నివసించుచున్నవారు బుక్కాఫకీరులవుచున్నారు. భారతదేశమందలి జనసంఖ్యలో కనీసము పదవ వంతు వారికి నూరే శాతముండి కడుపు నిండ తిండి లేనేలేదు. అందరను పట్టెబూరివారిపైబడి వారిని పూర్తిగ నష్టపరచుచున్నారు. అని దొరతనమువారి కల్పరతులు వ్రాసిన నివేదికలవల్లనే నేను జెప్పగలుగుచున్నాను. అట్టిచో నిన్నినష్టములకు పాలగుచున్న గ్రామవాసులకు ప్రత్యుపకారముగ మనము ఖర్చునుపరించుచు కొంతసహాయము జేల చేయగూడదు? దేశోద్ధరణమునకు నింతకంటె అధికముగ నుపకరింపగల ఉద్యమము మరేదియును లేదు. భారతదేశమునందు గల ప్రజాప్రతినిధిసభలన్నిటిలోను కాంగ్రెసుమహాసభయే అగ్రగణ్యముగల నిశ్చయమేగాని దేశమునందలి గ్రామములలోగల ప్రజలలో హెచ్చుమందితో కాంగ్రెసువారి కింకను పరిచయము కలుగలేదు. కాంగ్రెసువారిచే ఏర్పాటుజేయబడిన తంతుకారక సంఘమునకు కాంగ్రెసువారు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యము నొసంగియున్నారు. తంతుకారక సంఘమువారు యిప్పటికి 1500 గ్రామములలోని ప్రజలతో పరిచయమునకు కలిగియుకొనగలిగిరి. 50,000 మంది స్త్రీలకు 4000 మంది నేత పనివాండ్రును జీవనాభారమును వృత్తిని యేర్పరచగలిగిరి. తీర్థయాత్రలకు వెళ్లెడివారు మనదేశమునందు భిక్షుకుల సంఖ్య యెంతో హెచ్చుగ నున్నదియు కొంతవరక గ్రహింపగలిగియుండురు. పనిని గల్పించినచో పనిజేయుటకు శక్తిగలవారికి ఉచితముగ భనముసంగట గొప్పపాపమేయగును. ఇప్పుడు భారత సంఘమువారికింద పనిజేయుచున్న యీ 50,000 మంది స్త్రీలును యిదివరకు కేవలము నిరాధారులగు నున్నవారే. ఇంతకు పూర్వము వారి కొకచిల్లి గవ్వయైన ఆదాయము వచ్చుచున్నదియు లేకుండ నుండెను. పండిత మాలవ్యా, నెహ్రూ, మహమ్మదాలిగార్లు మున్నగు నాయకులు స్వయముగ నూలుపడుకుచున్నారను ధైర్యము నాకు గగ్గియున్నచో, అటుల నేను దేశీయులకు స్పష్టముగ జెప్పగల్గినచో భారతసంఘమువారు తమ పనిని యింకను అనేక గ్రామములలో వ్యాపింప జేయగల్గినచో, దేశీయులు నాసంజేశమును అపరిచినచో దేశమునందు యాచార్యులై తమండజేయుటకుగూడ మనము ప్రయత్నింపవచ్చును.

భారతదేశమునందు 7 లక్షల గ్రామములున్నవి. సంఘమువారు చేరగల్గినవి 1500 మాత్రమే. ఇంకను ఎంత అధికమగు అనకాశము కలదో గమనించిరిరా? 1921 లో ఒకరూ 1 వెలయుండిన బట్ట యిప్పుడు 8 ల. లకే లభించుచున్నది. ధరలు చాల తగ్గిపోయినవి. ఇప్పుడు ఖర్చు వినియోగముగ తయారగుట లేదనవచ్చు కేవలము అసత్యము.” అని మహాత్ముడు నుడివెను.

పాత్రికు లారెన్నుగారి సందేశము

25వ తేదీ ఉదయమునకు పార్లమెంటు, కార్మికసభ్యుడు లారెన్నుగారును వారిభార్యయును పాండవనగరము చేరిరి. వారు విషయనిర్ణయసంఘసభకుగూడ వెళ్లిరి. “నేను ఈమహాసభకు రాగలిగినందుకు మిక్కిలి సంతోషించు చున్నాను. మమ్ములను విషయనిర్ణయ సంఘసభకుగూడ తోడ్కొని పోవుట అధికముగ గౌరవముగ నేను భావించు చున్నాను. సభలో జరుగుచున్న చర్చలను నేను చాల శ్రద్ధగ గమనించు చున్నాను. నాయకులలో పెక్కుమందితో నాకిదివరకే పరిచయము గలదు. తక్కినవారితోగూడ నిపుడునాకు పరిచయము లభించుచున్నది. 18 సంవత్సరముల క్రిందట శాంతిమహాత్ముడు లండను నగరములో మన్నపుడు స్త్రీలకు ఎన్నిక స్వాతంత్ర్యము గూర్చి మేమిరువురము కలిసి పనిజేసియున్నాము.” అని లారెన్నుగారు నుడివెరి. కీరు సర్కూటు హాసులో బసజేసి యున్నారు.

(అ. వెం.)

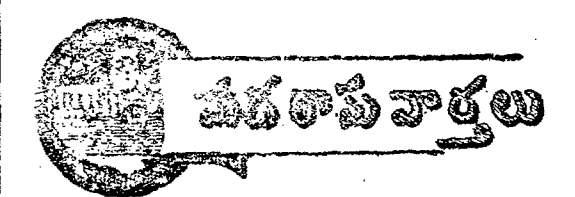
అధ్యక్షునకు తంతివార్తలు

బ్రిటిషు లేబరు కౌన్సిలువారి సందేశము  
ఈ తంతివార్తపై విశ్లేషణముచేసి జేమిటిలెను, కర్నూలు మెలొను, డబ్బు. ఎన్. యా. వరు గార్లును, శ్రీధర్మయూనియను కాంగ్రెసు అధ్యక్షులగు జార్జి హిక్కుగార్లును

సంతకముల జేసిరి. “నీ నా దేశ స్వాతంత్ర్యమును కాపాడుటకే యీసంఘ మెచ్చెనది. చీనాజాతీయవాదులపై బ్రిటిషువారు యుద్ధమునకు గడంగకుండ జేయుటకు మేము దీక్షబూనియున్నాము. భారతజాతీయ మహాసభవారుగూడ చీనా జాతీయవాదుల హక్కులను కాపాడవలయు ననియును బ్రిటిషు దొరతనమువారు చీనాపై యుద్ధప్రయత్నములు చేయకుండను భారతీయ పైనికులను ప్రధానమగ చీనాకు పంపకుండను భారతజాతీయ మహాసభవారు గొప్ప ఆందోళనమును జేయవలయునని మేము కోరుచున్నాము. భారతదేశీయులయితే మును కాపాడుటకు మీరు బాధ్యులు గాన శిక్షాపాలకులను అ. భా. జైనిక పోలీసుదళమును భారతీయ పరిపాలనదళమును చీనాదేశమునుండి భారతదేశమునకు పంపివేయవలెనని బ్రిటిషు దొరతనమువారిని మీరు నిర్బంధింపవలెను.” అని వారు గౌరవ కాంగ్రెసు అధ్యక్షునకు తంతిసంపిరి.

ఇండియన్ టేబులరువారు తంతి

“భారతదేశమునందు బ్రిటిషువారి ఆధిపత్యము తొలగవలెనని మీరు కోరుటలో మేముగూడ మీతో నేకీభవించుచున్నాము. అపఖ్యాతికరమగు నిర్బంధకాసనము పంగరాష్ట్రము నందింకను అమలులో నున్నందుకు మేముచాల చింతించుచున్నాము. భారతీయులకు స్వయంనిర్ణయస్వాతంత్ర్యము గలదని మేముంగీకరించుచున్నాము. భారతీయుల కోరికలకు బ్రిటిషువారు ఆమోదమును తెలుపుటకు వికమత్యము ముఖ్యముగ నుండవలెనుగాన దానిని వృద్ధిపరచవలెనని మేముకోరుచున్నాము.” అని బ్రిటిషు కార్మికపక్షమువారు తంతిసంపిరి.



సుగుణవిలాస సభ :—రావుసాహెబు పి. సంబంధముదలియారుగారిచే రచింపబడిన “బురదేవుడు” అనే నాటకమును అరవములో ప్రెస్ గారు విక్రయించు హాటులో ఈ నెల 28 తేదీన మంగళవారం సాయంత్రం 5-15 గంటలకు ప్రదర్శించెదరు.

శాకాహార సభ :—ఈసభకు డాక్టరు ముత్తులక్ష్మి అమ్మగారు బి. యే., యం. బి. అండ్ సి. (యం., యం. యం. సి.) గారు అధ్యక్షతనహించెదరు. జస్టిసు బి. రామేశం పంతులుగారును, కే. స. బ్రహ్మశ్రయ్యగారును తదితరులును ఉపన్యసించెదరు. ఇతర వివరములు విమృశించుట ప్రకటింపబడును.

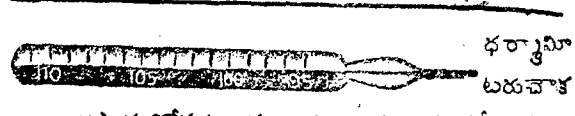
రాకపోకలు :—కే. టి. పాలు (వై. యం. సి. యే. జనరలు కార్యదర్శిగారు) ఆదివారం ఉదయం నేలనుంచి మద్రాసువచ్చి ఆరాత్రి బొంబాయి వెళ్లిరి.

వీ. వై. జి. కాంబెలుగారు (మద్రాసు గవర్నమెంటు ఫీఫ్ సెక్రటరీ గారు) గత రాత్రి మద్రాసునుంచి మొట్టపాలెం వెళ్లిరి.

రైల్వే అక్సెంటుకమిటీ అధ్యక్షులగు సర్ ఆర్థరుడి క్లిన్సన్ గారు జనవరి 4 తేదీని కలకత్తానుంచి మద్రాసును ప్రారంభించి మద్రాసులోఉండి జనవరి 9 వ తేదీని రాయచూరుకువెళ్లి అక్కడనుంచి 10 తేదీని బొంబాయి వెళ్లి ధరు.

కౌన్సిల స్త్రాక సభ

మహాత్ముని సందేశము  
అహమదాబాదు, డిసెంబరు 25:—నిన్న రాత్రి కౌన్సిలముగూర్చి స్మరించుటకు సమావేశమైన సభలో చాలమందియు పాల్గొనిరి. మహాత్ముని అధ్యక్షత వహింపబడినగోరగా రాజాలనందులకు చింతించుచు ఈ దినపు సందేశమునంపిరి. “ప్రభూయను ప్రతివాడునుగాదు, ఆ తండ్రి ధర్మమును నెరవేర్చువారే స్వర్గము చేరగలరు.” (క్రీ. సు.)



అపాధ్యక్షగములందు జ్వరములందు వెదురులచేవాడవకు చున్న యంత్రము. అరనిమిషములో కరీరనేమిని తెలుపును. అనేకమంది మెచ్చుకొనిరి. నెల 1-8-0 పోస్టుఖర్చులు చేరు. అన్యతరత్వాకరము, 45, బందరువిగ్గి, మద్రాసు.



*The  
hard-worked  
Peon must have.*



# DUNLOP CYCLE TYRES *to get through his work!*

ది డన్లప్ రబ్బర్ కంపెనీ (ఇండియా) లిమిటెడ్.

బొంబాయి, కలకత్తా, ఢిల్లీ, మద్రాసు, కరాచీ,  
లాహోరు, రావల్పిండి, బెంగళూరు, రంగూను, కొలంబో.

## మధ్యపరగణాల శాసనసభ

జనవరి 7 వ తేదీన సమావేశమగును  
నాగపూరు, డిసెంబరు 25:— మధ్యపరగణాల శాసన  
సభ ఏడవ జనవరినీ సమావేశమగును. 4 కోశాలు అధి  
కారవర్గ కార్యక్రమమునకు ఏర్పరుపబడెను. విశ్వవిద్యాలయ  
మునకు 5 గురిని ఎన్నికొనుట, ప్రమాదములు గైకొనుట, ఆ  
ధ్యక్షుని ఎన్నిక, పబ్లిక్ అక్సెంట్ల కమిటీ ఎన్నిక, ఉన్నత  
విద్యా సంఘసభ్యుల నెన్నుకొనుట మొదలగునవి జరుగును. 11  
వ తేదీన గన్నర సభవారి కుపన్యాసమిత్తురు. శస్త్రమెంటరీ  
శిక్షామండలు కోరబడును. 12 వ తేదీన డిప్టీ ఆధ్యక్షుడు ఎన్ను

కొనబడును. శ్రీ రాఘవేంద్రరావుగారు మధ్యపరగణాల  
పురపాలకసంఘవట్టమునకు సవరణ నుపపాదించుట, ప్రజాపక్ష  
కాళావట్టమునకును భూమిశిస్తువట్టమునకు సవరణ లుపపా  
దించుట.  
(అ. ప్ర.)

## సంయుక్తపరగణాలు - నామినేషనులు

అలహాబాదు, డిసెంబరు 25:— ఈశ్వరవారిని శాసనస  
భకు నామినేటు చేసిరి. సర్ కయదుల్లులాఫ్ స. వి. యి.,  
ఖాన్సాదరు మజూరులు హాస్సును దేశించెను, యి. అనాదు  
రును, బాబురామకృష్ణగార్లు.  
(అ. ప్ర.)

వినరను దంపతుల రాక  
బొంబాయి, డిసెంబరు 25:— ఇంగ్లాండునుండి ఉపా  
ధ్యక్షుని కంది ఓడలో వినరను దంపతులు వారి కార్యదర్శి,  
సర్ విక్టరు వారండరు దంపతులు, బర్మాను మహారాజా వారు  
ను వారిఇరువురు పుత్రులును వచ్చిరి.  
బర్మాను మహారాజావారు పత్రికా విలేజరి కిట్టుకె  
రియజేసిరి. ఇంగ్లీషులో కాన్ఫరెన్సులో ఈ ప్రతినిధులను  
తనదృష్టిని పూర్తిగా భారతదేశము తెలుప గలిగెను. రానున్న  
సంస్కరణలగుర్చి ఏమియుచెప్పుట కిష్టములేదు. శ్రద్ధాసంధు  
ని హత్యవిని చాల విచారపడెను. ఉభయపుర నాయకులు  
తమ శీత్రోపన్యాసముల మునిగగాని ఇట్టివి ఎక్కో ఇగమును  
జరుగలవు అనిరి.  
(అ. ప్ర.)

"STAR BRAND"

SULPHATE OF AMMONIA.

నక్షత్రపుమార్కు సల్ఫేట్ ఆఫ్ అమోనియా

ఎరువులన్నిటిలోను తమ మైనది

విశేషముగ నుపయోగపెట్టబడుచున్నది.

అందరిచేతను మంచిగను సాగడబడ్డది.

ఓ వ్యవసాయకులా!

అమోనియాను సమానముగ తెలుపుకలరా? మీరు ఎప్పుడైన నుపయోగించియుంటిరా? నేలమంది దానిని పరీక్షచేసిరి. లాభకరముగానున్నందున, విశేషముగ కొనుటకు వచ్చుచున్నారు.

ఎరువులన్నిటికిని రాజైన యాసోఫేట్ ఆఫ్ అమోనియాను, వరి చెరుకు, పొగాకు, రాగి, సజ్జలు, జొన్నలు, తవలపాకులు, ద్రాక్షతీగలు, నిమ్మచెట్లు, వారింజచెట్లు, ఉంగుడ్డలు, బంగాళాదుంపలు, పసుపు, అరటి, కొబ్బరిచెట్టు మొదలైనవాటికి ఉపయోగించవచ్చును. నీటిలో వేయగానే కరుగును. నెలసే పైవు వినియోగపడును. చెడువాసన యెంతమాత్రమును లేదు. మతాచారములకు వ్యతిరేకమైన వస్తువు యెంతమాత్రమును చేర్చబడలేదు. అంతే గాక, ఇంతకంటె చాకడైన యెరువు మరొకటిలేదు.

ఒక్కొక్కచెరుకు ఎంతెంతవేయవలసినది, యేలాగు వేయవలసినది, మొదలైన వివరములను మాకుగాని, యీ క్రింద తెలుపబడిన మాకంపెనీ ప్రచారకులకుగాని, సర్కారు వ్యవసాయపు యిలాకావారికిగాని వ్రాసినయెడల వివరములు తెలియగలవు.

డిపోలములు.	విలాసములు.	ప్రచారకులు.
సామర్లకోట	ఇండ్లో అగ్రిడిపో బోళ్ళ పెత్తయ్యగారింట్లో	వి. రామశేషశర్మగారు
జెజువాడ	ఇండ్లో అగ్రిడిపో (వెద్ద పోష్టఫీసు దగ్గర)	R. లక్ష్మీనారాయణశాస్త్రిగారు
తెనాలి	ఇండ్లో అగ్రిడిపో (రైలుస్టేషనుదగ్గర)	"
చినగంజాము	కరణం చినరామయ్యగారు	కరణం చినరామయ్యగారు
నెల్లూరు	చెరుకుమూల లక్ష్మీనరసయ్యగారి డిపో	C. పట్టాభిరామయ్యగారు
కొడవలూరు	వైశా సుబ్బరామయ్యశెట్టిగారు	వైశా సుబ్బరామయ్యశెట్టిగారు
నాయుడుపేట	కే. కృష్ణరావుగారు	కే. కృష్ణరావుగారు
కోడూరు	సి. వి. సుందరరాజముగారు	సి. వి. సుందరరాజముగారు
కడప	ఇండ్లో అగ్రిడిపో	M. సర్వజ్ఞరావుగారు
వేంకట్ల	ఏటూరు వెంకటసుబ్బయ్యశెట్టిగారు	ఏటూరు వెంకటసుబ్బయ్యశెట్టిగారు

వీరివద్ద లభించును

80 పానుల తూకముగల 'నక్షత్రపు' మార్కుగల సోఫేట్ ఆఫ్ అమోనియాబస్తా 1 కి రు 8-8-0 వంతునైన వ్రాయబడినవారివద్ద లభించును.

ఫలితము చాలయెక్కువగా నుండవలెననుకొనిక గలరైతులకు, సోఫేట్ ఆఫ్ అమోనియాతో, నక్షత్రపు మార్కుగల నూపర్ ఫాస్ఫేట్లను వేరులకు నుపయోగించవచ్చును. ఇదికూడా మాడిపోలలో నమృబడుచున్నది. 112 పానుల తూకముగల బస్తా 1 కి రు 5-8-0 మాత్రమే.

ఒకేమాదిరిగాని లేక రెండుమాదిర్ల యెరువులను ఒకేపర్యాయము నాలుగుబస్తాలు కొనువారికి, రైలుకర్షులు కంపెనీవారు భరించి, ఆచేలకే కొనువారికి సమీపముగల రైలుస్టేషనుకు పంపుదురు, టోకుగా కొనుగోరి ఇంకను చాకగా నమృబడును

Fertiliser Propaganda of India, Limited.  
Secretaries:—SHAW WALLACE & Co., MADRAS.

వెలస్వల్పము!

ఫలమధికము!!

పూర్ణచంద్రోదయము.

ఇది బంగారముతో రయారుచేయబడిన వంట బొమ్మగమని ప్రతివారికిని తెలిసినవిషయమే. దీనిని అనేక ప్రయోగప్రమాణలతో రయారుచేయబడియున్నదని వేరుగా చెప్పనక్కరలేదు. ఆయుర్వేదీయ బొమ్మగమలలో దీనికి అగ్రస్థానమివ్వబడియుండుటచేగాక, అనుభవజ్ఞులందరు దీనిని సంతోష తుల్యముగా భావించుచున్నారు. ఇది 2ల పానుల పాలిటి కల్పచక్రము, వ్యాధుల పాలిటి వజ్రాయుధము, శ్లోహములు, క్షయలు, పాండువు, పురాణజ్వరములు, నిక్కాక, నిస్సర్ప, స్తబ్ధపుష్పము పాలుయాశిక, శ్వాస, కాస, (దస్త) అశీర్థము, అన్నిమాంధ్యము, ఆకు కీర్తిము, అంతర్గత జ్వరము, మాంసవాహి, శరీరగమ, కుష్ఠనష్టము, స్త్రీల కుమమవ్యాధులు, మొదలగు సమస్త వ్యాధులను ఖండించుచుండేగాక, వర్షపుల పుట్టుకమునిచ్చి దేహమునకు కాంతిని బలుగును గలిగించి, పిర్వపలుత్వమును, సంతాన ప్రాప్తిని పుట్టించి, నవయావ్వనమును గలిగించుటలో అద్వితీయమయిన బొమ్మగరాజము. దీనిని తాంబూలములోగాని, తవలపాకులోగాని, లేక ఆచూవాధులకు తన అనుపాసములతోగాని పత్తములేకనే 40 రోజులుగాని, ఇంకా హెచ్చుకాలముగాని నేవించినచో సర్వరోగ వినిర్ముక్తులగుట కేసందియములేదు. 1 తులం 40 రోజులకు వచ్చును. వెలస్వల్పము. తులం 1 కి రు 12-0-0 20 మాత్రల సీసా 1 రు. 2-8-0 మకరధ్వజ - వై ఆర్మిక్యాధులకు మంచిమందు. తులం 1 కి రు 12-0-0 16 గ్రాములు సీసా రు. 1-0-0

వి. పి. శిర్దులు ప్రత్యేకము.

ఇంకా మానవ అన్నివిధములకు బొమ్మగములు సిద్ధముగానున్నవి. వ్యాధిగ్రస్తులకు తమవ్యాధిని గురించి సంబాధి తెలుసుకొనగోరితచో, లేక సలహా నిచ్చెదము.

కోరికచో, మా క్యాటలాగును, సందరము మా క్యాలండును, సుచితముగా పంపెదము.

అడ్రసు:-పి. సి. వి. అండు కంపెనీ, ఆయుర్వేద సమాజం

వెరి దేవి - నెల్లూరు జిల్లా.

బెజవాడ తిలక్ టెన్ని సు పోటీలు

ఆంధ్ర జింఖానావారి యాజమాన్యమున  
జరుగుట

(ప్రత్యేకవిలేఖరి)

శ్రీ ఆంధ్ర జింఖానావారి యాజమాన్యమున తిలకు టెన్ని సు పోటీలు జరిగెను. సింగిల్సుకు 22 రును డబ్బుల్సుకు 12 రులును ప్రోటీజేసిరి. జింఖానావారి మాడుకోర్టులందును ఆటలు జరుగుచున్నవి.

హైదరాబాదు, మద్రాసు, గంటూరు, రాజమహేం ద్రవరము, మచిలీపట్నము, సికింద్రాబాదు, మొదలగు దూరస్థల ములనుండియు పోటీచేయ విచ్చేసియున్నారు. స్థానికముగ ప్ర సిద్ధి జేరిన ఫేలకులుగలరు. ఇంతవరకు 16 పోటీలు జరిగినవి. మొదటిపోటీయే చాల ఉత్సాహకరముగ జరిగినది. హైదరా బాదునుండి వచ్చిన ఆఫ్రఫ్, వి. వి. మూర్తిగార్లు బందరునుండి వచ్చిన పి. వి. సుబ్బారావుగారును వారి స్నేహితునితోను నాడిరి. హైదరాబాదువారు చాల ఉత్సాహకరముగ నా డిరి. మొదటి సెట్టులో ఒక గేమును మాత్రము గెలిచిరి. రెండ వ సెట్టులో ఇరువురకును సమముగ ఆరు గేములు వచ్చెను. ఆఫ్రా ఫు ఆడుటలో గేముజోయెను. సుబ్బారావు ఒక గేముగెలిచెను అందువలన రెండు సెట్టులును గెలుచుటచే బంధరువారే గెలిచిరి. యువకులలో గంటూరునుండి చాలమంది యుత్సాహ పూరితు లు పోటీ చేసిరి. వారిలో ముఖ్యులు శ్రీ. కె. వి. సుందర రావు, వి. సుబ్బారావుగార్లు ఇరువురు మదరాసు లాకాలేజీ విద్యార్థులు, ఆట యందు చాల వైపు న్యులు చాక చక్కములు చూపిరి. బంతి కొట్టుట యందును సెట్టువద్దకు పరుగిడుటలోను, ఇటునటు జరిగి బంతుల దీయుటలోను, అనుకూలనచోటునకు కొట్టుటయు, సెర్విసునందు దూరముగ చేయుటయు వారియటుయందలి ముఖ్యలక్షణములు. టెన్ని సు నందు ఆంధ్రభీష్మ బిరుదునువహించిన శ్రీ అంకమ్మనాయుడు గారు గంటూరునుండి వచ్చిరి. వారికిప్పుడు 50 సంవత్సరముల వయసు. పోటీచేయుటకు వచ్చి ప్రేక్షకులకు ఆనంద ఉత్సా హముల గల్పించిరి.

ఇంతవరకు జరిగినపోటీలలో జయాపజయములు.

డబ్బుల్సు

శ్రీ పి. వి. సుబ్బారావు, స్నేహితుడు శ్రీ అశోకు వి. వి. మూర్తిగార్లు నోడించిరి. 6: 1, 8: 7.

2 శ్రీ ఎలిరామానుజయ్య స్నేహితుడు శ్రీ రామనూ స్నేహితుని ఓడించిరి. 6: 4, 6: 4.

3 శ్రీ యం. హనుమంతరావు స్నేహితుడు శ్రీ కొల్లూరు అమెయ్యార్లు క్లబ్బును ఓడించిరి. 6: 3, 6: 4.

4 శ్రీ వి. వి. సుబ్బయ్య, స్నేహితుడు, శ్రీ జి. లక్ష్మీ నారాయణ, స్నేహితుని ఓడించిరి. 8: 6, 6: 3.

5 శ్రీ అశ్వుత్తయ్య యూనియను (భీమడోలు) శ్రీ అంకమ్మ నాయుడు, స్నేహితుని ఓడించిరి. 6: 1; 6: 0.

సింగిల్సు  
1. శ్రీ ఎలిరామానుజులు నాయుడుగారు, శ్రీ వి. పి. రాజుగారిని ఓడించిరి.

2. శ్రీ కె. వి. నరసింహారావుగారు, శ్రీ గోపాలరావు గారిని ఓడించిరి. 3: 5, 6: 2, 6: 2,

3. శ్రీ రామకోటిశ్వర రావుగారు, శ్రీ వి. వి. మూర్తి గారిని ఓడించిరి. 4: 6, 9: 7, 11: 9.

4. శ్రీ వై. రామమూర్తిగారు, శ్రీ నరసింహారావు గారిని ఓడించిరి. 6: 2, 6: 3.

5. శ్రీ జె. వి. కె. సుబ్బారావుగారు, శ్రీ వై. రామ మూర్తిగారిని ఓడించిరి. 6: 1, 6: 7; 6: 4.

6. శ్రీ ఆర్. వి. వి. యస్. ప్రసాదగారు, శ్రీ వి. సుబ్బారావుగారి నోడించిరి. 8: 6; 6: 2, 6: 4.

7. శ్రీ అంకమ్మనాయుడుగారు, శ్రీ పి. భావ్యు గారిని ఓడించిరి. 8: 3, 8: 6.

8. శ్రీ యం. హనుమంతరావుగారు, శ్రీ ఆఫ్రఫ్ గారి నోడించిరి. 6: 8, 6: 4.

9. శ్రీ యం. కృష్ణమూర్తిగారు, శ్రీ సీతారామ శాస్త్రిగారి నోడించిరి. 6: 4, 9: 7.

10. శ్రీ టి. రామలింగస్వామిగారు, శ్రీ యం. కృష్ణ మూర్తిగారి నోడించిరి. 6: 4, 6: 4.

11. శ్రీ కె. వి. సుందర రావుగారు, శ్రీ టి. ఆర్. రావుగారి నోడించిరి. 7: 5, 6: 8.

12. శ్రీ కామేశ్వర రావుగారు, శ్రీ సాంబశ రావు గారి నోడించిరి. 6: 2, 6: 4.

*(continued)*

# అమృతాంజనము

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 6-4-0 ప్రతియింట నుండవలసినది  
అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మద్రాసు లేక 249, ప్రేరి రోడ్, ఫోర్టు - బొంబాయి.

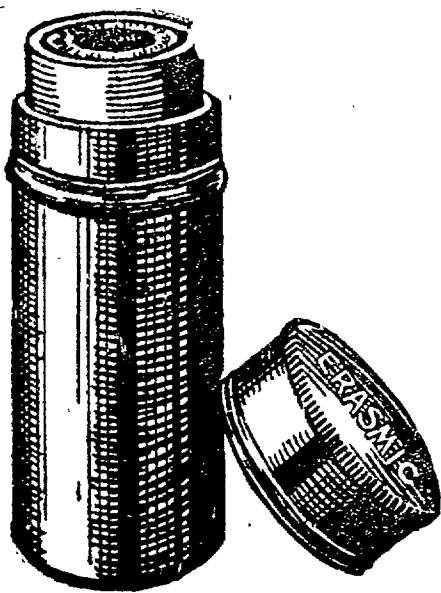


జలహితము, వర్షముల బలహితము

## రక్త హాతి

### Deschens' Syrup

అది, అశోగ్యము, దాని, మధురము, వియ్యం ద్రవ్యములను కలిపి, తయారు చేసి, లాభి  
అది చుక్కలు, గుండెలను, ఎక్కువగా ఉపయోగింపబడును.  
To be had of all Chemists (Wholesale & Retail) HARI Co., 1374, Broadway Madras.



మీగడవలె నమృద్ధిగా నుండు  
నురుగువలన నుఖముగా  
క్షౌరము చేసుకొనుటకు వీలగును.

ముఖము ఎండవీయదు.

ఎరాసి మిక్  
వే వింగుస్టిక్

ఎరాసి మిక్ పర్ ఫ్యూమర్స్, లండన్, పారిస్.

అన్ని స్థానములందును దుకాణములందున్నది దొరకును.

### స్వాతంత్ర్య లక్షణము

“మ్యూసీ” గారు వ్రాసిన స్వాతంత్ర్య లక్షణములు అను అంగ్ల గ్రంథమునకు అనువాదము.  
దేశభక్తి కలవా రందరు తప్పక చదువవలసిన అపూర్వ ప్రచురణము.  
తపా భిర్య ప్రత్యేకము. వెల ప్రతి 1-కి రు 1-0-0.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

6, 7, తంబు శెట్టి వీధి

మదరాసు.

హాంబుజంట్టు:—భవానీ అందు కో వారు, నల్లగొండ చక్కన్

# రవీబంద్

గంటలలో నీరైనవీర్యమును గట్టిపరచి పంపార సుఖమిచ్చును. మూత్రము, పిత్తము, కృత్తుములలో నున్న వ్యర్థమును నిర్మి పంపార మొనగును. వెల 2-0-0  
రతిరంజన్:—వీర్య ప్రసంగము దాంపత్య సౌఖ్యమునకు 2-0-0  
తెలుసు పొగొట్టుకొనిన పుంస్త్రీయు తిరిగియిచ్చిన పుంసకత్వము  
తోలగించును 2-0-0. అశోకస్త్రీల కుటుంబవ్యాధులకు సంతి 2-0-0  
అమృతరత్నాకరము 45 బందరువీధి, మద్రాసు.

### ముఖ్యమైన మూడువిషయములు

అశోగ్యమును, విశ్వగ్యము, ధనము వీటిని మానవుడే  
కృతుడు కావలెను. వీటిని సంపాదించుటకు మరేమియు  
కష్టపడనవసరములేదు అయితే 150 పుటలు గల

### కామ శాస్త్రమును

చదివినచాలును. ఒకకార్డు వ్రాసిన మీకు యినాము గా  
తపా భిర్య లేక పంపబడును.

అతంకనిగ్రహపార్శ్వ, 28, బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

బ్రాంచి:—మొయిన్ రోడ్డు, కాకినాడ.

1926 - 1927 సం॥రమునందు

### చెన్న పురి పందెములు

గిండ్రి

వింటరు మీటింగు (5 దినములు)  
నాలగవదినము, మంగళవారము

28-12-1926

### ప్రథమ పందెము

మధ్యాహ్నము 2-15 గంటలకు

హిందూఇన్స్ రెన్సు (18-10-26)

బొంబాయి జీవభిమానంపైని వి.కె.డీ; స్థాపితము 1908.

అన్నివిధములైనటువంటి జీవభిమానాలనీలను ఇచ్చు  
మొదటితరగతి ఇండియాకోంపెనీ.

ప్రత్యేక లక్షణములు 3194

(1) తక్కువ ప్రీమియము, (2) ఎక్కువ లాభము,  
(3) ఆల్ఫామేటిక్ కాన్ఫిరమ్, (4) ధారాగమన శుభ  
తలు, (5) దయగల నిర్వాహకము, (6) తపన నిరూపించిన  
తక్షణమే పొమ్మును తెల్లించెదరు.

వివరమును నితగువారికి వ్రాసిన బడయగలను.

K. PADMANABHAPAI, B. A.,

Secretary Madras Branch

Post Box No. 337 Mount Road, Madras